

T.C

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ORTAOKUL 8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN NOMOFOBİ DÜZEYLERİ İLE LİSEYE

GEÇİŞ SINAVI (LGS) PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SOSYO-

DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Esra YILDIZ

BURSA

2021

T.C

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**ORTAOKUL 8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN NOMOFOBİ DÜZEYLERİ İLE LİSEYE
GEÇİŞ SINAVI (LGS) PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SOSYO-
DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

Esra YILDIZ

Danışman

Doç. Dr. Şehnaz BALTACI

BURSA

2021

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim.

Esra YILDIZ

29.05.2021

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 08/06/2021

Tez Başlığı / Konusu: ORTAOKUL 8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN NOMOFOBİ DÜZEYLERİ İLE LİSEYE GEÇİŞ SINAVI (LGS) PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 110 sayfalık kısmına ilişkin, 08/06/2021 tarihinde şahsım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından (Turnitin)* aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 18'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

08.06.2021

Adı Soyadı: Esra YILDIZ
Öğrenci No: 801720002
Anabilim Dalı: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Programı: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Statüsü: Y.Lisans Doktora

Danışman
Doç. Dr. Şehnaz BALTACI
08.06.2021

* Turnitin programına Uludağ Üniversitesi Kütüphane web sayfasından ulaşılabilir.

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

“Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Liseye Geçiş Sınavı (LGS) Puanları Arasındaki İlişkinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans / Doktora tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Esra YILDIZ

Danışman

Doç. Dr. Şehnaz BALTACI

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ABD Başkanı

Prof. Dr. Aysan ŞENTÜRK

T.C
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı'nda 801720002 numaralı Esra YILDIZ'ın hazırladığı “Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri İle Liseye Geçiş Sınavı (LGS) Puanları Arasındaki İlişkinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi” konulu Yüksek Lisans ile ilgili tez savunma sınavı, 18/06/2021günü 11.00.-12.00 saatlerini arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının BAŞARILI (başarılı/başarısız) olduğuna OYBİRLİĞİ (oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

18/06/2021

Üye (Tez Danışmanı)
Doç. Dr. Şehnaz BALTACI
Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye
Prof. Dr. Adem UZUN
Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye
Prof. Dr. Yalın Kılıç TÜREL
Fırat Üniversitesi

Önsöz

Yüksek Lisans çalışmam boyunca, ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım değerli danışmanım Doç. Dr. Şehnaz BALTACI'ya sonsuz saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Başta Prof. Dr. Aysan Şentürk olmak üzere tüm Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi hocalarıma bana kattıkları bilgi ve tecrübeler için teşekkür ederim.

Yüksek Lisans eğitimimde bana desteklerini esirgemeyen değerli müdürüm İsmet BALKAYA'ya ve tüm Bursa Özel Tunçsiper Okulları ailesine gönülden teşekkür ederim.

Hayat boyu yanımda olacağına inandığım, bana her konuda destek olan Recep VATANSEVER'e ve eğitim hayatım boyunca desteklerini hiç esirgemeyen aileme sonsuz teşekkür ederim.

Esra YILDIZ

Özet

Yazar	: Esra YILDIZ
Üniversite	: Uludağ Üniversitesi
Ana Bilim Dalı	: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilim Dalı	: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: XVIII+126
Mezuniyet Tarihi	:
Tez	: Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri İle Liseye Geçiş Sınavı (LGS) Puanları Arasındaki İlişkinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi
Danışmanı	: Doç. Dr. Şehnaz BALTACI

ORTAOKUL 8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN NOMOFOBİ DÜZEYLERİ İLE LİSEYE GEÇİŞ SINAVI (LGS) PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Teknolojik bağımlılığın bir çeşidi olan ve akıllı telefonda yoksun kalma korkusu olarak tanımlanan nomofobinin, cep telefonu kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte küçük yaştaki bireylerde de görüleceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin akıllı cep telefonları ile iletişimlerinin kesilmesi durumunda yaşayacakları panik hali (nomofobi) düzeylerini tespit etmektir. Öğrencilerin tespit edilen Nomofobi düzeyleri Liseye Geçiş Sınavı (LGS) puanları ile karşılaştırılarak Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin akıllı telefon ile iletişimlerinin kesilmesi durumundaki panik düzeylerinin akademik başarılarına etkisini araştırılmıştır. Bu etkiler ve LGS puanları cinsiyet, ebeveyn tutumu, ebeveyn eğitim durumu, ebeveyn ile birlikte yaşam durumu, akıllı telefon kullanım amacı, günlük akıllı telefon kontrol etme sıklığı, yanında şarj cihaz taşıyıp-taşıyamama, akıllı telefonun çoğunlukla kullanıldığı alanlar ve uyumadan önce akıllı telefonu yanında bulundurup-bulundurmama değişkenleri açısından incelenmiştir. Bu amaçla çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Bursa ili Nilüfer ilçesinde öğrenim gören 8. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Bu öğrencilere “Kişisel Bilgi Formu” ve “Nomofobi Ölçeği” uygulanmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21,0 programı kullanılarak analiz edilmiş ve araştırmanın örnekleme parametrik testler için gerekli koşulları sağlamadığı için istatistik değerlendirmelerde nonparametrik testler kullanılmıştır. Nomofobi ölçeğinden alınan puanlar ile LGS puanları arasındaki ilişki Spearman Rho korelasyonu; demografik değişkenlere göre karşılaştırmalarında ise Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre; ortaokul öğrencilerinde nomofobinin cinsiyet, akıllı telefon kullanım amacı, akıllı telefonun çoğunlukla kullanıldığı alanlar, yanında şarj cihaz taşıyıp-taşıyamama durumu, uyumadan önce akıllı telefonu yanında bulundurup-bulundurmama durumuna göre farklılaştığı görülürken; ebeveyn tutumu, ebeveyn eğitim durumu, günlük akıllı telefon kontrol etme sıklığına göre farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Ebeveyn ile birlikte yaşam durumu örneklem yetersizliğinden analiz dışında bırakılırken öğrencilerin orta düzeyde nomofobiye sahip oldukları ve nomofobi alt faktör puanlarının LGS puanlarına göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırma bulguları alan yazındaki bulgular doğrultusunda yorumlanarak bu uygulamaya ve ileriki araştırmalara yönelik öneriler oluşturulmuştur.

Anahtar sözcükler: Nomofobi, Liseye Geçiş Sınavı (LGS), Ortaokul Öğrencileri, Akıllı Telefon Bağımlılığı

Abstract

Author : Esra YILDIZ

University : Uludag University

Field : Computer Education and Instructional Technology

Branch : Computer Education and Instructional Technology

Degree Awarded : Master

Page Number : XVIII+126

Degree Date :

Thesis : Investigation Of The Relationship Between Nomophobia Levels
Of Secondary School 8th Grade Students And Their High School
Entrance Exam (LGS) Scores In Terms Of Socio-Demographic
Variables

Supervisor : Assoc. Prof. Şehnaz BALTACI

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN NOMOPHOBIA LEVELS OF SECONDARY SCHOOL 8TH GRADE STUDENTS AND THEIR HIGH SCHOOL ENTRENCE EXAM (LGS) SCORES IN TERMS OF SOCIO-DEMOGRAPHIC VARIABLES

Nomofobine, which is a form of technological addiction and defined as the fear of being deprived of a smartphone, is thought to show itself in young people with the spread of mobile phone use. The aim of this study is to determine the levels of panic (Nomophobia) that middle school 8th grade students will experience in case of communication with smart phones. The effects of panic levels on the academic achievement of middle school 8th grade students were investigated by comparing the determined Nomophobia levels with the LGS (High School Exam) scores. These effects and LGS scores are gender, parental attitude, parental education status, life status with the parent, the purpose of using the smartphone, the frequency of daily smartphone control, whether to carry a charger, the areas where the smartphone is mostly used, and the smartphone before sleeping. whether or not it has been

examined in terms of variables. For this purpose, relational screening model was used in the study.

The study population of the study was composed of 8th grade students studying in Nilüfer district of Bursa in 2019-2020 academic year. Personal information form and Nomophobia scale were applied to these students.

The data obtained in the study were analyzed using the SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 program and nonparametric tests were used in statistical evaluations since the sample of the research did not provide the necessary conditions for parametric tests. Correlation between scores obtained from the nomophobia scale and LGS scores. Spearman Rho correlation; Mann Whitney U and Kruskal Wallis H tests were used for comparisons according to demographic variables.

According to the results of the research; While it is seen that nomophobia in secondary school students differs according to gender, the purpose of using the smartphone, the areas where the smartphone is mostly used, whether they have a charger or not, and whether they have a smartphone before sleeping or not. It was revealed that it did not differ according to parental attitude, parental education level, frequency of daily smartphone control. While the status of life with the parent was excluded from the analysis due to insufficiency of the sample, it was determined that the students had moderate nomophobia and the nomophobia subscale scores differed according to LGS scores. Research findings were interpreted in line with the results in the literature, and suggestions for this application and future research were developed.

Keywords: Nomophobia, High School Transition System, Secondary School Students, Mobile Phone Addiction

İçindekiler

	Sayfa No
ÖNSÖZ.....	x
ÖZET.....	xi
ABSTRACT	xiii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR	xii
1.BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Araştırma Problemi	1
1.2. Araştırma Soruları	5
1.3. Araştırmanın Amacı	6
1.4. Araştırmanın Önemi	6
1.5. Varsayımlar	7
1.6. Sınırlılıklar.....	8
1.7. Tanımlamalar.....	8
2.BÖLÜM: LİTERATÜR TARAMASI	9
2.1. Bağımlılık.....	9
2.2. Teknoloji Bağımlılığı	9
2.3. İnternet Bağımlılığı	12
2.4. Cep Telefonu ve Akıllı Telefon Bağımlılığı	14
2.5. Nomofobi.....	20

2.6. Teknolojik Bağımlılıkların ve Sosyo-demografik Değişkenlerin Akademik Başarıya Etkileri.....	27
3.BÖLÜM: YÖNTEM	34
3.1. Araştırmanın Modeli	34
3.2 Çalışma Grubu.....	34
3.3. Veri Toplama Araçları ve Verilen Toplanması	34
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	34
3.3.2. Nomofobi Ölçeği(NMP-Q).....	35
3.4. Verilerin Analizi	37
4.BÖLÜM: BULGULAR.....	38
4.1. Sosyo-Demografik Özelliklere İlişkin Dağılımlar	38
4.2. Nomofobi Ölçeğine İlişkin Betimsel Veriler	41
4.3. Öğrencilerin LGS ve Nomofobi Ölçeği Puanlarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması	41
4.4. Öğrencilerin LGS Puanları ile Nomofobi Ölçeği ve Alt faktör Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Analizler	64
5.BÖLÜM: SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	66
5.1. Sonuç ve Tartışma	66
5.2. Öneriler.....	84
KAYNAKÇA	86
EKLER	110
EK1: Kişisel Bilgi Formu	110

EK2: Nomofobi Yaygınlığı Ölçeği.....	112
EK3: Nomofobi Yaygınlığı Ölçeği Kullanım İzni Belgesi.....	113
EK4: Uygulama İzin Formu(MEB)	114
EK5: Uygulama İzin Formu(Okul Yönetimi)	115
EK6: Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Onay Belgesi	116
EK7: Tez Çoğaltma ve Elektronik Yayımlama İzin Formu	117
ÖZGEÇMİŞ	119

Tablolar Listesi

<i>Tablo</i>		<i>Sayfa</i>
1.	Nomofobi Ölçeği Alt Boyutları	35
2.	Nomofobi Ölçeği Güvenirlilik Analiz Sonuçları	35
3.	Nomofobi Puan Tablosu	36
4.	Öğrencilerin Nomofobi Ölçeklerindeki Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Katsayıları.....	37
5.	Sosyo-Demografik Özelliklere İlişkin Tanımlayıcı analizler	38
6.	Öğrencilerin Akıllı Telefon Kullanmalarına İlişkin Tanımlayıcı analizler	39
7.	Öğrencilerin Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktörlerine Ait Ortalamaları	41
8.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımları	42
9.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımları	43
10.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımları	44
11.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Algılanan Ebeveyn Tutumu Değişkenine Göre Dağılımları	45
12.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefon Kontrol Etme Sıklığı Değişkenine Göre Dağılımları	46
13.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Arama Yapmak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları	47

14. Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Mesaj Atmak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları ...48
15. Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu İnternette Surf Yapmak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları49
16. Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Araştırma ve Ödev Yapmak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları50
17. Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Oyun Oynamak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları51
18. Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Alışveriş Yapmak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları52
19. Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Haberleri Takip Etmek İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları53
20. Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Müzik Dinlemek İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları55
21. Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Veri Toplamak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları ...55

22.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu En Çok Yatakta Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları	56
23.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu En Çok Araç İçinde Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları ...	58
24.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu En Çok Yürürken Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları ...	59
25.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu En Çok Aile Fertleri Arasında Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları	60
26.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu En Çok Tuvalette Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları ...	61
27.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefon Şarj Cihazını Yanında Taşıyıp Taşımama Değişkenine Göre Dağılımları ...	62
28.	Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Uyurken Yanında Bulundurup Bulundurmama Değişkenine Göre Dağılımları	63
29.	Öğrencilerin LGS Puanları ile Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktörler Puanları Arasındaki İlişki.....	65

Şekiller Listesi

<i>Şekil</i>		<i>Sayfa</i>
1.	Türkiye Cihaz Kullanım Tercihleri	15
2.	Türkiye'de Yaşa Göre Sosyal Medya Kullanım Oranı	17
3.	Ülkeler Arası Instagram ve Twitter Kullanım Sıklığı	18
4.	Ülkeler Arası Oyun Oynama Sıklığı.....	18
5.	Aşırı Akıllı Telefon Kullanım Durumunda Hissedilen Etkiler.....	23

Kısaltmalar Listesi

GSM: Global Systemfor Mobile Communications

LGS: Liseye Geçiş Sınavı

SMS: Short Message Service(Kısa Mesaj Servisi)

TBMEP: Türkiye Bağımlılıkla Mücadele ve Eğitim Programı

TDK: Türk Dili Kurumu

TUİK: Türkiye İstatistik Kurumu

DSM-IV: The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı)

NMP-Q: Nomophobia Questionnaire (Nomofobi Ölçeği)

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

1. Bölüm

Giriş

Bu bölümde araştırma problemine, amacına, önemine, sınırlılıklarına, varsayımlarına ve tanımlamalarına yer verilmiştir.

1.1. Araştırma Problemi

Teknoloji, hızla gelişerek ve değişerek bireylerin bilgiye erişimini her geçen gün daha da kolaylaştırmaktadır. Teknoloji bu gelişim ve değişimle bireylerin ilgisini çekecek ve ulaşma isteği uyandıracak birçok yeni ürün ve özelliği de içerisinde barındırmaktadır. Bu bağlamda televizyon, tablet, akıllı telefon, akıllı saat ve bunlarla birlikte gelen internet, dijital oyun, sosyal medya teknolojinin bireylere sunduğu ve bireylerde ulaşma isteği uyandıran ürün ve özelliklerin en belirginleridir.

Akıllı cep telefonları, internetin kullanıcılara sunduğu sesli-görüntülü iletişim, oyun dünyası, sosyal medya, navigasyon, fotoğraf-video çekme, müzik dinleme, haberleri takip etme, bankacılık gibi hizmetlerinin yanı sıra bu hizmetlere olanak sağlayan interneti de içerisinde barındırdığından ve taşınması kolay olduğundan her geçen gün daha da çekici bir hal almaktadır. Bu nedenle akıllı telefonların üretilmeye başlanmasıyla birlikte sıradan ve daha eski teknolojiye sahip mobil telefonların kullanım oranları düşmekte iken akıllı telefonların kullanım oranı da günden güne yükselmektedir (Kızıltoprak, 2018).

Cep telefonları ilk üretildiklerinde sadece arama yapma ve mesaj atma özelliklerine sahip iken günümüzde her yaşta bireyin dikkatini çekecek özelliklere sahip olması kendisine duyulan ilgiyi artırmakta ve cep telefonu kullanım yaşını her geçen gün düşürmektedir. Türkiye’de kullanıcıların %73’ü cep telefonlarını çok fazla kullandıklarını belirtirken Avrupa’da bu oran %46’dır (Deloitte,2019). Cep telefonları sağladığı onlarca faydanın

yanında çok fazla kullanılması halinde bireylerde psikososyal ve fiziksel birçok olumsuz durumu da beraberinde getirmektedir (Ertan, 2019). Bu nedenle akıllı cep telefonu kullanımının bağımlılık haline gelmesi her yaş grubu için önemli bir problem oluşturmaktadır (Yücelten, 2016).

Akıllı cep telefonlarına bağımlı duruma gelen bireyde baş ağrısı, stres, konsantrasyon kaybı ve buna bağlı olarak kaza yaşama, anksiyete, sürekli telefon kontrol etme isteği gibi etkiler görülmektedir (Augner ve Hacker, 2012; Kuyucu,2017). Bireyde görülen bu etkilerle birlikte bireyin cep telefonuna, tabletine ya da bilgisayarına ulaşamadığında veya herhangi bir dijital cihaz ile bağlantı sağlayamadığında panik ve korku yaşaması nomofobi olarak adlandırılmaktadır (King ve diğerleri, 2013). Çağın hastalığı ya da 21. yüzyıl bozukluğu (King, Valença & Nardi, 2010) olarak adlandırılan nomofobi en genel ifadeyle akıllı telefondan yoksun kalma korkusu olarak adlandırılmaktadır (Erdem, Türen & Kalkın, 2017).

Nomofobik bireylerde, sürekli ekrana bakmak nedeniyle baş ağrısı (Sharma, Sharma, Sharma ve Wavare, 2015), göz bozukluğu (Haug ve diğerleri, 2015), el, bilek, boyun ağrıları (Kanmani, Bhavani & Maragatham, 2017) ve uyku düzeninin bozulması (Haug ve diğerleri, 2015; Kwon, Kim, Cho & Yang, 2013; Singh & Yadav, 2015) gibi sağlık sorunları; dikkat eksikliği (Kıraç, 2019), depresyon (Bekaroğlu & Yılmaz, 2020; Erdem, Kalkın, Türen & Deniz, 2016; Kim, Seo:& David, 2015; Randler ve diğerleri, 2016), endişe (Gezgin, Şahin & Yıldırım, 2017; Minaz & Bozkurt, 2017), kaygı (Bragazzi ve Del Puente, 2014; Clayton, Leshner & Almond, 2015; Pavithra, Madhukumar ve Murthy, 2015) ve benzeri psikolojik etkiler; bireyin sosyal medya dışında arkadaşlık kuramaması, aile ilişkilerinde problem yaşaması (Akman, 2019) ve öz güvenin azalması gibi sosyal yaşamda olumsuzluklar görülebilir.

Teknolojik cihazlar, internet ve internetle birlikte gelişen sosyal medya uygulamaları Z kuşağının yaşantısında vazgeçilmesi zor parçalar arasındadır (Senbir, 2004) ve bu sebeple öğrencilerin cep telefonu kullanım eğilimleri her geçen gün artmaktadır. Nomofobinin birey üzerindeki etkileri düşünülünce psikolojik, fizyolojik ve sosyal gelişimin en çok etkilendiği dönem olan çocukluk ve ergenlik döneminde bireylerin akıllı cep telefonlarına karşı tutumları daha da büyük önem kazanmaktadır. Küçükvardar ve Tıngöy (2018) de dijital hastalık belirtilerinin çocuklar ve gençler arasında keskin bir artış gösterdiğini belirtmişlerdir. Tüm bunlar okul çağındaki çocukların nomofobi ile tanışmalarının, okul içinde ve dışında arkadaşlık ilişkilerini, derslere karşı tutumlarını ve akademik başarılarını etkileyeceğini düşündürmektedir.

Alanyazın incelendiğinde akademik başarıya etki eden etmenlerle ilgili birçok çalışma yapıldığı görülmektedir (Öksüzler & Sürekçi, 2010; Aslanargun, Bozkurt & Sarıoğlu, 2016). Kişinin, bireysel özellikleri akademik başarıyı etkileyebileceği gibi yaşadığı çevrenin özellikleri de akademik başarıyı etkileyebilir. Arıcı (2007) başarı ya da başarısızlık noktasında bireyin ve bireyin etkileşim içerisinde bulunduğu çevrenin nitelikleri, coğrafi, ruhsal, fiziksel, maddi, manevi, yaşanılan çevre, imkânlar vb. birçok unsur ve değişkenin etkili olduğunu belirtmiştir. Öğrenci başarılarında okul dışı faktörlerin okul içi faktörlere göre daha etkili olduğu (Öksüzler & Sürekçi, 2010) ve okul dışı etkenlere bakıldığında ailenin en önemli faktör olduğu ifade edilmektedir (Yavuz, 2020). Dam (2008), öğrenci başarısı üzerinde anne-babanın eğitim durumu, aile bireyleri arasından yaşanan can kayıpları, boşanma, ebeveynlerin çocuğa karşı sergiledikleri tutum, çocuktan başarı beklentileri, anne ve babanın okul konusundaki tutumları gibi faktörlerin etkili olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin akademik başarılarının tespit edilmesinde merkezi ve yerel ölçme değerlendirme sistemleri kullanılmaktadır. Araştırmacılar akademik başarının net bir şekilde ortaya konulabilmesi için merkezi sınav sistemlerinin yerel sınavlardan daha etkili olduğunu düşünmektedirler (Buldur ve Acar, 2018; Kahraman, 2014). Yine merkezi sınav sistemlerinin ölçme ve değerlendirme noktasında bir standart oluşturduğu (Genç, 2005), ulusal boyutta başarıların karşılaştırılmasına olanak sağladığı ve düzey belirlediği (Büyüköztürk, 2016) düşünülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından birçok merkezi sınav yapılmaktadır. LGS'de MEB tarafından yapılan öğrencilerin akademik başarılarının tespit edilip farklı öğretim kurumlarına yerleştirilmesini sağlayan ulusal boyutta bir sınav sistemidir. Her yıl bahar döneminde tekrarlanan sınav sistemi ortaokul kademesinde öğrenim gören mezun durumdaki 8. Sınıf öğrencilerini kapsamaktadır. Sınavda öğrenciler sadece 8. sınıf konularından sorumlu tutulmaktadır ve sınav iki oturum halinde yapılmaktadır. Birinci oturumunda sözel (Türkçe, TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi); ikinci oturumunda ise sayısal (Matematik ve Fen Bilimleri) derslerden sorular sorulmaktadır. Sınavda başarı elde eden öğrenciler; Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin Anadolu Teknik Programları, özel program ve proje uygulayan Anadolu Liseleri ve Anadolu İmam Hatip Liseleri gibi merkezi sınavla öğrenci alan okullara giriş hakkı kazanırlar. Sınava girmeyen ya da sınavda başarı elde edemeyen öğrenciler adrese dayalı okul tercihinde bulunabilirler. LGS bireyin eğitim hayatının şekillendiği temel sınavlar arasındadır. Bu sebeple öğrencilerin LGS başarılarını etkileyen faktörlerin incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Alanyazında yapılan çalışmalar (örneğin Güneş& Gücük, 2020; Hoşgör, 2020; Sırakaya, 2018;) incelendiğinde akıllı telefon bağımlılığı ve nomofobi üzerine yapılan

çalışmaların genellikle üniversite ve lise kademesinde öğrenim gören bireyler üzerine yoğunlaştığı görülmüştür. Ortaokul öğrencilerinin akademik başarıları üzerine yapılan çalışmalarda da (örneğin Aslanargun, Bozkurt & Sarıoğlu, 2016; Çubuk, 2019;) nomofobi konusunun çok fazla ele alınmadığı görülmektedir. Teknolojiyi kullanma potansiyeli en yüksek olan grubun ortaokul öğrencileri olduğu bilinmektedir (Durak ve Seferoğlu, 2018). Bu sebeple akademik hayatın temellerinin atıldığı, ortaöğretime geçiş için gerekli donanımın sağlandığı ortaokul kademelerinde öğrenim gören çocukların nomofobiden ne derece etkilendiklerinin, nomofobiden etkilenme durumlarının, akademik başarılarının hangi değişkenlerle ilişkili olduğunun ve nomofobinin akademik başarıyı etkileyici bir sebep olup-olmadığının araştırılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma ile ortaokul öğrencilerinin nomofobi düzeylerini ortaya koyarak, nomofobi ve akademik başarılarını etkileyen değişkenleri belirleyerek, nomofobinin akademik başarının bir yordayıcısı olup olmadığını tespit ederek ilgili alanyazına katkı sağlamak ve bu yaş gruplarına yönelik yapılacak olan akademik başarı ve teknolojik bağımlılık (telefon, internet, oyun vb.) çalışmalarına temel oluşturmak amaçlanmıştır.

1.2.Araştırma Soruları

1. Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin nomofobi düzeyleri nedir?
2. Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin Nomofobi düzeyleri ve LGS puanları
 - a. Cinsiyetlerine,
 - b. Ebeveyn tutumlarına,
 - c. Ebeveyn eğitim durumlarına,
 - d. Ebeveyn ile birlikte yaşam durumlarına,
 - e. Akıllı telefon kullanım amacına,

- f. Günlük akıllı telefon kontrol etme sıklığına,
 - g. Yanında şarj cihazı bulundurup-bulundurmama durumlarına,
 - h. Uyurken akıllı telefonu yanında bulundurup-bulundurmama durumlarına,
 - ı. Akıllı telefonun, en çok nerede kullanıldığına göre farklılaşmakta mıdır?
3. Ortaokul 8. sınıf ğrencilerinin Nomofobi düzeyleri ve LGS puanları arasında ilişki var mıdır?

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 8. Sınıf ğrencilerinin nomofobi düzeylerini ve LGS puanlarını tespit ederek nomofobi düzeyleri ile LGS puanları arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

1.4.Araştırmanın nemi

Teknolojinin her geçen gün kendini güncellemesi ve teknolojik cihaz çeşitlerinin çoğalması tüm yaş gruplarında teknoloji kullanımını vazgeçilmez kılmaktadır. Teknolojik gelişmelerin kendini en çok gösterdiği alan olan akıllı cep telefonları günlük yaşıntımızın tamamında yer almaktadır. İş, eğitim, iletişim gibi birçok alanda faydasını gördüğümüz akıllı cep telefonları tüm faydalarına rağmen beraberinde psikolojik, fizyolojik ve sosyolojik birçok olumsuzluğa da yol açmaktadır (Yücelten,2016).

Psikolojik ve fizyolojik gelişmelerinin en etkili döneminde olan çocuklar ve ergenler teknolojinin olumsuz getirilerine karşı en riskli grubu oluşturmaktadır. Karaaslan ve Budak (2012), genç bireylerin değişen ve gelişen teknolojilere alışma sürecinin diğer yaştaki bireylere oranla daha hızlı olduğunu belirtmişlerdir. Bu sebeple cep telefonu yoksunluğunda ya da akıllı cep telefonu ile iletişim kuramama durumunda bireylerde oluşan korku ve panik durumu olarak adlandırılan nomofobinin etkilerinin tespit edilmesi bu yaş gruplarında daha da

önemli bir hal almaktadır. Üniversite ve lise öğrencilerinin yanı sıra telefon kullanım yaşının giderek küçülmesi ortaokul öğrencilerinin içerisinde de nomofobik bireyler olabileceğini düşündürmektedir. Yapılan çalışmalar da nomofobinin bireylerin arkadaşlık ilişkilerini ve akademik başarılarını etkilediğini göstermektedir (Akıllı & Gezgin, 2016; Bekaroğlu & Yılmaz, 2020; Prasad ve diğerleri, 2017; Yıldırım & Kişioğlu, 2018). Temel eğitim döneminde olan ortaokul öğrencileri için MEB tarafından uygulanan LGS sınavının akademik hayatlarının şekillenmesinde büyük öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Ergenlik döneminin getirmiş olduğu hassasiyetle birlikte bu yaş grubundaki bireylerin akademik başarılarının birçok değişkenden etkileneceği ön görülmektedir.

Ortaokul öğrencilerinin nomofobi olma durumlarının, akıllı telefon kullanım amaçlarının, akıllı telefon kullanım yerlerinin, nomofobi ile ilişkisi olduğu düşünülen davranışlarının, ebeveyn davranış biçimlerinin, ebeveyn eğitim düzeylerinin belirlenmesi, LGS puanlarına ve nomofobi durumlarına olan etkisinin tespit edilmesi öğrencilerin, öğretmenlerin ve ailelerin farkındalık kazanmalarına ve bu konuya ilişkin önlem almalarına yol açacaktır.

1.5.Varsayımlar

- Araştırmada kullanılan “Nomofobi Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” sosyodemografik değişkenleri ölçmektedir.
- Örnekleme oluşturan ortaokul 8. Sınıf öğrencileri ölçek ve anket sorularını samimiyetle, doğru ve yansız olarak yanıtlamıştır.

1.6. Sınırlılıklar

- Bu araştırma; 2019-2020 öğretim yılı, Bursa ili merkez ilçesinde bulunan özel bir ortaokulda 8. sınıfta öğrenim görmekte olan 34 öğrenci ile sınırlandırılmıştır.

- Bu çalışmadan elde edilen veriler, katılımcıların “Kişisel Bilgi Formu” ve “Nomofobi Ölçeğine” vermiş oldukları kişisel cevaplar ile sınırlıdır.
- Araştırma; cinsiyet, ebeveyn tutumu, ebeveyn eğitim durumu, ebeveyn ile birlikte yaşam durumu, akıllı telefon kullanım amacı, günlük akıllı telefon kontrol etme sıklığı, yanında şarj cihazı bulundurup-bulundurmama durumu, uyurken akıllı telefonu yanında bulundurup-bulundurmama durumu ve akıllı telefonun en çok kullanıldığı alan değişkenleri ile sınırlıdır.

1.7.Tanımlar

Teknoloji: İnsan hayatını kolaylaştıran alet ve gereçlerin üretilmesi ve geliştirilmesi için gereken bilgi ve malzeme bütünü olarak tanımlanabilir.

İnternet: Haberleşme ve iletişim için kullanılan tüm dünya üzerinde yayılmış bilgisayar ağlarının birleşiminden oluşan devasa bir bilgisayar ağıdır.

Nomofobi: Cep telefonu bağlantısını kaybetme korkusu olarak tanımlanmaktadır.

2.Bölüm

Literatür Taraması

Araştırmanın bu bölümünde bağımlılık, teknoloji bağımlılığı, internet bağımlılığı, cep telefonu ve akıllı telefon bağımlılığı, nomofobi, sosyo-demografik ve teknolojik bağımlılıkların akademik başarılarına etkisi alt başlıklar halinde açıklanmaktadır.

2.1. Bağımlılık

Bağımlılık, türleri ve çeşitleri bakımından birçok kurum ve kuruluş tarafından tanımlanmış oldukça geniş bir kavramdır. Türk Dil Kurumu (TDK) bağımlılığı, “Bağlı olma durumu; başka bir şeyin istemine, gücüne veya yardımına bağlı olan” şeklinde tanımlamaktadır (TDK, 2019). Aktaş ve Yılmaz (2017), bağımlılığı “bir kişi ya da objeye karşı sürekli olarak bir arzu hissetme ve bu arzuya karşı bireyin irade gösterememe hali” olarak tanımlamaktadır. Bağımlılık denildiğinde akla ilk olarak vücuda alınan yabancı madde ve benzeri kimyasal ürünler gelmektedir. Oysaki bağımlılık kavramı her geçen gün yeni tür ve çeşitleri ile genişlemektedir. Alışveriş bağımlılığı, teknoloji bağımlılığı, internet bağımlılığı, seks bağımlılığı, yeme-içme bağımlılığı, kumar bağımlılığı ve hatta insan bağımlılığı gibi bağımlılık çeşitleri de bulunmaktadır. Bu çeşitlilik bağımlılık kavramını fiziksel ve psikolojik bağımlılık olarak ikiye ayırmaktadır (Karaman, Kurtoğlu, 2009; Öztürk, Odabaşıoğlu, Eraslan, Genç ve Kalyoncu, 2007;). Vücuda alınan sigara, alkol, uyuşturucu ve benzeri maddelere karşı konulmaz bir talep içinde bulunmak madde bağımlılığı olarak tanımlanırken bireyin haz aldığı etkinliğe yönelik davranış değişikliği göstermesi, hayatını buna göre şekillendirilmesi, sürekli o davranışı yapma ihtiyacı hissetmesi davranışsal (psikolojik) bağımlılık olarak tanımlanmaktadır (Sürel, 2016). Soydan (2015) da yeme, seks, alışveriş, internet, bilgisayar, tablet, telefon, televizyon ve oyun gibi bağımlılıklarının davranış tabanlı bağımlılık olduğunu belirtmiştir.

2.2. Teknoloji Bağımlılığı

TDK, teknoloji kavramını; insanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümü olarak tanımlamaktadır (TDK, 2019). Teknoloji, insan ihtiyacının karşılanması, yenilik ve verimliliğin artırılması (Polat, 2017) için araç ve gereçlerin üretilmesi olarak tarif edilmektedir. Yaşadığımız yüzyılda da, bilimsel ve teknolojik gelişmelerde hızlı bir artış olduğu gözlenmektedir (Demirel, Demirel ve Serdar, 2017). Her geçen gün kendini yenileyen ve geliştiren teknoloji günümüzde hayatımızın her alanında kendine yer bulmakta ve hatta hayatımız olmaktadır. İletişimi kolaylaştırması, iş yükünü azaltması, bilgiye erişimi hızlandırması, ulaşım ihtiyaçlarını karşılaması, sağlık alanında birçok yeni yöntem ve teknikler geliştirmesi gibi faydaları insanlık için teknolojiyi vazgeçilmez kılmaktadır. Teknolojinin sürekli olarak gelişmesiyle birlikte sosyal ve bireysel hayatlarımız teknoloji merkezli devam etmektedir (Öz ve Tortop, 2018). Ancak teknoloji hayatımızın merkezine yerleştiğinde ona bağımlı hale gelmek daha da kolaylaşmaktadır (Uysal, Özen, & Madenoğlu, 2016).

Teknoloji bağımlılığı diğer davranışsal bağımlılıklarda olduğu gibi kişinin bağımlısı olduğu teknolojik ürüne ya da etkinliğe ulaşamadığında yokluk hissi yaşaması olarak tanımlanmaktadır (Yeşilay, 2020). Griffiths (1996), teknolojik bağımlılığının davranışsal bağımlılığın bir alt dalı olduğuna inanır ve teknolojik bağımlılığı kimyasal olmayan insanla makinenin etkileşime geçmesi olarak tanımlar.

Televizyon, telefon, tablet, bilgisayar oyunları, oyun konsolları, internet ve sosyal medyanın kontrolsüz kullanımı birer teknoloji bağımlılığı çeşididir. Ertemel ve Aydın (2018), televizyon, kitap, dergi gibi mecralarda olmayıp, dijital ortamlarda bulunan ve teknoloji bağımlılığını pekiştiren dört temel özellik olduğunu belirtmişlerdir. Bu özellikler:

- Durma işaretinin olmayışı
- Gelişmeleri kaçırma korkusu (Fear of Missingout –FOMO)
- Değişken ödüller

- Alışkanlık döngüsü şeklindedir.

Türkiye Bağımlılıkla Mücadele ve Eğitim Programı (TBMEP), Ortaokul Düzeyi Teknoloji Bağımlılığı Eğitimi için hazırladığı kitapta bir kişide bağımlılığın başladığını ya da başlamak üzere olduğunu aşağıdaki belirtilerden anlaşılabilirliğini aktarmaktadır.

- Teknoloji bağımlılığının belirtileri şöyledir (TBMEP, 2019):
- Teknolojiyle giderek daha çok vakit geçirmek istemek,
- İsteddiğiniz kadar kullanamadığınızda sinirlenmek
- Her seferinde planlandığından daha çok kullanmak,
- Sebep olduğu sıkıntılara rağmen teknolojiyi kullanmaya devam etmek,
- Kullanmadığınız zamanlarda bile aklınızın onda olması,
- Kullandığınız cihazlar nedeniyle sorumluluklarınız aksamaması şeklindedir.

Yeni kurulan ekonomik düzen ile platform sahibi şirketler, davranışsal psikolojiden yararlanarak yeni deneyimler tasarlayıp kişilerin ekran başında geçirdiği süreyi artırmaktadır (Ertemel, 2017). Bu ekonomik düzen içerisinde yarış halinde olan şirketlerin, davranışsal psikolojiyi kullanarak elde ettikleri yeni tekniklerle kişilerin her geçen gün daha da ilgilerini çekecek, kişide ulaşma isteği uyandıracak ve kişiyi teknolojiye bağımlı hale getirecek yeni ürün ve özellikler geliştirdikleri düşünülmektedir. Uza (2019) da mobil telefonlara yönelik geliştirilen uygulamaların mobil telefon bağımlılığını artırdığını belirtmiştir. Haliyle teknoloji bağımlılığı hızla artmakta ve önüne geçilmesi zor bir durum haline gelmektedir. Teknoloji bağımlılığı kontrol altına alınmadığında fiziksel, psikolojik ve sosyal alanda birçok olumsuzluğa yol açmaktadır. Bireyde görülen gözlerde yanma, halsizlik, beden duruşunda bozukluk teknoloji bağımlılığının sebep olduğu fiziksel olumsuzluklar iken yine bireyde oluşan panik hali, depresyon, agresiflik ise psikolojik olumsuzluklardır. Özellikle ergenlerde ve çocuklarda görülen akademik başarıda düşüş, aile ve okul ile çatışma sorunları, internet

dışında kurulan arkadaşlık ilişkilerinde başarısızlık teknoloji bağımlılığının sosyal alanda sağladığı olumsuzluklardır.

2.3.İnternet Bağımlılığı

İnternet, dünyanın farklı coğrafi bölgelerinde bulunan milyonlarca ağın ortak bir protokol çevresinde birbirlerine bağlanarak iletişim kurmasını ve birbirleriyle kaynaklarını paylaşmasını sağlayan ağlar arası bir ağ olarak tanımlanmaktadır (Ögel, 2012). Bu ağ, yaşantımızın her alanını kapsayan büyük bir haberleşme ve iletişim kaynağıdır.

Kişilere, sonsuz bir kütüphane ve sosyal medya sunmasının yanı sıra sanal devlet, sanal banka ve sanal mağaza gibi imkânlar sunması da internete duyulan talebi artırmaktadır. İnternetin yayılması, her alanda ve ortamda kullanılır olması bireylerin internet erişimlerini artırmaktadır (Yüksel & Baytemir, 2010). Bu yaygınlaşma ile birlikte insan yaşamında iletişim, eğlence, bilgiye erişim ve ticaret aktivitelerinde internet destekli bir şekil değişikliğine gidilmektedir. Başlarda bilgi arayışını, kişilerarası iletişimi ve ticari işlemleri kolaylaştırmak amacı ile tasarlanan internet, yaşadığımız zamanda birçok birey için vazgeçilmez bir ihtiyaç haline almaktadır (Balcı & Gülnar, 2009). İnternet kullanım süresinin artması, erişimin kolay ve yaygın hale gelmesi, iletişim biçimlerinin sanal ortam ile sınırlı kalması “internet bağımlılığı” gibi yeni sorunu doğurmaktadır. “İnternet bağımlılığı” Dr. Ivan Goldberg tarafından sorunlu internet kullanımını belirtmek amacıyla ilk kez 1990’lı yıllarda nitelendirilmiştir. İnternet bağımlılığı dışında sorunlu internet kullanımı, patolojik internet kullanımı, siber bağımlılık ve kompulsif internet kullanımı da bu bağımlılığa karşılık gelen diğer kavramlardır (Senormanci, Konkan & Sungur, 2010). Young (2004), internet bağımlılığını internet kullanma arzusunun engellenememesi, internet olmadığında saldırgan ve agresif tavırlar sergilemesi gibi sebeplerden ötürü bireyin tüm yaşantısının olumsuz yönde etkilenmesi olarak tanımlamaktadır. Bireylerin internet sayesinde, tanımadığı kişilerle korkusuzca bağlantı sağlayabilmesi, özgürce düşünce ve duyguların ifade edilebilmesi,

kendilerinin göstermek istedikleri yönlerini abartarak sunabilmesi, insanları ve paylaşımlarını ses çıkarmadan izleme olanağı bulması bağımlılığın oluşmasında etkili olan faktörlerdendir (Balcı & Gülnar, 2009). Yine bir teoriye göre, bireylerin internet üzerinden zevk aldıkları içeriklere erişim sağlaması ve bu içerikleri deneyimleyebilmesi bağımlılığa yol açmaktadır (Stephenson, 1988).

Young (1998), Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabında (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM- IV)) patolojik kumar oynama tanı ölçütlerini temel alarak 8 maddelik “İnternet Bağımlılığı” tanı ölçütlerini ortaya koymuştur. Young’un İnternet Bağımlılığı Tanı Ölçütleri;

- Bireyin internet ile zihinsel açıdan çok fazla uğraşması,
- Bireyin internette kalma süresinde daha fazla zamana gereksinim duyması,
- Bireyin internette geçirdiği zamanı kullanımını düşük bir seviyeye ulaştırmaya yönelik başarısız girişimlerde bulunması,
- Bireyin internet kullanımının düşük bir seviyeye ulaştırması durumunda yoksunluk belirtileri göstermesi,
- Bireyin ilk başlarda olduğundan çok daha fazla zaman internete bağlı kalması,
- Bireyin interneti aşırı bir biçimde kullanılması sebebi ile ilişkiler, okul veya işle alakalı problemler yaşaması,
- Bireyin internete bağlı kalabilmek için bireyelerine, terapisteye veya başka kişilere yalan söylemesi,
- İnterneti var olan sorunlardan kaçma ya da suçluluk, mutsuzluk, bıkkınlık, çaresizlik, yalnızlık gibi olumsuz hislerden uzak kalmak amacıyla kullanmak şeklindedir.

Young(1998)’e göre kişi bu sekiz ölçütten beşini karşılıyor ise “internet bağımlısı” olarak değerlendirilmektedir.

Teknoloji bağımlılığının bir alt basamağı olan internet bağımlılığı da önüne geçilemediğinde kişilerde psikolojik ve fizyolojik birçok probleme yol açabilmektedir. İnternetin keyif veren yanlarını keşfedip, bilgisayar ve telefon gibi cihazları fazla kullanan çocuklarda “internet tutkunluğu” meydana gelmektedir (Gündoğdu, 2006). Bu nedenle özellikle kişisel gelişimlerini henüz tamamlayamamış olan okul çağındaki çocuklar internet bağımlılığı için bir risk grubu oluşturduğu düşünülmektedir. Psikolojik ve fizyolojik gelişimin en belirgin döneminde olan okul çağındaki çocuklarda ve gençlerde internet bağımlılığı kişisel gelişimlerini, akademik başarılarını, arkadaşlık ve aile ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebilecek riskler taşımaktadır.

2.4.Cep Telefonu ve Akıllı Telefon Bağımlılığı

Farklı mekânlarda bulunan kişiler arasında iletişime olanak sağlayan mobil cihazlar, teknolojiadaki değişimlerden ve gelişmelerden en çok etkilenen iletişim araçlarıdır. Tüm dünyada Global Systemfor Mobile Communications (GSM) sektörü hızla büyümektedir (Tekin, 2012). Bilgisayar üzerinden yapılabilecek işlemleri ve iletişim kurma işlevlerini tek bir cihaz olan akıllı cep telefonları üzerinden yapabiliyor olmamız GSM sektörünün gelişiminin en büyük örneklerindedir (K. Chen, Chen & Yen, 2011). Gelişen ve değişen akıllı telefonlar günümüzde en popüler iletişim aracı konumundadır. Dünyanın tekno-kültürü kısmen akıllı telefonlar tarafından oluşmaktadır (Yoğurtçu, 2018).

Akıllı cep telefonları arama yapmak ve kısa mesaj atmak (SMS) gibi iletişim kurma işlevlerinin yanında fotoğraf çekme, video kaydetme, sesli-görüntülü konferans konuşma yapma, müzik dinleme, oyun oynama, yön bulma, internete bağlanma, e-posta gönderme, hava durumunu takip etme, alış-veriş yapma, sosyal medyayı takip etme gibi işlevleri bakımından vazgeçilmez bir ihtiyaç halindedir. Bir başka ifade şekliyle cep telefonları çok yaygın olduğu ve beraberinde kişiye birçok olanaklar sunduğu için vazgeçilmez olarak görülmektedir (Karaaslan & Budak, 2012). We Are Social tarafından hazırlanan “Digital in

2017 Global Overview “ (2017) raporunda dünya üzerinde bulunan insanların yarısından fazlasında en az 1 akıllı cep telefonu olduğu ve web yoğunluğunun yarısından fazlasının artık cep telefonları üzerinden olduğu belirtilmektedir. Deloitte Global tarafından 2019 yılında yapılan “Mobil Kullanıcı Anketi” verilerine göre Türkiye’de farklı cihazların belirli aktiviteler için kullanım tercihlerinde hem cinsiyet hem de yaş gruplarında ağırlıklı olarak cep telefonunun tercih edildiği görülmektedir. Şekil 1’de “Türkiye Cihaz Kullanım Tercihleri” verilmiştir.

Şekil 1

Türkiye Cihaz Kullanım Tercihleri

"Belirtilen aktiviteler için tercih ettiğiniz cihaz hangisidir?"

	Toplam	Erkek	Kadın	16-17	18-24	25-34	35-44	45-50
Alişveriş sitelerine göz atma	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon (önceden Laptop)
Online satın alma	Telefon	Telefon (önceden Laptop)	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)
Arama motorlarını kullanma	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon
Kısa video izleme	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon
Banka hesabını kontrol etme	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon
Video görüşmeleri	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon
Sosyal medyayı kontrol etme	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon
Haberleri okuma	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon (önceden Laptop)
Oyun oynama	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon
İnternet kullanımı ile sesli arama (VoIP)	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon
Fotoğraf çekme	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon
Video çekme	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon
Film / Dizi izlemek	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Laptop
Televizyon programlarını sonradan izleme hizmetleri kanalı ile seyretme	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)	Telefon (önceden Laptop)
Canlı TV izleme	TV	TV	TV	TV	TV	TV	TV	TV

Doğru kullanım durumunda hayatımızı kolaylaştıran ve birçok faydası olan akıllı cep telefonlarının, yanlış ve aşırı şekilde kullanım durumunda ise fiziksel ve psikolojik olumsuz etkiler görülmektedir (Kuyucu, 2017; Minaz & Bozkurt, 2017;). Akıllı telefonların bilinçsiz ve aşırı kullanımı; baş ağrısı, konsantrasyon kaybı, stres, endişe, halsizlik ve bağımlılık gibi kişilerde zararlı etkilere neden olabilmektedir (Bianchi & Phillips, 2005; Kuyucu, 2017; Samaha & Hawi, 2016;). İnsanlar, cep telefonları sayesinde her zaman ve her yerde başkaları

ile iletişim kurabilmenin yanı sıra dünyadaki gelişmeleri de takip edebilmektedir. Bu durum insanlarda cep telefonsuz yapamayacakları hissine neden olmaktadır (Ling, 2004). Bu hissin insanları cep telefonuna bağımlı hale getirdiği düşünülmektedir. Kwon ve diğerleri (2013), akıllı telefon bağımlılığını, bilinçsiz telefon kullanımı, sürekli telefonu kontrol etme davranışında bulunma isteği ve günlük yaşantının akıllı telefona göre şekillendirilmesinden ötürü yaşamın olumsuz yönde etkilenmesi şeklinde açıklamaktadır. Amaçsızca ve sürekli telefonlarını kontrol etme davranışı içinde bulunmak sorunlu telefon kullanımını yaygınlaştırmaktadır (Park, 2005). Finn (1997), bireylerin gideremedikleri birtakım psikolojik ihtiyaçlarına akıllı telefonlar ile çözüm aramaya çalıştıklarında bağımlılığın başladığını belirtmektedir. Akıllı telefon bağımlılığı da internet, oyun, bilgisayar, kumar gibi davranış tabanlı bir bağımlılık çeşididir. Akıllı telefonlara, internet ve sosyal medya uygulamalarına rahat ulaşım sağlandığından dolayı daha kolay bağımlı olunabilmektedir (Demirci, Orhan, Demirdaş, Akpınar & Sert, 2014; Kwon ve diğerleri, 2013). Buna paralel olarak Kim ve diğerleri (2015), problemlı telefon kullanımı ile problemlı internet kullanımı arasında ilişki olduğunu ifade etmektedirler.

Bianchi ve Phillips (2005), mobil telefon bağımlılığının belirtilerini;

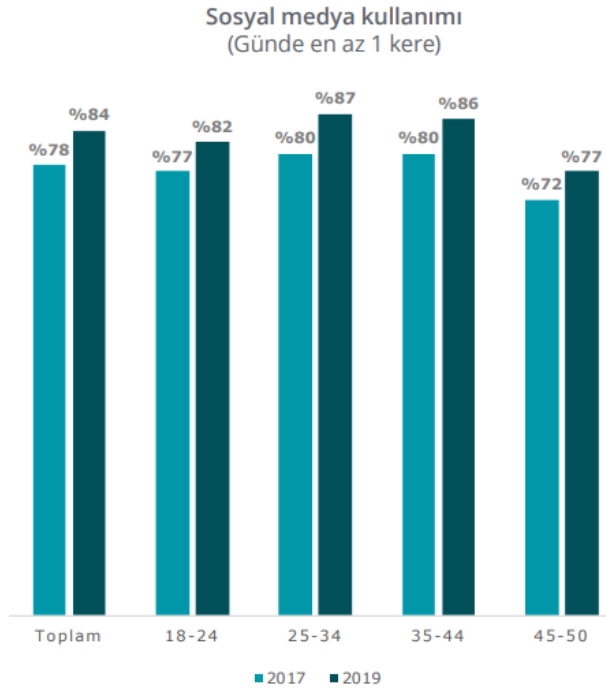
- Mobil telefonun aşırı kullanımından dolayı maddi krizler yaşaması,
- Mobil telefonunun çekmediği zaman endişe, anksiyete ve depresif duyguları yoğun bir şekilde hissetmek,
- Mobil telefon kullanımını azaltmakta ya da bırakmayı kontrol etmekte zorlanma,
- Acil durumlar ve problemlerden kaçmak için mobil telefon kullanımına başvurmak olarak açıklamaktadır.

Lee, Chang, Cheng ve Lin (2014), akıllı telefon kullanan bireylerin sabahları ilk iş ve geceleri uyumadan önce yaptıkların son işin akıllı telefonlarını kontrol etmek olduğunu belirtmektedirler. Yine Deloitte Global tarafından yapılan ‘Mobil Kullanıcı Anketi, 2017

akıllı telefon bağımlılığında Türkiye'nin Avrupa'nın önünde olduğunu ve Türkiye'deki kullanıcıların büyük çoğunluğunun sabah uyanığında hiçbir şey yapmadan telefonuna bakma oranının % 28 iken Avrupa'da bu oranın % 15 olduğunu belirtmektedir. Türkiye'de gece yatarken telefonlarını kontrol etme oranı % 23 iken, Avrupa'da bu değer % 13' olduğunu ve telefon kullanıcılarının uyanık kaldıkları zamanda yaklaşık 13 dakikada bir telefon ekranına baktıklarını, bu sürenin 2015 yılında ise 15 dakika olduğunu da eklemiştir (Deloitte, 2017). Aynı şirket tarafından 2019 yılında tekrarlanan çalışmada Türkiye'de günlük sosyal medya kullanımının 2017 yılına oranla tüm yaş gruplarında artış gösterdiği belirtilmiştir. Şekil 2'de "Türkiye'de Yaşa Göre Sosyal Medya Kullanım Oranı" verilmiştir.

Şekil 2

Türkiye'de Yaşa Göre Sosyal Medya Kullanım Oranı

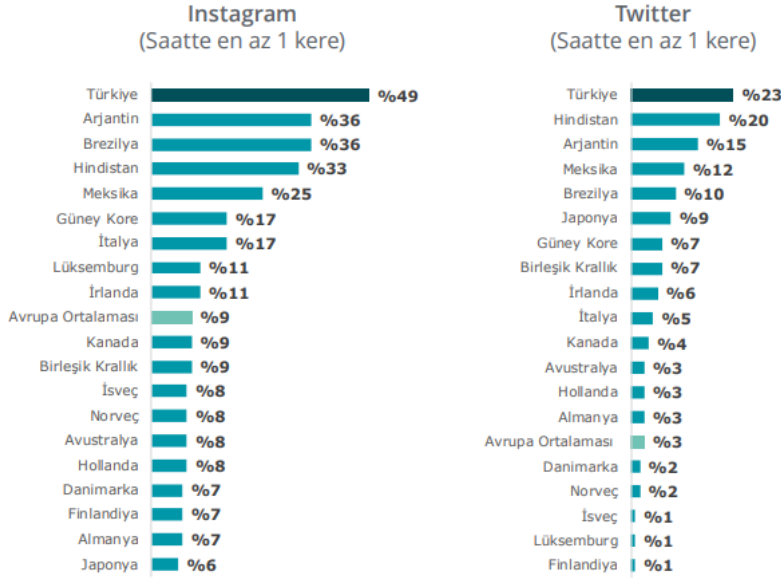

Ek olarak 2019 yılında yapılan çalışmada Türkiye cep telefonu üzerinden sosyal medya kullanımı ve oyun oynama oranlarında Avrupa'nın önünde yer almaktadır (Deloitte, 2019).

Şekil 3'de "Ülkeler Arası Instagram ve Twitter Kullanım Sıklığı" verilmiştir.

Şekil 3

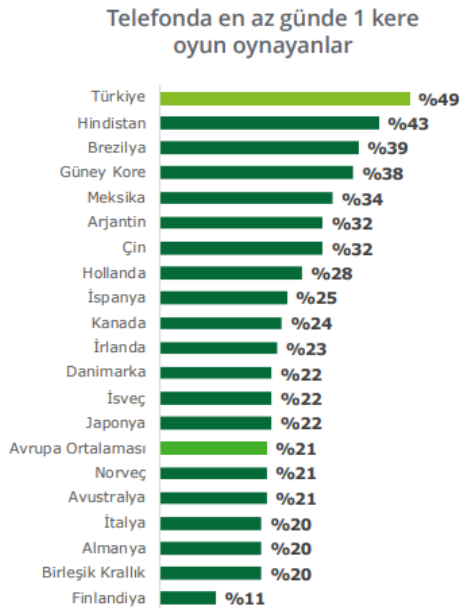
Ülkeler Arası Instagram ve Twitter Kullanım Sıklığı

Şekil 4'de "Ülkeler Arası Oyun Oynama Sıklığı" verilmiştir.

Şekil 4

Ülkeler Arası Oyun Oynama Sıklığı

Gelişmiş ülkelerde eğitim çağındaki çocukların ve ergenlerin okul ve ev yaşantıları dışında sosyal yaşamlarının dar olmasının cep telefonu kullanımını arttırdığı düşünülmektedir. Karaaslan ve Budak (2012), sosyal hayatta cep telefonlarıyla etkileşim, dünyanın birçok bölgesinde çocukluk döneminden başladığını belirtmektedirler. Buna neden olarak akıllı cep telefonlarının çocuk ve gençlerin her saatte ve her ortamda sosyalleşmelerine imkân vermesi gösterilmektedir (Bayhan, 2013). Ogunyemi (2010) de gençlerin telefon sahibi olmalarının onlar için bir statü sembolü olduğu ve genç bireylerin bir telefona sahip olmalarının hayatta varoluşlarına dair bir kimlik olarak gördüklerini de belirtmiştir. U.C. Öztürk (2015) de yaş aralığı 18-24 arasında nomofobi oranının %77'e ulaştığını ve bu yaş aralığındaki bireylerin cep telefonsuz kalmayı "Tam bir trajedi" olarak tanımladıklarını belirtmiştir. Genç bireylerin telefonsuz kalmayı "trajedi" olarak tanımlamalarının altında, Townsend (2000) tarafından ortaya atılan bireylerin akıllı telefonlar sayesinde sosyal medya uygulamalarına ve internete rahat erişim sağlayarak yalnızlık hislerini azalttığı fikri yatıyor olabilir.

Çocukların, akıllı telefonlar ile giderek daha fazla etkileşim içerisinde buldukları gözlemlenmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK, 2018), Türkiye'de 06-15 yaş aralığında cep telefonu kullanan çocukların ortalama cep telefonu kullanmaya başlama yaşı 10 iken 06-10 yaş aralığında ortalama başlama yaşı 7, 11-15 yaş aralığında ise 11 olduğunu belirtmektedir. Yine cep telefonu kullanan 06-10 yaş aralığındaki çocukların %80'i, 11-15 yaş aralığındaki çocukların ise %62,9'u cep telefonu üzerinden oyun oynarken, 06-10 yaş aralığındaki çocukların %29,4'ü, 11-15 yaş aralığındaki çocukların ise %76,2'si cep telefonu üzerinden mesajlaştıkları görülmektedir. Cep telefonu kullanım amaçları arasında ilk sırayı %92,8 ile konuşma alırken, bunu %66,8 ile oyun oynama, %65,4 ile mesajlaşma ve %30,7 ile internete girmek takip etmektedir (TUİK, 2018). Bülbül ve Tunç (2018)'da, cep telefonu kullanmaya ve mobil oyun oynamaya başlama yaşı küçüldükçe oyun ve telefon bağımlılığının arttığını belirtmişlerdir. Küçük yaş gruplarında benlik kontrolü daha zor olacağından bu yaş

gruplarında cep telefonu bağımlılığının fark edilmesinin ve zararlarından korunmasının daha güç olacağı düşünülmektedir.

2.5.Nomofobi

Gün geçtikçe teknolojiye olan bağılılığın artması beraberinde birçok yeni olumsuz olgunun tanımlanmasına ve gelişmesine neden olmaktadır. İnternet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, oyun bağımlılığı, internetsiz kalma korkusu(netlessphobia), günlük gelişmeleri kaçırma korkusu(Fear of Missingout (FOMO)) ve nomofobi (nomophobia) bu olumsuz olguların birkaçıdır (Eşitti, 2015; U. C. Öztürk, 2015; Gökler, Aydın, Ünal & Metintaş, 2016). Bu olgular içerisinde “nomofobi”, cep telefonuna aşırı bağlanma ile bireyde fiziksel ve psikolojik açıdan risk yaratacak durumların başında gelmektedir.

Nomofobi, bireylerin cep telefonundan uzak kalma ya da herhangi bir mobil cihaz ile iletişim kuramama durumunda yaşadıkları panik hali olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım & Correia, 2015). King ve diğerleri (2010) ise nomofobiyi, kişinin cep telefonundan uzak kalacağı ve internete bağlanamayacağı durumlarda teknolojik olarak iletişimsiz kalma korkusu olarak tanımlamaktadırlar. Nomofobinin kısa tanımını ise “cep telefonu fobisi” şeklindedir (SecurEnvoy, 2012). Nomofobi, İngilizce “no mobile phobia” yani akıllı cep telefonundan yoksun kalma korkusu anlamına gelebilecek tamlamanın bazı harfleri alınarak oluşturulan “nomophobia” kelimesinden türetilmiştir (Akılı & Gezgin, 2016). 21. Yüzyılın fobisi olarak adlandırılan nomofobi (King ve diğerleri, 2010; Yıldırım & Correia, 2015) kavramı, ilk olarak 2008 yılında İngiltere’de Posta İdaresi tarafından cep telefonu kullanıcılarının yaşadığı kaygıları araştırmak için yapılan bir çalışmada ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan 2.163 bireyin %53 ‘ü akıllı cep telefonlarına ulaşamadıklarında, şarjları tükendiğinde ya da telefonlarının çekmediği bir bölgede olduklarında tedirgin olduklarını belirtmişlerdir. Aynı çalışmada erkeklerin, kadınlardan daha fazla nomofobik risk taşıdığı belirtilmiştir (Bahl & Deluliis, 2015). Adnan ve Gezgin (2016), 2012 yılında İngiltere’de

çalışma hayatında olan 1000 kişi ile yapılan başka bir araştırmayı incelediklerinde geçen dört sene içerisinde nomofobi belirtisi gösteren bireylerde artış olduğunu ve akıllı telefon kullanıcılarının %66'sının cep telefonlarını kaybetme düşüncesinin kendilerinde endişe oluşturduğu için korktuklarını dile getirdiğini belirtmişlerdir. Bu çalışmada diğer çalışmanın aksine kadınların (% 70), erkeklerden (% 61) daha fazla endişeli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan incelemelerde akıllı telefon kullanımının yaygınlaşması ile nomofobinin de yaygınlaştığı ortaya çıkmıştır (Adnan & Gezgin, 2016; Dixit ve diğerleri, 2010; Gezgin ve diğerleri, 2017; Gupta, Garg, & Arora, 2016; Han, Kim & Kim, 2017; Krajewska-Kulak ve diğerleri, 2012; Lee ve diğerleri, 2014; Okuyan, Güner & Güneş, 2019; Singh, Gupta & Garg, 2013; Pellowe, Cooper & Mattingly, 2015; Yıldırım, Sumuer, Adnan & Yıldırım, 2016; Yorulmaz, Kırac & Sabırlı, 2018). Pavithra ve diğerleri (2015) nomofobinin dünya genelinde arttığını ve her geçen gün daha fazla insanın mobil cihazlarını kullanamayacak olmaktan ve kaybetmekten korktuklarını belirtmişlerdir.

Bragazzi ve Del Puente (2014)'e göre nomofobik belirtiler:

- Cep telefonunun fazla kullanımından dolayı maddi krizler yaşaması,
- Sürekli olarak cep telefonu kullanmak ve cep telefonuna uzun vakit ayırmak,
- Bir ya da birden fazla mobil cihaza sahip olmak ve yanında şarj cihazı taşımak,
- Mobil cihazını kaybetme, ulaşamama, şebekenin kapsama alanı dışında olması ve şarjın bitmesi gibi durumlarda endişeye kapılmak,
- Mobil cihazın kullanımının yasak olduğu ortam ve koşullardan uzak kalmaya çalışmak,
- Çağrı ya da mesaj gelip gelmediğini sık sık kontrol etmek,
- Mobil cihaz ile birlikte uyumak,
- Mobil cihazı 24 saat açık tutmak,
- İnsanlar ile yüz yüze iletişim yerine mobil cihaz ile iletişim kurmayı tercih etmek,

- Mobil cihaz kullanımından ötürü borç almak ya da büyük harcamalar yapmak şeklindedir.

Alanyazında yer alan birçok çalışmada nomofobi kavramının tanım ve belirtileri yukarıdaki belirtilerle benzerlik göstermektedir (Akıllı ve Gezgin, 2016; Aşık, 2018; Yoğurtçu, 2018).

Nomofobik bireyler; sabah uyandıklarında ilk iş olarak cep telefonlarına bakmaları, cep telefonu ile uyumaları, 24 saat cep telefonunu açık bulundurmaları, şarj cihazını ya da powerbank (taşınabilir batarya) yanında taşımaları, gün içerisinde cep telefonunu sürekli olarak kontrol etmeleri, telefon bataryasının azaldığını gördüğünde panik yapmaları ve cep telefonlarının bozulması ya da bataryasının bitmesi sonucu kapanması durumunda agresif tavırlar sergilemeleri gibi özellikleri sayesinde kolayca ayırt edilebilirler. Gezgin ve Çakır(2016), Kore’de İnternet ve Güvenlik Kurumu’nun 2012 yılında yaptığı bir çalışmayı inceleyerek akıllı telefon kullanıcılarının %77,4’ünün telefonlarını sık sık sebepsiz olarak kontrol ettiklerini, yine kullanıcıların %53,9’unun uyumadan önce son iş olarak ve sabah uyandıklarında ilk iş akıllı telefonlarına baktıklarını paylaşmışlardır.

Cep telefonu bağımlılığından dolayı ortaya çıkan problemlerin hissedilmesinde Türkiye yine Avrupa’nın önündedir (Deloitte, 2019). Bu problemler telefonunu devamlı kontrol etmeyi istemek, aile ve arkadaşlarla zaman geçirirken fazla yüz yüze iletişim kuramamak, istenilen zamanda uyuyamamak, dikkat dağınıklığı yaşamak, cep telefonunu kontrol edemediğinde bir şeyler kaçırmış hissine kapılmak, fiziksel acı duymak, aile-arkadaşlarla eskisi kadar görüşmemek, telefon kullanamadığında endişeli ve stresli hissetmek, geceleri kalkıp telefon kontrol etmek ve görme sorunları yaşamak şeklindedir (Deloitte, 2019). Şekil 5’de “Aşırı Akıllı Telefon Kullanım Durumunda Hissedilen Etkiler” verilmiştir.

Şekil 5

Aşırı Akıllı Telefon Kullanım Durumunda Hissedilen Etkiler

"Telefonunuzu çok kullanmaktan dolayı belirtilenlerden herhangi birini yaşadınız mı?"

Nomofobik bireyler, tıpkı kaygı bozuklukları veya değişken ruh hali gibi diğer psikososyal bozukluklarla benzer özellikler gösteren davranış bozuklukları da sergileyebilirler (Akıllı & Gezgin, 2016). Cep telefonundan yoksun kalma korkusu ile oluşan endişe kişinin hayatında günlük işlere odaklanmasını olumsuz yönde etkilemekte ve bireyde konsantrasyon kaybına neden olmaktadır (Dixit ve diğerleri, 2010). 2012 yılında Fransa'da 1500 cep telefonu kullanıcısının katılım sağladığı bir çalışmada araştırmaya katılanların %22'si cep telefonları olmadan bir gün geçirmenin "olanaksız" olduğunu belirtirken 15-19 yaş aralığında bu oranın %34 olduğu tespit edilmiştir (E- Psikiyatri, 2012).

Türkiye'de ve yurtdışında yapılan diğer çalışmalar özellikle gençler arasında nomofobinin giderek yaygınlaştığını göstermektedir (Cheever ve diğerleri, 2014; Erdem ve diğerleri, 2016; Erdem ve diğerleri, 2017; Kaur & Sharma, 2015; King ve diğerleri, 2013; Oksman & Turtiainen, 2004; Sharma ve diğerleri, 2015).

Tavolacci ve diğeri (2015), 2013-2014 eğitim-öğretim yılı içerisinde Fransa’da 760 üniversite öğrencisi ile yürüttükleri çalışmada cep telefonu ve nomofobi yaygınlığını araştırmışlardır. Çalışma sonunda her üç öğrenciden birinin nomofobik özellikler gösterdiğini belirtmişlerdir. Hindistan’ın Indore şehrinde 17-28 yaş arası 200 tıp öğrencisi ile yürütülen başka bir çalışmada ise öğrencilerin %18,5’nin nomofobik olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Aynı çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğu uyurken akıllı telefonlarını yanlarında tuttuklarını, %20’si akıllı telefonları yanlarında olmadığı veya telefonlarının bataryası tükendiğinde motivasyonlarını kaybederek gerildiklerini belirtmişlerdir (Dixit ve diğeri, 2010). Yine Hindistan’da tıp fakültesi öğrencileri ile yürütülen başka bir çalışmada cep telefonu kullanım şekli ve nomofobi yaygınlığı araştırılmıştır. Tıp fakültesi 3. sınıfta eğitim gören 130 öğrencinin %73’nün nomofobik olduğu sonucuna ulaşılırken cep telefonlarını bulamayan öğrencilerin %83’ünün panik yaşadığı sonucuna da ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin % 87’sinde aktif internet servisi en az bir cep telefonu, % 34’ünün iki cep telefonu ve % 4’ünün ise ikiden fazla cep telefonu sahip olduğu da tespit edilmiştir(Sharma ve diğeri, 2015). Belarus’ta 160 üniversite öğrencisi ile cep telefonunun getirdiği tehlikeleri tespit etmek amacıyla yapılan başka bir çalışmada öğrencilerin 1/3’ü cep telefonunun tiyatrodaki (%30) ve kilisede (%33,8) kapatılması gerektiğini savunurken çalışma sonunda %71,9’unun cep telefonlarını kapatmadıkları ortaya çıkmıştır (Szapkow, Stryzhak & Prokopowicz, 2011).

Türkiye’de yapılan çalışmalarda genç bireylerde nomofobinin ortalamasının üzerinde çıktığı ve yaygınlaştığı görülmüştür (Adnan & Gezgin,2016; Akıllı & Gezgin, 2016; Erdem ve diğeri, 2016; Öz & Tortop, 2018; Yıldırım ve diğeri, 2015). Yıldırım ve diğeri (2015), 537 üniversite öğrencisi ile genç erişkinlerde nomofobi yaygınlığını inceledikleri çalışmalarında öğrencilerin %42,6’sının nomofobi ve benzeri davranışları sergilediğini tespit etmişlerdir. Benzer başka bir çalışmada, Adnan ve Gezgin (2016), bir devlet üniversitesinde

2014-2015 eğitim döneminde öğrenim gören 433 öğrenci ile nomofobi yaygınlığını incelemişlerdir ve çalışmaya katılan öğrencilerin nomofobi düzeylerinin ortalamasının üstünde çıktığını belirtmişlerdir. Yine üniversite öğrencilerinde nomofobi yaygınlığını ve nomofobinin öğrencilerde etkilediği davranış örüntülerinin incelendiği başka bir çalışmada Akıllı ve Gezgin (2016) de öğrencilerin nomofobik davranışlarının ortalamasının üzerinde olduğunu ve nomofobinin yayıldığını belirtmişlerdir. Öz ve Tortop (2018), üniversite öğrencilerinin nomofobi seviyeleri ile kişilik tipleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında, katılımcıların (n=300) yarısından fazlasının (%51,7) nomofobi riski taşıdığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Turan ve İşçitürk (2018), ilahiyat fakültesinde öğrenimlerine devam eden 276 öğrencinin nomofobi düzeylerini birçok faktör açısından analiz ettikleri çalışmalarında, öğrencilerin 171'inin orta ve yüksek düzey 104'nün ise düşük düzey nomofobiye sahibi olduğunu tespit etmişlerdir. Son olarak Aşık (2018), ön lisans düzeyinde eğitim alan turizm bölümü öğrencilerinin aidiyet duygusu ve nomofobi arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, katılımcıların (n=106), %12,3 'nün yüksek, %58,5'nin orta ve %29,2' sinin düşük düzey nomofobi sahibi olduğunu belirtmiştir.

Bireyin cep telefonu bağımlılığını ve nomofobi düzeyini arttıran birçok sebep olabilir. Akıllı telefon bağımlılığını ya da nomofobi düzeyini etkileyen faktörler arasında bireyin aile yaşantısının, sosyal hayatının, keyif aldığı etkinlik türlerinin, yaşam biçiminin, genetik ve psikolojik özelliklerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Aile faktörüne bakıldığında; ebeveyn tutumlarının, ebeveyn eğitim durumlarının, ebeveynlerin boşanmış ya da ölü olmalarının, aile içi yaşanan problemlerle birlikte kaliteli vakit geçirememenin bireyin akıllı telefona olan ihtiyacını arttırarak nomofobi düzeyini etkilediği düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar aile ile kurulan iletişimin azalmasının(Arnavutköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi, 2020), ailenin sergilemiş olduğu tutumların (Huang ve diğerleri, 2009), aile eğitim düzeyinin (Durak ve Seferoğlu, 2017) akıllı telefon bağımlılık düzeyini etkilediğini belirtilmektedir. Anne-babanın

medeni durumuna göre anne-babası ayrı yaşayan öğrencilerin yalnızlığı algılama düzeyinin daha yüksek olduğunu belirten çalışmalar yer almaktadır (Çakıcı, 2020). Öğrenciler yalnız hissettikleri süreçleri akıllı telefonlarından müzik dinleyerek, oyun oynayarak, internette surf yaparak geçiremeyi tercih edebilirler. Bu durum öğrencilerin yalnızlık hislerini akıllı telefon kullanarak gidermelerine ve bunu alışkanlık haline getirmelerine yol açabilir.

Bireyin cinsiyeti akıllı telefon bağımlılığını ve nomofobiyi etkileyen biyolojik faktörler içerisinde incelenebilir. Sosyal medya kullanım amaçları, oynanılan oyun türleri, iletişim kurma şekilleri cinsiyet faktörüne göre farklılık gösterebilir. Bu farklılık akıllı telefon kullanım amaçlarını, kullanım şekillerini, kullanım oranlarını etkileyebilir. Cinsiyet faktörü ile akıllı telefon kullanım amaçlarına bakıldığında erkeklerin daha çok oyun oynamak ve eğlenmek amaçlı; kadınların ise konuşma, sosyal medya araçlarını kullanma, fotoğraf- video çekme amaçlı akıllı telefon kullandığı belirtilmektedir (Bal & Balcı, 2020). Aktaş ve Yılmaz (2017), cinsiyetin ve akıllı telefonda “vakit geçirme” alt faktörü arasındaki ilişkiye baktıklarında kız öğrencilerin ortalamasının erkek öğrencilerden daha yüksek çıktığı sonuçlarını elde etmişlerdir. Çakır ve Oğuz (2017) da kızların akıllı telefonu daha fazla kullandıklarını ve akıllı telefonları daha çok sosyalleşmek için tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Alanyazında benzer sonuçları elde ederek kız öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıklarının ya da nomofobi düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğunu belirten birçok çalışma yer almaktadır (Çetinkaya, 2019; Keskin, Ergan, Başkurt & Başkurt, 2018). Bu çalışmalar kadar olmasada erkeklerin akıllı telefon bağımlılıklarının daha yüksek olduğunu belirten çalışmalar bulunmaktadır (Durak & Seferoğlu, 2018). Akıllı telefon kullanım amaçlarının akıllı telefona ayrılan vakitleri, akıllı telefon kullanım yerlerini, sürekli akıllı telefonu kontrol etme ve akıllı telefonu yanında taşıma isteklerini arttıracığı düşünülmektedir. Akıllı telefon popülerliğinin artmasıyla bu ve benzeri etkilerin çocuklar ve ergenlerde hızla yayıldığı düşünülmektedir.

Çocuklar, ergenler ve gençler arasında hızla yayılan nomofobinin önlem alınmadığında ya da kontrol altında tutulmadığında sosyal hayatı, aile ilişkilerini, akademik hayatı, bedensel ve zihinsel gelişimi etkileyecek büyük risklere sahip olduğu düşünülmektedir.

2.6. Teknolojik Bağımlılıkların ve Sosyo-Demografik Değişkenlerin Akademik Başarıya Etkileri

Teknolojik bağımlılıkların tümü aile yaşantımızı, işimizi, sosyal hayatımızı ve okul yaşantımızı etkileyebilir. Teknolojik bağımlılıkların etkileri fark edilmediğinde veya geç fark edildiğinde bireyde kalıcı veya geçici birçok hasara neden olabilir. Bu hasarlardan bireyin akademik yaşantısı da etkilenebilir.

İncelenen çalışmalar ve yapılan gözlemler gösteriyor ki teknoloji ve beraberinde gelen tüm bağımlılıklar ortaokul, ilkokul ve hatta anaokul kuşağındaki çocuklara kadar ulaşmış durumdadır. Okul çağındaki çocukların aile yaşantısı, sosyal yaşantısı kadar akademik yaşantıları da büyük önem taşımaktadır. Özellikle akademik hayatın ilk yıllarında edinilen bilgiler kişinin tüm hayatı boyunca kullanacağı temeli oluşturmak açısından büyük öneme sahiptir. Yine çocuğun başlangıçta akademik hayata karşı takındığı tutumda tüm akademik yaşantısına karşı takınacağı tutumu etkileyecek bir etkidir. Bu sebeple okul çağındaki çocukların akademik yaşantılarını olumlu ya da olumsuz etkileyecek her türlü etken araştırılmalı ve önlem alınmalıdır. Akademik yaşantısı başlamış veya başlamak üzere olan çocuğun teknolojik ürünlerin içerisinde barınan internet, sosyal medya, oyun ve benzeri kavramlar ile ne kadar etkileşim kurduğu eğitimini etkileyici bir unsurdur. Cengizhan (2005)'da okul çağındaki çocukların ve gençlerin internet başında uzun vakitler geçirmeleri fizyolojik, psikolojik ve sosyal yönlerden olumsuz etkilenmelerine yol açarak akademik performanslarında düşüş yaratacağını düşünmektedir.

Türkiye’de ve yurt dışında yapılan çalışmalar (örneğin Arısoy, 2009; Griffiths, 1995;) incelendiğinde teknolojik bağımlılıkların akademik yaşantıya olumlu etkileri olduğu gibi birçok olumsuz etkileri de olduğu sonuçları gözlemlenmiştir.

Emir (2011), okul öncesinde öğrenim gören çocukların eğitiminde kullanılan teknolojik cihaz ve ürünlerin çocuklar üzerindeki etkilerini incelediği çalışmasında eğitim CD’si, tiyatro, çizgi film ve sinemanın çocuklar üzerinde olumlu etkisi olduğunu belirtirken internet oyunları ve televizyon dizilerinin ise olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Akdemir (2013) de teknolojik bağımlılıkların bir çeşidi olan Facebook tutumu ile ilköğretim öğrencilerin akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında Facebook davranışları ile akademik erteleme davranışları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu belirtmiştir.

M. Çetinkaya (2013), ortaokul öğrencilerinin internet bağımlılığını incelediği çalışmasında akademik başarısını düşük olarak nitelendiren öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin en yüksek bulunduğunu belirtmiştir. Bunu sırasıyla akademik başarısını orta, iyi ve çok iyi nitelendiren öğrencilerin takip ettiğini de çalışmasına eklemiştir.

Ortaokul 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada Çubuk (2019), 0-100 aralığındaki notları 5 gruba ayırarak öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile karşılaştırmıştır. Çubuk (2019), akademik başarıları düzeyleri yüksek olan öğrencilerin internet bağımlılıklarının düşük olduğunu belirtmiştir. Çubuk (2019), internet bağımlılığını sınıf düzeylerine göre değerlendirildiğinde sınıf düzeyi arttıkça internet bağımlılıklarının arttığını ve sekizinci sınıf öğrencilerinin internet bağımlılıklarının daha fazla olduğunu belirtmiştir. Bu durum yaş arttıkça bağımlılığın çoğaldığı ve bireyde daha etkili sorunlara yol açabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Mythily, Qui ve Winslow (2008), Singapur’da yaş ortalaması 13,9 olan 2735 öğrenciyle yürüttükleri çalışmalarında gençler arasında aşırı internet kullanımı yaygınlığını

inceleyerek internet bağımlılığının akademik başarı değişkenine göre farklılaştığını belirtmişlerdir. İnternet bağımlılık düzeyi yüksek öğrencilerin akademik başarılarının düşük olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Anlayışlı ve Serin (2019), lise öğrencilerinin internet bağımlılığı ve depresyon durumlarını cinsiyet, akademik başarı ve internet giriş sürelerine göre inceledikleri çalışmalarında akademik başarısı düşük öğrenciler ile yüksek öğrenciler arasında internet bağımlılığı açısından anlamlı bir farklılık olduğunu saptamışlardır. Bu farklılığın akademik başarısı düşük olan öğrencilerin aleyhine olduğunu belirtmişlerdir.

Lise öğrencileriyle yapılan benzer bir çalışmada Binali (2015), 11 ve 12. sınıflarında öğrenim görmekte olan 258 kız ve 109 erkek toplam 367 öğrencinin kişilik özellikleri ile internet bağımlılığı ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Binali (2015), internet bağımlılık düzeyleri ile akademik başarı durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve öğrencilerin not ortalamaları yükseldikçe interneti kullanım sürelerinin azaldığı sonucuna ulaşmıştır.

Yine yurtdışında yapılan çalışmaların birinde Paul ve Lee (2012) de yaşları 9-19 aralığında değişen 718 çocuk ve ergen ile internet okuryazarlığının ve internet bağımlılığının akademik başarı üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin sosyal medya platformlarını daha az kullandıkları tespit edilmiştir.

Yang ve Tung (2007) Tayvan'da bir lisede öğrenim görmekte olan 1078 öğrenci içerisinde internet bağımlısı olan öğrenciler ile olmayan öğrencileri karşılaştırdıkları çalışmada internet bağımlılık düzeyi arttıkça akademik başarı düzeyinin azaldığını belirtmişlerdir.

Üniversite öğrencilerini kapsayan başka bir çalışmada Bekar (2018), üniversite öğrencilerin teknoloji ile ilgili bağımlılıklarını ve bu bağımlılıklarla ilişkili faktörleri incelemiştir. Yapılan bu çalışmada Bekar (2018), akademik başarının düşük olması tüm bağımlılıklar için daha yüksek bağımlılık düzeyleri ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yine benzer bir çalışmada Elmas, Kete, Hızlısoy ve Kumral (2015), üniversite öğrencilerinin mobil cihaz kullanım tutumlarının akademik başarı üzerine etkilerini incelemiştir. Elmas ve diğerleri (2015), uzun süreli oyun oynamanın akademik başarıyı olumsuz etkilediğini ve oyun oynama süresinin kısaltılarak akademik başarının arttırılabileceğini belirtmişlerdir.

Aman ve diğerleri (2015), Pakistan’da tıp öğrenimi gören 308 kız öğrenci ile yürüttükleri çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğu akıllı telefon sahibi olduktan sonra günlük yaşantılarının değiştiğini, yarısından fazlası ise akademik başarılarının negatif etkilendiğini belirtmişlerdir.

Tıp öğrencileri ile çalışan Gupta ve diğerleri (2016) de akıllı telefonun fazla kullanılmasının öğrencilerin psikolojilerinde, uyku kalitelerinde ve akademik performanslarında olumsuz etkiler yarattığını tespit etmişlerdir.

Diş hekimliği fakültesinde öğrenim görmekte olan 554 öğrenci ile yürütülen başka bir çalışmada öğrencilerin yaklaşık %39,5’i akıllı cep telefonları ile geçirdikleri zaman arttığında mesleki sınavlardan daha zayıf not alacaklarını düşündüklerini belirtmişlerdir (Prasad ve diğerleri, 2017).

Bu çalışmaların yanı sıra teknolojinin eğitimde kullanılmasının öğrenme-öğretme sürecinde öğrenci ve öğretmen açısından büyük faydalar sağladığı da bilinmektedir. Çalışma Duman ve Aksoğan (2018), öğrencilerin sosyal medya platformlarının eğitimde kullanılmasından keyif aldığını, ödev yapmayı eğlenceli hale getirdiğini ve öğrencilerin yaratıcılıklarını arttırdığını belirtmişlerdir. D. Öztürk (2007), bilgisayar oyunlarının çocukların bilişsel ve duygusal gelişimlerine etkilerini ortaokul 6. sınıfa giden 47 öğrenci ile incelemiştir. Çalışmada eğitsel matematik oyunlarının öğrencilerin bilişsel gelişimlerine olumlu katkı sağladığını belirtmiştir.

Gazioğlu ve Ergin (2008), ilköğretim 8. sınıf öğrencileri ile “Duygusal Zeka, Bilişsel İşlevler ve İnternet Kullanımı” isimli bir çalışma yürütmüşlerdir. Araştırmanın sonunda interneti ödev ve öğrenme amaçlı kullanan öğrencilerin bazı bilişsel işlevlerinin, interneti bu amaçla kullanmayan öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Tüm bunlar gösteriyor ki gözlenenin dışında da teknoloji ve teknolojik tüm ürünler çocuklar, ergenler ve gençler üzerinde akademik anlamda olumlu ya da olumsuz etkilere sahiptir. Gelişen ve değişen teknolojiyle birlikte hayatımıza giren internet, sosyal medya, dijital oyunlar ve bunlara ulaşmamıza imkân sağlayan bilgisayar, tablet, telefon, akıllı saat vb. kontrollü ve amaca hizmet eder bir şekilde kullanıldığında kişinin hem eğitim sürecinde hem de sosyal yaşantısında gelişimine katkı sağlamaktadır. Yapılan çalışmalarda interneti bilgi edinmek ve bilgi aramak amacıyla kullanmanın ergenlerin yaşam tarzlarını olumlu etkilediği de tespit edilmiştir (Wanga, Luo, Luo, Gao & Kong, 2012). Mythily, Qui ve Winslow (2008) da internetin muazzam eğitim faydaları sağladığını; ancak, aşırı internet kullanımının okul performansının düşmesine ve sosyal izolasyon gibi olumsuz sonuçlara yol açabileceğini dile getirmişlerdir. Türkiye Bilişim Şurası (2002) raporuna göre 7-15 yaş aralığındaki çocukların %90'ının interneti eğlenmek amacıyla yararsız sayfaları incelemek için kullandıklarını belirtilmektedir.

İncelenen çalışmalarda yararlarından ve zararlarından bahsedilen internet, sosyal medya ve dijital oyun günümüzde tüm cep telefonlarının içerisinde en güncel halleri ile yer almaktadır. Teknolojinin en yaygın kullanılan ve kişinin sürekli yanında taşıyabileceği bir ürün olan cep telefonları içerisinde bu değişkenleri barındırdığı için de kendine olan bağlılığı her geçen gün artırmaktadır. Louragli ve diğerleri (2018), akıllı telefonların bilgisayarlardan daha çok nomofobi üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. İnternet, oyun ve sosyal medya her yaş grubunu etkileyebilecek içeriklere sahip olduğundan cep telefonlarına olan bağımlık durumunda bu sebeple her yaş grubunda kendini göstermektedir. Buctot, Kim ve Kim

(2020)'de yürüttükleri çalışmada nomofobinin ve akıllı telefon bağımlıklarının ergenler üzerindeki olumsuz etkilerinin akıllı telefonları kullanım amaçlarına bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağımlılık kontrol altına alınmadığında teknolojinin eğitim ve diğer alanlarda sağladığı olumlu etkilerinde yerini bireyde geri döndürülmesi güç olan, kalıcı ve geçici birçok olumsuz etkilere bırakması kaçınılmaz bir son olarak görülmektedir.

Ailesel faktörlerin ve cinsiyetinde bireylerin akademik başarıları üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde aile faktörünün akademik başarının önemli bir yordayıcısı olduğunu belirten çokça çalışmanın yer aldığı görülmüştür (Griffith, 1996; Özer ve Anıl, 2011; Özkan ve Yıldırım, 2013). Sarier (2016), akademik başarıyı etkileyen aile ile ilgili faktörlerin etki büyüklüğünü sırasıyla ailenin tutum ve davranışları, sosyo-ekonomik düzey, babanın eğitim düzeyi, ailenin eğitime katılımı ve annenin eğitim düzeyi şeklinde açıklamıştır.

Alanyazında kız ve erkek öğrencilerin akademik başarılarını inceleyen çalışmalar çoğunluğu cinsiyetin akademik başarının bir yordayıcısı olduğunu (soner,2000), kızların akademik başarılarının erkeklere oranla daha yüksek olduğunu (Bahar, Özen & Gülaçtı, 2009; Koç, Avşaroğlu & Sezer, 2004) belirtmektedir.

Kız ve erkeklerin akademik yaşantılarını etkileyen farklı öğrenme yöntemleri, motivasyon şekilleri, ders çalışma alışkanlıkları ve öz- yeterlilik algıları olduğu düşünülmektedir. Bunlar ve benzeri faktörlerin akademik başarı üzerinde etkili olduğu bilinmektedir (Sarier, 2016). Ailesel faktörlerin ve cinsiyetin akıllı telefon kullanım amaçlarını etkileyeceği bu amaçlarla birlikte akıllı telefon kullanım süreleri, kullanım yerlerinin değişiklik göstereceği düşünülmektedir. Buna bağlı olarak öğrencilerin akademik erteleme davranışları göstereceği, akıllı telefonuna gelen bildirimleri düşünerek motivasyon ve odaklanma sorunu yaşayacağı ön görülmektedir.

Teknolojik bağımlılıklar, bağımlılıkla gelen davranışlar, ailenin yaşantısı bireyin yaşamını ve akademik hayatını sadece üniversite ya da lise dönemlerinde değil ortaokul, ilkokul ve hatta okul öncesi dönemden itibaren etkilemektedir. Daha çok üniversite düzeyinde yapılan nomofobi diğer bir ifadeyle cep telefonundan yoksun kalma korkusu bu nedenle her yaş grubunda incelenmeli ve akademik etkileri tespit edilerek çözüm aranmalıdır.

3.Bölüm

Yöntem

Bu bölümde araştırma modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin Nomofobi düzeylerinin LGS puanlarına etkisi çeşitli değişkenler açısından incelemek için yapılmıştır. Bu amaçla çalışmada "ilişkisel tarama modeli" kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, bir grubun belirli özelliklerini mevcut şekli ile ortaya koymak için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara denir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017).

3.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında Bursa il merkezinde bulunan özel bir ortaokulda öğrenim görmekte olup yıl sonunda LGS'ye girecek olan 22 erkek, 12 kız toplam 34 8.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Örnekleme belirleme sürecinde seçkisiz olmayan örneklem metotlarından uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem; çalışmanın amacına uygun grup ya da bireylere ulaşımda zaman, para ve işgücü açısından kolaylık sağlar (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2017).

3.3.Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplamak için gerekli yerlerden izin alınmıştır. Araştırmaya katılan ortaokul 8. sınıf öğrencilerine öncelikle veri toplama aracı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Araştırma verileri iki ölçme aracı bir araya getirilerek toplanmıştır. Ayrıca öğrencilerin LGS puanları, öğrencilerin öğrenim gördükleri okul yönetiminden elde edilmiştir.

3.3.1.Kişisel bilgi formu. Öğrencilerin cinsiyet, ebeveyn tutumlarını, ebeveyn eğitim durumlarını, ebeveyn ile birlikte yaşam durumlarını, akıllı telefon sahibi olma durumlarını,

akıllı telefon kullanım amaçlarını, günlük akıllı telefon kullanım sıklıklarını, yanında şarj cihazı taşıma durumlarını, uyumadan önce akıllı telefonu yanında bulundurma durumlarını ve akıllı telefonun çoğunlukla kullandıkları alanları belirlemek için araştırmacı tarafından 11 sorudan oluşan demografik form hazırlanmıştır.

3.3.2.Nomofobi ölçeği (NMP-Q). Nomofobi ölçeği (NMP-Q) Yıldırım ve Correia (2015) tarafından geliştirilmiş olup, 1'den (kesinlikle katılmıyorum) 7'ye (kesinlikle katılıyorum) değişen 7'li Likert tipli ölçektir. Ölçeğin dört faktörü vardır. Bunlar; 4 maddeden oluşan Erişilemeyen Bilgi faktörü, 5 maddeden oluşan Bağımlılık faktörü, 6 maddeden oluşan İletişim Kuramama faktörü ve son olarak yine 5 maddeden oluşan Çevrimiçi Olamama faktörüdür (Yıldırım ve diğerleri, 2016). Tablo 1’de “ Nomofobi Ölçeği Alt Faktörleri” yer almaktadır.

Tablo 1

Nomofobi Ölçeği Alt Faktörleri

Alt Faktörler	Madde Numarası
Erişilemeyen Bilgi	1-2-3-4
Bağımlılık(Bağlantıyı Kaybetme)	5-6-7-8-9
İletişim kuramama	10-11-12-13-14-15
Çevrimiçi Olamama	16-17-18-19-20

Orijinal araştırmada, ölçeğin iç tutarlılığını tespit etmek amacıyla yapılan Cronbach Alfa analizi sonucunda güvenilirlik katsayısı 0,95 olarak hesaplanmıştır. Nomofobi ölçeğinin alt faktörlerine bakıldığında güvenilirlik kat sayısı İletişim Kuramama faktöründe 0,94, bağımlılık faktöründe 0,87, Erişilemeyen Bilgi faktöründe 0,83 ve Çevrimiçi Olamama faktöründe 0,81 olarak hesaplanmıştır (Yıldırım ve Correia, 2015). Tablo 2’de ise bu çalışmaya ait “Nomofobi Ölçeği'nin Güvenirlik Analiz Sonucu” verilmiştir.

Tablo 2

Nomofobi Ölçeği'nin Güvenirlik Analiz Sonucu

Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktörleri	Cronbach's Alfa	Madde Sayısı
Erişilemeyen Bilgi	0,562,	4
Bağımlılık(Bağlantıyı Kaybetme)	0,753	5
İletişim kuramama	0,850	6
Çevrimiçi Olamama	0,681	5
Nomofobi Ölçeği	0,876	20

Tablo 2'ye göre Erişilemeyen Bilgi Alt faktörünün Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,562, Bağımlılık Alt faktörünün 0,753, İletişim Kuramamak Alt faktörünün 0,850 ve Kolaylık Sağlama Alt faktörünün 0,681 olarak hesaplanmıştır. Nomofobi Ölçeğinin geneline bakıldığında Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,876 olarak hesaplanmıştır.

Cronbach Alpha analiz sonuçlarında oranın 0.70 – 1 aralığında olması kullanılan ölçeğin güvenilir olduğunu belirtmektedir (Büyüköztürk, 2013).

Tablo 3'de "Nomofobi Ölçeği Puan Tablosu" verilmiştir.

Tablo 3

Nomofobi Ölçeği Puan Tablosu

Puan	Nomofobi Düzeyi
NMP-Q Puanı = 20	Yok
$21 \leq \text{NMP-Q Puanı} < 60$	Hafif
$60 \leq \text{NMP-Q Puanı} < 100$	Orta
$100 \leq \text{NMP-Q Puanı} < 140$	Aşırı

Araştırmaya katılanlar, Nomofobi ölçeğinden 20-140 aralığında puan almaktadırlar. Katılımcıların ölçekten 20 puan almasının nomofobi olmadığını, 20 ile 60 puan aralığında bir puan almasının hafif düzeyde nomofobi olduğunu, 60 ile 100 puan aralığında bir puan almasının orta düzeyde nomofobi olduğunu ve son olarak 100 ile 140 aralığında bir puan almasının aşırı düzeyde nomofobi olduğunu göstermektedir (Yıldırım & Correia, 2015; Yıldırım ve diğerleri, 2016).

3.4.Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tablo 4’de “Öğrencilerin Nomofobi Ölçeklerindeki Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları” verilmiştir.

Tablo 4

Öğrencilerin Nomofobi Ölçeklerindeki Çarpıklık (Skewness)ve Basıklık (Kurtosis) Katsayıları

Ölçek ve Alt Faktörleri	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	0,097	-0,476
Bağımlılık alt faktörü	-0,160	-0,814
İletişim kuramamak alt faktörü	0,118	-1,178
Kolaylık sağlama alt faktörü	0,526	-0,392
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	-0,002	-0,467

Nomofobi Ölçeği ve alt faktörlerinin çarpıklık ve basıklık değerlerinin - 1.5 ve +1.5 aralığında olmasından ötürü ölçeklerden alınan puanlar normal dağılım göstermektedir (Büyüköztürk, 2011). Yapılan normallik sınavında erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, kolaylık sağlama alt faktörlerinin ve nomofobi ölçeğinin puanlarının normal dağılım gösterdiği tespit edilmiş olmasına rağmen parametrik testlerde örneklemin her alt basamağının $n>30$ olması şartı aranmaktadır (Can, 2017).

Araştırmanın çalışma grubu parametrik testler için gerekli koşulları sağlamadığı için, istatistik analizlerde nonparametrik testler kullanılmıştır. Demografik özelliklere ait değerlendirilmelerde Mann Whitney U ve Kruskal Walls H testleri kullanılmıştır. Nomofobi ölçeği ve alt faktörleri ile LGS puanları arasındaki değerlendirmede ise Spearman Rho Korelasyon analizi uygulanmıştır.

4.Bölüm

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ile LGS puanları, Nomofobi ve alt faktörlerinin puanlarına ait bulgular yer almaktadır.

4.1 Sosyo-Demografik Özelliklere İlişkin Dağılımlar

Çalışma grubunun sosyo-demografik özelliklerine ait tanımlayıcı analizler tablo 5 ve 6'da verilmektedir.

Tablo 5

Sosyo-Demografik Özelliklere İlişkin Tanımlayıcı analizler

Sosyo-Demografik Özellikler	N	%
Cinsiyet		
Erkek	22	64,7
Kız	12	35,3
LGS puanları		
250-350 puan arası	15	44,1
351 puan ve üzeri	19	55,9
LGS puanlarının ortalaması	372,93±59,32	
Annelerin eğitim düzeyi		
Lise mezunu ve altı	17	50,0
Üniversite mezunu	17	50,0
Babaların eğitim düzeyi		
Lise mezunu ve altı	18	52,9
Üniversite mezunu	16	47,1
Ebeveyn tutumu		
Otoriter ya da ilgisiz	4	11,8
Koruyucu	15	44,1
Demokratik	15	44,1
Kiminle yaşadıkları		
Anne	4	11,8
Anne ve baba	30	88,2

Tablo 5'e göre; araştırmaya katılan öğrencilerin %64,7'si (n=22) erkeklerden ve %35,3'ü (n=12) kızlardan oluşmaktadır. Öğrencilerin LGS puanlarının ortalaması

372,93±59,32 olduğu, %50,0'sinin (n=17) annesi üniversite mezunu, %52,9'unun babası lise mezunu ve altı olduğu, %44,1'i (n=15) ebeveynlerinden demokratik tutum algıladığı ve %88,2'si anne babasıyla birlikte yaşadığı görülmüştür.

Tablo 6

Öğrencilerin Akıllı Telefon Kullanmalarına İlişkin Tanımlayıcı Analizler

Akıllı Telefon Kullanımına İlişkin Değişkenler	N	%
<u>Günlük olarak akıllı telefon kontrol etme sıklığı</u>		
Kontrol etmez	4	11,8
10 dakika ve altı	13	38,2
10-30 dakika arası	10	29,4
30 dakika ve üzeri	7	20,6
<u>Akıllı Telefon Kullanım Amaçları</u>		
<u>Arama yapmak</u>		
Hayır	11	32,4
Evet	23	67,6
<u>Mesaj atmak</u>		
Hayır	10	29,4
Evet	24	70,6
<u>İnternette sur yapmak</u>		
Hayır	10	29,4
Evet	24	70,6
<u>Ödev ve araştırma yapmak</u>		
Hayır	21	61,8
Evet	13	38,2
<u>Oyun oynamak</u>		
Hayır	12	35,3
Evet	22	64,7
<u>Alışveriş yapmak</u>		
Hayır	21	61,8
Evet	13	38,2
<u>Haberleri takip etmek</u>		
Hayır	27	79,4
Evet	7	20,6
<u>Müzik dinlemek</u>		
Hayır	7	20,6
Evet	27	79,4
<u>Veri depolamak</u>		
Hayır	29	85,3
Evet	5	14,7
<u>Akıllı Telefon Kullanım Yerleri</u>		
<u>Yatakta</u>		
Hayır	7	20,6
Evet	27	79,4
<u>Araç içinde</u>		

Hayır	11	32,4
Evet	23	67,6
<u>Yürürken</u>		
Hayır	25	73,5
Evet	9	26,5
<u>Sinema ve tiyatro da</u>		
Hayır	32	94,1
Evet	2	5,9
<u>Aile fertleriyle birlikteyken</u>		
Hayır	18	52,9
Evet	16	47,1
<u>Tuvalette</u>		
Hayır	18	52,9
Evet	16	47,1
<u>Yanlarında akıllı telefona ait şarj cihazı bulundurma</u>		
Hayır	19	55,9
Evet	15	44,1
<u>Uyurken akıllı telefon yanlarında bulundurma</u>		
Hayır	14	41,2
Evet	20	58,8

Tablo 6'ya göre; öğrencilerin %38,2'sinin (n=13) 1-10 dakika arası akıllı telefonlarını kontrol ettikleri saptanmıştır. Öğrencilerin %23,0'ünün (n=67,6) arama yapmak için akıllı telefon kullandığı, %70,6'sının (n=24) mesaj atmak için akıllı telefon kullandığı, %70,6'sının (n=24) internette surf yapmak için akıllı telefon kullandığı, %38,2'sinin (n=13) ödev, araştırma yapmak için akıllı telefon kullandığı, %64,7'sinin (n=22) oyun oynamak için akıllı telefon kullandığı, %38,2'sinin (n=13) alışveriş yapmak için akıllı telefon kullandığı, %20,6'sının (n=7) haberleri takip etmek için akıllı telefon kullandığı, %79,4'ünün (n=27) müzik dinlemek için akıllı telefon kullandığı ve %14,7'sinin (n=5) veri toplamak için akıllı telefon kullandığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin %79,4'ünün (n=27) çoğunlukla yatakta kullandığı, %67,6'sının (n=23) çoğunlukla araç içinde kullandığı, %26,5'nin (n=9) çoğunlukla yürürken kullandığı, %5,9'unun (n=2) çoğunlukla sinema, tiyatrodaki kullandığı, %47,1'inin (n=16) çoğunlukla aile fertleriyle birlikteyken kullandığı ve %47,1'inin (n=16) çoğunlukla tuvalette kullandığı

saptanmıştır. Öğrencilerin %44,1'inin (n=15) yanlarında akıllı telefona ait şarj cihazı bulduklarını ve %58,8'inin (n=20) uyurken akıllı telefon yanlarında bulduklarını görülmüştür.

4.2 Nomofobi Ölçeğine İlişkin Betimsel Veriler

Tablo 7'de araştırma grubunun Nomofobi Ölçeği ilgili betimsel verilere ilişkin istatistikler verilmektedir.

Tablo 7

Öğrencilerin Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktörlerine Ait Ortalamaları

Ölçek ve alt faktör puanları	N	Ort.	SS	Min- Max
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	34	16,88	5,16	6-28
Bağımlılık alt faktörü	34	19,94	7,87	5-34
İletişim kuramamak alt faktörü	34	24,91	8,95	12-42
Çevrimiçi Olamama alt faktörü	34	15,79	6,91	5-31
Nomofobi ölçeği	34	77,52	22,53	30-119

Tablo 7'de; öğrencilerin erişilemeyen bilgi alt faktörünün ortalamasının $16,88 \pm 5,16$, bağımlılık alt faktörünün ortalamasının $19,94 \pm 7,87$, iletişim kuramamak alt faktörünün ortalamasının $24,91 \pm 8,95$, çevrimiçi olamama alt faktörünün ortalamasının $15,79 \pm 6,91$ ve nomofobi ölçeğinin ortalamasının $77,52 \pm 22,53$ olduğu görülmüştür.

Çalışmaya katılan ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin Nomofobi ölçeğine ait betimsel analiz sonuçlarında ölçekten alınan puanın 60-100 aralığında olması çalışma grubunun orta düzeyde nomofobiye sahip olduğunu göstermiştir [Ort=77,52, SS=22,53].

4.3 Öğrencilerin LGS ve Nomofobi Ölçeğinin Puanlarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması

Aşağıdaki tablolarda öğrencilerin LGS ve Nomofobi ölçeğinin puanlarının sırası ile cinsiyet, ebeveynlerin eğitim düzeyi, ebeveyn tutumu, akıllı telefon kullanma amacı gibi değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 8

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Erkek	2	16,50	363,00	110,00	-0,921	0,444
	Kız	12	19,33	232,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Erkek	22	18,11	398,50	118,50	-0,488	0,631
	Kız	12	16,38	196,50			
Bağımlılık alt faktörü	Erkek	22	14,20	312,50	59,50	-2,618	0,009**
	Kız	12	23,54	282,50			
İletişim kuramamak alt faktörü	Erkek	22	15,89	349,50	96,50	-1,282	0,204
	Kız	12	20,46	245,50			
Çevrimiçi Olamama alt faktörü	Erkek	22	16,68	367,00	114,00	-0,650	0,534
	Kız	12	19,00	228,00			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Erkek	22	15,82	348,00	95,00	-1,334	0,191
	Kız	12	20,58	247,00			

**p<0,01

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile öğrencilerin cinsiyetleri arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda LGS, erişilemeyen bilgi, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği ile cinsiyet değişkeni arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=110,00, U=118,50, U=96,50, U=114,00 ve U=95,00; P>0,05].

Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin bağımlılık alt faktörü puanları ile cinsiyet değişkeni arasındaki fark kız öğrencilerin aleyhine istatistiksel açıdan anlamlı

bulunmuştur [U=59,50; P<0,01]. Kız öğrencilerin bağımlılık alt faktör puanlarının erkek öğrencilerin bağımlılık alt faktör puanlarından yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 9

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi

Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Lise mezunu ve altı	17	15,00	255,00	102,00	-1,701	0,150
	Üniversite mezunu	17	20,00	340,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Lise mezunu ve altı	17	17,68	300,50	141,50	-0,104	0,919
	Üniversite mezunu	17	17,32	294,50			
Bağımlılık alt faktörü	Lise mezunu ve altı	17	18,71	318,00	124,00	-0,708	0,496
	Üniversite mezunu	17	16,29	277,00			
İletişim kuramamak alt faktörü	Lise mezunu ve altı	17	17,38	295,50	142,50	-0,069	0,946
	Üniversite mezunu	17	17,62	299,50			
Çevrim içi Olamama alt faktörü	Lise mezunu ve altı	17	17,32	294,50	141,50	-0,104	0,919
	Üniversite mezunu	17	17,68	300,50			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Lise mezunu ve altı	17	17,97	305,50	136,50	-0,276	0,786
	Üniversite mezunu	17	17,03	289,50			

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile öğrencilerin anne eğitim düzeyleri arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile anne eğitim düzeyi değişkeni arasındaki fark istatistiksel açıdan

bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=102,00, U=141,50, U=124,00, U=142,50, U=141,50 ve U=136,50; P>0,05].

Tablo 10

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi

Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Lise mezunu ve altı	18	14,61	263,00	92,00	-2,085	0,075
	Üniversite mezunu	16	20,75	332,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Lise mezunu ve altı	18	18,50	333,00	126,00	-0,623	0,551
	Üniversite mezunu	16	16,38	262,00			
Bağımlılık alt faktörü	Lise mezunu ve altı	18	19,61	353,00	106,00	-1,314	0,198
	Üniversite mezunu	16	15,13	242,00			
İletişim kuramamak alt faktörü	Lise mezunu ve altı	18	18,67	336,00	123,00	-0,726	0,484
	Üniversite mezunu	16	16,19	259,00			
Çevrim içi Olamama alt faktörü	Lise mezunu ve altı	18	16,69	300,50	129,50	-0,501	0,621
	Üniversite mezunu	16	18,41	294,50			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Lise mezunu ve altı	18	18,75	337,50	121,50	-0,777	0,443
	Üniversite mezunu	16	16,09	257,50			

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile öğrencilerin baba eğitim düzeyleri arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile baba eğitim düzeyi değişkeni arasındaki fark istatistiksel açıdan

bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=92,00, U=126,00, U=106,00, U=123,00, U=129,50 ve U=121,50; P>0,05].

Tablo 11

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Algılanan Ebeveyn Tutumu Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	sd	X ₂	p	Fark
LGS puanı	Otoriter ya da ilgisiz	4	19,25	2	1,981	0,371	
	Koruyucu	15	14,80				
	Demokratik	15	19,73				
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Otoriter yâ da ilgisiz	4	24,75	2	2,936	0,230	
	Koruyucu	15	15,23				
	Demokratik	15	17,83				
Bağımlılık alt faktörü	Otoriter yâ da ilgisiz	4	20,75	2	0,789	0,674	
	Koruyucu	15	18,07				
	Demokratik	15	16,07				
İletişim kuramamak alt faktörü	Otoriter yâ da ilgisiz	4	20,63	2	0,519	0,771	
	Koruyucu	15	17,57				
	Demokratik	15	16,60				
Çevrim içi Olamama alt faktörü	Otoriter yâ da ilgisiz	4	22,63	2	5,782	0,056	
	Koruyucu	15	20,70				
	Demokratik	15	12,93				
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Otoriter yâ da ilgisiz	4	22,38	2	1,512	0,470	
	Koruyucu	15	18,03				
	Demokratik	15	15,67				

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile öğrencilerin algıladıkları ebeveyn tutumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını

belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Kruskal Wallis H testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile algılanan ebeveyn tutumu değişkeni arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; $\chi^2=1,981$, $\chi^2=2,936$, $\chi^2=0,789$, $\chi^2=0,519$, $\chi^2=5,782$ ve $\chi^2=1,512$; $P>0.05$].

Tablo 12

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefon Kontrol Etme Sıklığı Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt ölçekler	Grup	N	S.O	sd	X ₂	p	Fark
LGS puanı	Kontrol etmiyor	4	14,25	3	2,619	0,454	
	1-10 dakika arası	13	16,15				
	15 dakika	10	16,90				
	30 dakika ve üzeri	7	22,71				
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Kontrol etmiyor	4	17,88	3	2,956	0,398	
	1-10 dakika arası	13	18,31				
	15 dakika	10	20,15				
	30 dakika ve üzeri	7	12,00				
Bağımlılık alt faktörü	Kontrol etmiyor	4	11,13	3	6,019	0,111	
	1-10 dakika arası	13	22,58				
	15 dakika	10	15,00				
	30 dakika ve üzeri	7	15,29				
İletişim kuramamak alt faktörü	Kontrol etmiyor	4	20,13	3	0,398	0,941	
	1-10 dakika arası	13	17,04				
	15 dakika	10	17,80				
	30 dakika ve üzeri	7	16,43				
Çevrim içi Olamama alt faktörü	Kontrol etmiyor	4	13,25	3	3,596	0,308	
	1-10 dakika arası	13	21,50				
	15 dakika	10	15,80				
	30 dakika ve üzeri	7	14,93				
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Kontrol etmiyor	4	14,88	3	2,423	0,489	
	1-10 dakika arası	13	20,85				
	15 dakika	10	15,90				
	30 dakika ve üzeri	7	15,07				

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile öğrencilerin akıllı telefon kontrol etme sıklıkları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Kruskal Wallis H testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefon kontrol etme sıklığı değişkeni arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; $\chi^2=2,619$, $\chi^2=2,956$, $\chi^2=6,019$, $\chi^2=0,398$, $\chi^2=3,596$ ve $\chi^2=2,423$; $P>0.05$].

Tablo 13

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Arama Yapmak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Hayır	11	18,82	207,00	112,00	-0,620	0,612
	Evet	23	16,87	388,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	11	15,23	167,50	101,50	-0,924	0,363
	Evet	23	18,59	427,50			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	11	15,68	172,50	106,50	-0,738	0,468
	Evet	23	18,37	422,50			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	11	15,91	175,00	109,00	-0,646	0,537
	Evet	23	18,26	420,00			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	11	14,82	163,00	97,00	-1,088	0,291
	Evet	23	18,78	432,00			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	11	15,14	166,50	100,50	-0,958	0,344
	Evet	23	18,63	428,50			

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu arama

yapmak için kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefonu arama yapmak için kullanıp kullanmama durumlarına ait grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=112,00, U=101,50, U=106,50, U=109,00, U=97,00 ve U=100,50; P>0,05].

Tablo 14

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Mesaj Atmak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Hayır	10	18,20	182,00	113,00	-0,308	0,809
	Evet	24	17,21	413,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	10	12,00	120,00	65,00	-2,086	0,038*
	Evet	24	19,79	475,00			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	10	17,60	176,00	119,00	-0,038	0,985
	Evet	24	17,46	419,00			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	10	14,85	148,50	93,50	-1,004	0,322
	Evet	24	18,60	446,50			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	10	15,45	154,50	99,50	-0,776	0,445
	Evet	24	18,35	440,50			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	10	14,55	145,50	90,50	-1,116	0,270
	Evet	24	18,73	449,50			

*p<0,05

Öğrencilerin LGS, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu mesaj atmak için kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını

belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefonu mesaj atmak için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=113,00, U=119,00, U=93,50, U=99,50 ve U=90,50; P>0,05].

Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin erişilemeyen bilgi alt faktörü puanları ile akıllı telefonlarını mesaj atmak için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark mesaj atan öğrencilerin aleyhine istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmektedir [U=65,00; P<0,05]. Akıllı telefonlarını mesaj atmak için kullanan öğrencilerin erişilemeyen bilgi alt faktör puanlarının akıllı telefonunu mesaj atmak için kullanmayan öğrencilerden yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 15

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu İnternette Surf Yapmak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	P
LGS puanı	Hayır	10	16,50	165,00	110,00	-0,439	0,724
	Evet	24	17,92	430,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	10	15,40	154,00	99,00	-0,797	0,445
	Evet	24	18,38	441,00			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	10	12,25	122,50	67,50	-1,988	0,046*
	Evet	24	19,69	472,50			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	10	14,90	149,00	94,00	-0,985	0,341
	Evet	24	18,58	446,00			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	10	15,20	152,00	97,00	-0,871	0,401
	Evet	24	18,46	443,00			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	10	12,95	129,50	74,50	-1,721	0,086
	Evet	24	19,40	465,50			

*p<0,05

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu internette surf yapmak için kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefonu internette surf yapmak için kullanıp kullanmama durumlarına arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=110,00, U=99,00, U=94,00, U=97,00 ve U=74,50; P>0,05].

Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin bağımlılık alt faktörü puanları ile akıllı telefonlarını internette surf yapmak için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark internette surf yapan öğrencilerin aleyhine istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmektedir [U=67,50; P<0,05]. Akıllı telefonlarını internette surf yapmak için kullanan öğrencilerin bağımlılık alt faktör puanlarının akıllı telefonunu internette surf yapmak için kullanmayan öğrencilerden yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 16

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Ödev ve Araştırma Yapmak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	P
LGS puanı	Hayır	21	16,90	355,00	124,00	-0,515	0,675
	Evet	13	18,46	240,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	21	18,45	387,50	116,50	-0,711	0,484
	Evet	13	15,96	207,50			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	21	18,93	397,50	106,50	-1,065	0,292
	Evet	13	15,19	197,50			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	21	17,95	377,00	127,00	-0,337	0,753
	Evet	13	16,77	218,00			

Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	21	18,05	379,00	125,00	-0,408	0,701
	Evet	13	16,62	216,00			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	21	18,69	392,50	111,50	-0,886	0,381
	Evet	13	15,58	202,50			

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu ödev ve araştırma yapmak için kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefonu ödev ve araştırma yapmak için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=124,00, U=116,50, U=106,50, U=127,00, U=125,00 ve U=111,50; P>0,05].

Tablo 17

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Oyun Oynamak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Hayır	12	19,33	232,00	110,00	-0,921	0,444
	Evet	22	16,50	363,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	12	16,08	193,00	115,00	-0,615	0,557
	Evet	22	18,27	402,00			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	12	18,96	227,50	114,50	-0,632	0,534
	Evet	22	16,70	367,50			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	12	19,96	239,50	102,50	-1,065	0,292
	Evet	22	16,16	355,50			

Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	12	15,04	180,50	102,50	-1,065	0,292
	Evet	22	18,84	414,50			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	12	18,17	218,00	124,00	-0,288	0,790
	Evet	22	17,14	377,00			

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu oyun oynamak için kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefonu oyun oynamak için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=110,00, U=115,00, U=114,50, U=102,50, U=102,50 ve U=124,00; P>0,05].

Tablo 18

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Alışveriş Yapmak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Hayır	21	19,33	406,00	98,00	-1,586	0,181
	Evet	13	14,54	189,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	21	14,17	297,50	66,50	-2,490	0,012*
	Evet	13	22,88	297,50			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	21	16,55	347,50	116,50	-0,710	0,484
	Evet	13	19,04	247,50			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	21	16,24	341,00	110,00	-0,941	0,362
	Evet	13	19,54	254,00			
Çevrim içi olamama alt	Hayır	21	15,90	334,00	103,00	-1,189	0,246
	Evet	13	20,08	261,00			

faktörü							
Nomofobi	Hayır	21	15,62	328,00	97,00	-1,401	0,169
ölçeği (toplam skor)	Evet	13	20,54	267,00			

*p<0,05

Öğrencilerin LGS, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu alışveriş yapmak için kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefonu alışveriş yapmak için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=98,00, U=116,50, U=110,00, U=103,00 ve U=97,00; P>0,05].

Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin erişilemeyen bilgi alt faktörü puanları ile akıllı telefonlarını alışveriş yapmak için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark alışveriş yapan öğrencilerin aleyhine istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmektedir [U=66,50; P<0,05]. Akıllı telefonlarını alışveriş yapmak için kullanan öğrencilerin erişilemeyen bilgi alt faktör puanlarının akıllı telefonunu alışveriş yapmak için kullanmayan öğrencilerden yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 19

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Haberleri Takip Etmek İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	P
LGS puanı	Hayır	27	18,07	488,00	79,00	-0,767	0,531
	Evet	7	15,29	107,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	27	16,67	450,00	72,00	-0,962	0,357
	Evet	7	20,71	145,00			

Bağımlılık alt faktörü	Hayır	27	17,78	480,00	87,00	-0,320	0,771
	Evet	7	16,43	115,00			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	27	15,54	419,50	41,50	-2,262	0,021**
	Evet	7	25,07	175,50			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	27	17,15	463,00	85,00	-0,405	0,708
	Evet	7	18,86	132,00			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	27	16,54	446,50	68,50	-1,108	0,275
	Evet	7	21,21	148,50			

*p<0,05

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu haberleri takip etmek için kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefonu haberleri takip etmek için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=79,00, U=72,00, U=87,00, U=85,00 ve U=68,50; P>0,05].

Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin iletişim kuramama alt faktörü puanları ile akıllı telefonlarını haberleri takip etmek için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark haberleri takip eden öğrencilerin aleyhine istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmektedir [U=41,50; P<0,05]. Akıllı telefonlarını haberleri takip etmek için kullanan öğrencilerin iletişim kuramama alt faktör puanlarının akıllı telefonunu haberleri takip etmek için kullanmayan öğrencilerden yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 20

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Müzik Dinlemek İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Hayır	7	20,14	141,00	76,00	-0,916	0,452
	Evet	27	16,81	454,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	7	11,07	77,50	49,50	-1,924	0,054
	Evet	27	19,17	517,50			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	7	16,79	117,50	89,50	-0,213	0,835
	Evet	27	17,69	477,50			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	7	14,93	104,50	76,50	-0,768	0,452
	Evet	27	18,17	490,50			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	7	14,14	99,00	71,00	-1,003	0,335
	Evet	27	18,37	496,00			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	7	13,36	93,50	65,50	-1,236	0,222
	Evet	27	18,57	501,50			

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı müzik dinlemek için kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefonu müzik dinlemek için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=76,00, U=49,50, U=89,50, U=76,50, U=71,00 ve U=65,50; P>0,05].

Tablo 21

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Veri Toplamak İçin Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Hayır	29	17,97	521,00	59,00	-0,763	0,539
	Evet	5	14,80	74,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	29	16,36	474,50	39,50	-1,611	0,110
	Evet	5	24,10	120,50			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	29	17,69	513,00	67,00	-0,268	0,814
	Evet	5	16,40	82,00			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	29	16,66	483,00	48,00	-1,194	0,252
	Evet	5	22,40	112,00			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	29	17,69	513,00	67,00	-0,268	0,814
	Evet	5	16,40	82,00			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	29	16,93	491,00	56,00	-0,803	0,448
	Evet	5	20,80	104,00			

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı veri toplamak için kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefonu veri toplamak için kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=59,00, U=39,50, U=67,00, U=48,00, U=67,00 ve U=56,00; P>0,05].

Tablo 22

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu En Çok

Yatakta Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Hayır	7	17,71	124,00	93,00	-0,074	0,967
	Evet	27	17,44	471,00			

Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	7	8,29	58,00	30,00	-2,757	0,004**
	Evet	27	19,89	537,00			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	7	9,86	69,00	41,00	-2,283	0,021*
	Evet	27	19,48	526,00			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	7	11,29	79,00	51,00	-1,857	0,066
	Evet	27	19,11	516,00			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	7	13,64	95,50	67,50	-1,152	0,257
	Evet	27	18,50	499,50			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	7	9,43	66,00	38,00	-2,408	0,015*
	Evet	27	19,59	529,00			

**p<0,01; *p<0,05

Öğrencilerin LGS, iletişim kuramamak ve çevrim içi olamama alt faktörlerinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu en çok yatakta kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, iletişim kuramamak ve çevrim içi olamama alt faktörleri ile akıllı telefonu en çok yatakta kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=93,00, U=51,00 ve U=38,00; P>0,05].

Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin erişilemeyen bilgi, bağımlılık alt faktörü ve nomofobi ölçeği puanları ile akıllı telefonlarını en çok yatakta kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark en çok yatakta kullanan öğrencilerin aleyhine istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur [Sırasıyla; U=30,00, U=41,00 ve U=38,00; P<0,05]. Akıllı telefonlarını en çok yatakta kullanan öğrencilerin erişilemeyen bilgi, bağımlılık alt faktörü ve nomofobi ölçeği puanlarının en çok yatakta kullanmayan öğrencilerden yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 23

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu En Çok Araç İçinde Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Hayır	11	15,73	173,00	107,00	-0,834	0,490
	Evet	23	18,35	422,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	11	14,36	158,00	92,00	-1,275	0,214
	Evet	23	19,00	437,00			
Bağımlılık alt ölçeği faktörü	Hayır	11	16,09	177,00	111,00	-0,572	0,586
	Evet	23	18,17	418,00			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	11	14,82	163,00	97,00	-1,088	0,291
	Evet	23	18,78	432,00			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	11	15,82	174,00	108,00	-0,682	0,513
	Evet	23	18,30	421,00			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	11	14,91	164,00	98,00	-1,050	0,308
	Evet	23	18,74	431,00			

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu en çok araç içinde kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği ile akıllı telefonu en çok araç içinde kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=107,00, U=92,00, U=111,00, U=97,00, U=108,00 ve U=98,00; P>0,05].

Tablo 24

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu En Çok Yürürken Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Hayır	25	18,20	455,00	95,00	-0,794	0,514
	Evet	9	15,56	140,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	25	16,60	415,00	90,00	-0,882	0,397
	Evet	9	20,00	180,00			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	25	16,04	401,00	76,00	-1,428	0,163
	Evet	9	21,56	194,00			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	25	17,04	426,00	101,00	-0,450	0,673
	Evet	9	18,78	169,00			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	25	15,54	388,50	63,50	-1,916	0,055
	Evet	9	22,94	206,50			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	25	16,02	400,50	75,50	-1,445	0,151
	Evet	9	21,61	194,50			

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu en çok yürürken kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği ile akıllı telefonu en çok yürürken kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=95,00, U=90,00, U=76,00, U=101,00, U=63,50 ve U=75,50; P>0,05].

Tablo 25

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu En Çok Aile Fertleri Arasında Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p
LGS puanı	Hayır	18	16,50	297,00	126,00	-0,722	0,551
	Evet	16	18,63	298,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	18	17,19	309,50	138,50	-0,190	0,851
	Evet	16	17,84	285,50			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	18	20,75	373,50	85,50	-2,023	0,042*
	Evet	16	13,84	221,50			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	18	17,33	312,00	141,00	-0,104	0,932
	Evet	16	17,69	283,00			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	18	18,97	341,50	117,50	-0,916	0,365
	Evet	16	15,84	253,50			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	18	19,31	347,50	111,50	-1,122	0,266
	Evet	16	15,47	247,50			

*p<0,05

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile akıllı telefonu en çok aile fertleri arasında kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, bilgiye erişememe, iletişim kuramamak, çevrim içi olamama alt faktörleri ve nomofobi ölçeği ile akıllı telefonu en çok aile fertleri arasında kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=126,00, U=138,50, U=141,00, U=117,50 ve U=111,50; P>0,05].

Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin bağımlılık alt faktör puanları ile akıllı telefonlarını en çok aile fertleri arasında kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark en

çok aile fertleri arasında kullanmayan öğrencilerin aleyhine istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmektedir [$U=85,50$; $P<0,05$]. Akıllı telefonlarını en çok aile fertleri arasındayken kullanmayan öğrencilerin bağımlılık alt faktöründen aldıkları puanlar akıllı telefonlarını en çok aile fertleri arasındayken kullanan öğrencilerin bağımlılık alt faktöründen aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 26

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu En Çok Tuvalette Kullanıp Kullanmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	P
LGS puanı	Hayır	18	18,39	331,00	128,00	-0,642	0,597
	Evet	16	16,50	264,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	18	14,28	257,00	86,00	-2,009	0,046*
	Evet	16	21,13	338,00			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	18	15,83	285,00	114,00	-1,037	0,313
	Evet	16	19,38	310,00			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	18	13,42	241,50	70,50	-2,541	0,010**
	Evet	16	22,09	353,50			
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	18	14,75	265,50	94,50	-1,711	0,088
	Evet	16	20,59	329,50			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	18	13,89	250,00	79,00	-2,244	0,025*
	Evet	16	21,56	345,00			

* $p<0,05$; ** $p<0,01$

Öğrencilerin LGS, bağımlılık ve çevrim içi olamama alt faktör puanları ile akıllı telefonu en çok tuvalette kullanıp kullanmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, bağımlılık ve çevrim içi olamama alt faktörleri

ile akıllı telefonu en çok tuvalette kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; $U=128,00$, $U=114,00$ ve $U=94,50$; $P>0,05$].

Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin erişilmeyen bilgi, iletişim kuramamak alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanların ile akıllı telefonlarını en çok tuvalette kullanıp kullanmama durumları arasındaki fark en çok tuvalette kullanan öğrencilerin aleyhine istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmektedir [Sırasıyla; $U=86,00$, $U=70,50$ ve $U=79,00$; $P<0,05$]. Akıllı telefonlarını en çok tuvalette kullanan öğrencilerin erişilmeyen bilgi, iletişim kuramamak alt faktörleri ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar akıllı telefonlarını en çok tuvalette kullanmayan öğrencilerin erişilmeyen bilgi, iletişim kuramamak alt faktörleri ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 27

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefon Şarj Cihazını Yanında Taşıyıp Taşımama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	p																																																								
LGS puanı	Hayır	19	16,05	305,00	115,00	-1,109	0,354																																																								
	Evet	15	19,33	290,00				Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	19	16,08	305,50	115,50	-0,940	0,354	Evet	15	19,30	289,50	Bağımlılık alt faktörü	Hayır	19	14,89	283,00	93,00	-1,720	0,089	Evet	15	20,80	312,00	İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	19	13,74	261,00	71,00	-2,485	0,012*	Evet	15	22,27	334,00	Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	19	15,58	296,00	106,00	-1,268	0,215	Evet	15	19,93	299,00	Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	19	14,37	273,00	83,00	-2,065	0,040*
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	19	16,08	305,50	115,50	-0,940	0,354																																																								
	Evet	15	19,30	289,50				Bağımlılık alt faktörü	Hayır	19	14,89	283,00	93,00	-1,720	0,089	Evet	15	20,80	312,00	İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	19	13,74	261,00	71,00	-2,485	0,012*	Evet	15	22,27	334,00	Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	19	15,58	296,00	106,00	-1,268	0,215	Evet	15	19,93	299,00	Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	19	14,37	273,00	83,00	-2,065	0,040*	Evet	15	21,47	322,00								
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	19	14,89	283,00	93,00	-1,720	0,089																																																								
	Evet	15	20,80	312,00				İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	19	13,74	261,00	71,00	-2,485	0,012*	Evet	15	22,27	334,00	Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	19	15,58	296,00	106,00	-1,268	0,215	Evet	15	19,93	299,00	Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	19	14,37	273,00	83,00	-2,065	0,040*	Evet	15	21,47	322,00																				
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	19	13,74	261,00	71,00	-2,485	0,012*																																																								
	Evet	15	22,27	334,00				Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	19	15,58	296,00	106,00	-1,268	0,215	Evet	15	19,93	299,00	Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	19	14,37	273,00	83,00	-2,065	0,040*	Evet	15	21,47	322,00																																
Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	19	15,58	296,00	106,00	-1,268	0,215																																																								
	Evet	15	19,93	299,00				Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	19	14,37	273,00	83,00	-2,065	0,040*	Evet	15	21,47	322,00																																												
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	19	14,37	273,00	83,00	-2,065	0,040*																																																								
	Evet	15	21,47	322,00																																																											

* $p<0,05$

Öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık ve çevrim içi olamama alt faktör puanları ile akıllı telefon şarj cihazını yanında taşıyıp taşımama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, erişilemeyen bilgi, bağımlılık ve çevrim içi olamama alt faktörleri ile akıllı telefon şarj cihazını yanında taşıyıp taşımama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=115,00, U=115,50 ve U=93,00; ve U=106,00; P<0,05].

Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin iletişim kuramamak alt faktörü ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanların ile akıllı telefon şarj cihazını yanında taşıyıp taşımama durumları arasındaki fark şarj cihazını yanında taşıyan öğrencilerin aleyhine istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmektedir [Sırasıyla; U=71,00 ve U=83,00; P<0,05]. Akıllı telefon şarj cihazını yanında taşıyan öğrencilerin iletişim kuramamak alt faktörü ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar akıllı telefon şarj cihazını yanında taşımayan öğrencilerin iletişim kuramamak alt faktörü ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 28

Öğrencilerin LGS, Nomofobi Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Akıllı Telefonu Uyurken Yanında Bulundurup Bulundurmama Değişkenine Göre Dağılımları

Ölçekler ve alt faktörleri	Grup	N	S.O	ST	U	Z	P
LGS puanı	Hayır	14	17,71	248,00	137,00	-0,122	0,931
	Evet	20	17,35	347,00			
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	Hayır	14	12,18	170,50	65,50	-2,617	0,008**
	Evet	20	21,23	424,50			
Bağımlılık alt faktörü	Hayır	14	12,43	174,00	69,00	-2,490	0,012*
	Evet	20	21,05	421,00			
İletişim kuramamak alt faktörü	Hayır	14	13,61	190,50	85,50	-1,911	0,056
	Evet	20	20,23	404,50			

Çevrim içi olamama alt faktörü	Hayır	14	13,68	191,50	86,50	-1,875	0,061
	Evet	20	20,18	403,50			
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	Hayır	14	11,79	165,00	60,00	-2,801	0,004**
	Evet	20	21,50	430,00			

*p<0,05

Öğrencilerin LGS, iletişim kuramamak ve çevrim içi olamama alt faktör puanları ile uyurken akıllı telefonlarını yanlarında bulundurup bulundurmama durumları arasında istatistiksel açıdan bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin LGS, iletişim kuramamak ve çevrim içi olamama alt faktör puanları ile uyurken akıllı telefonlarını yanlarında bulundurup bulundurmama durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmemektedir [Sırasıyla; U=137,00; U=85,50 ve U=86,50; P>0,05].

Mann Whitney U testi sonucunda öğrencilerin erişilemeyen bilgi, bağımlılık alt faktörleri ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar ile uyurken akıllı telefonlarını yanlarında bulundurup bulundurmama durumları arasındaki fark uyurken akıllı telefonlarını yanlarında bulunduran öğrencilerin aleyhine istatistiksel açıdan bir anlam ifade etmektedir [Sırasıyla; U=65,50, U=69,00 ve U=60,00; P<0,05]. Uyurken akıllı telefonlarını yanlarında bulunduran öğrencilerin erişilmeyen bilgi, bağımlılık alt faktörleri ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanların uyurken akıllı telefonlarını yanlarında bulundurmayan öğrencilerin erişilmeyen bilgi, bağımlılık alt faktörleri ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.4 Öğrencilerin LGS Puanları ile Nomofobi Ölçeği ve Alt faktör Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Analizler

Öğrencilerin LGS puanları ile nomofobi ölçeği ve alt faktör puanları arasında bir ilişki Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29

Öğrencilerin LGS Puanları ile Nomofobi Ölçeği ve Alt faktör Puanları Arasındaki İlişki

Ölçek ve alt faktörleri		LGS puanları
Erişilemeyen bilgi alt faktörü	r	-0,132
	p	0,456
Bağımlılık alt faktörü	r	-0,127
	p	0,475
İletişim kuramamak alt faktörü	r	0,012
	p	0,945
Çevrim içi olamama alt faktörü	r	-0,396
	p	0,020*
Nomofobi ölçeği (toplam skor)	r	-0,181
	p	0,305

*p<0,05

Spearman korelasyon analizi sonucuna göre LGS puanları ile öğrencilerin erişilmeyen bilgi, bağımlılık, iletişim kuramamak alt faktörleri ve nomofobi ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. [Sırasıyla; r=-0,132, r=-0,127, r=0,012 ve r=-0.181; p>0.05].

Öğrencilerin LGS puanları ile öğrencilerin çevrim içi olamama alt faktör puanları arasında spearman korelasyon analizi sonucuna göre negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir [r=-0,396; p<0.05]. Öğrencilerin LGS puanları artarken çevrim içi olamama alt faktöründen aldıkları puanların düştüğü görülmüştür.

5.Bölüm

Sonuç, Tartışma Ve Öneriler

Bu bölümünde araştırmada elde edilen istatistiksel bulguların, alanyazında yapılan diğer çalışmalarla desteklenerek yapılan yorumlar ve öneriler yer almaktadır. Çalışmada öncelikle ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin nomofobi düzeyleri araştırılmıştır. Ardından 8. sınıf öğrencilerinin nomofobi düzeyleri ve LGS puanları cinsiyet, ebeveyn tutumu, ebeveyn eğitim durumu, ebeveyn ile birlikte yaşam durumu, akıllı telefon kullanım amacı, yanında şarj cihazı bulundurup-bulundurmama durumu, günlük akıllı telefon kontrol etme sıklığı, uyurken akıllı telefonu yanında bulundurup-bulundurmama durumu ve akıllı telefonun en çok kullanıldığı yer değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Son olarak öğrencilerin Nomofobi düzeyleri ile LGS puanları arasında bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır.

5.1.Sonuç ve Tartışma

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin orta düzeyde nomofobiye sahip oldukları görülmüştür. Öğrencilerin nomofobi alt ölçek puanlarında en yüksek ortalama, iletişim kuramama alt ölçeğine aitken bunu sırasıyla; bağımlılık, erişilemeyen bilgi ve çevrimiçi olamama alt faktörlerinin takip ettiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaşlarının küçük olması iletişim kurma ihtiyacını artıran bir etkidir ancak hayatta zaman zaman telefonlarımız üzerinden iletişim kuramayacağımız günlerin olması da çok olası bir durumdur. Bu sebeple teknoloji ile iç içe büyüyen ortaokul öğrencilerinin en ufak sorunda telefon üzerinden iletişim kurmak istemeleri ve bu durumu alışkanlık haline getirmeleri kişisel gelişimleri için bir risk oluşturmaktadır. Telefon üzerinden iletişim kuramadıklarında endişe, kaygı, depresyon vb. etkileri çok daha fazla hissedecekleri ve bu durumda bireyin psikolojisinin, akademik yaşantısının, sosyal ve aile hayatının olumsuz etkileneceği düşünülmektedir. Alanyazın incelendiğinde bu kademe üzerine yapılan çalışmaların benzer sonuçlar verdiği görülmüştür. Durak (2018), ortaokul öğrencilerinin nomofobi düzeylerini ve nomofobik davranışlarını etkileyen değişkenleri tespit

etmeye çalışmıştır. 7 ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşan örneklemin orta düzeyde nomofobiye sahip olduklarını ve bu çalışmada olduğu gibi öğrencilerin en yüksek puanı iletişim kuramama en düşük puanı ise çevrim içi olamama alt faktöründen aldıklarını belirtmiştir. Yine ortaokul öğrencilerinin nomofobi düzeylerini ve akıllı telefon bağımlılıklarını belirlemeye çalışan Semerci (2019) de 463 ortaokul öğrencisinin %93'ünün nomofobik olduğunu ve algılanan nomofobi düzeylerinin sırasıyla %45'nin düşük, %40'nın orta ve %8'inin ise yüksek seviye olduğunu belirtmiştir. Lise öğrencileri üzerinde çalışan Eren ve diğerleri (2020), 307 öğrencinin %48,5'inin hafif derece nomofobi, %45,6'sının orta derece nomofobi ve %5,9'unun ileri derece nomofobi olduğunu saptamışlardır. Ön lisans öğrencileri üzerinde çalışan Burucuoğlu (2017), çalışmaya katılan öğrencilerin %73,7'sinin orta ve yüksek derecede nomofobiye sahip olduklarını belirtmiştir. Akıllı telefon teknolojisini her geçen gün gelişmesi, her yaş grubuna uygun içeriklerin ve uygulamaların çoğalmasının ortaokul hatta ilkokul düzeyindeki öğrencilerinin nomofobi düzeylerini daha da arttıracığını düşündürmektedir. Nomofobi alt faktörlerine bakıldığında bu çalışmada iletişim kuramama alt faktörünü ön plana çıkmış olsa da akıllı cep telefonu teknolojisinin artmasıyla birlikte bağımlılık, çevrimiçi olamama ve erişilemeyen bilgi alt faktörlerinde belirgin seviyede artacağı ön görülmektedir.

Ortaokul öğrencilerinin bağımlılık alt faktöründen aldıkları puanların cinsiyetlerine göre farklılaştığı ve kız öğrencilerin bağımlılık alt faktöründen aldıkları puanların erkek öğrencilerin bağımlılık alt faktöründen aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Sonuçlar alanyazın ile paralellik göstermektedir. Semerci (2019), kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla 0.340 kat, düşük düzey nomofobiklerin orta ve ileri düzey nomofobiklere göre daha fazla akıllı telefon bağımlısı olma ihtimallerinin bulunduğunu tespit etmiştir. Filipinler'de ortaokul ve lisede öğrenim görmekte olan 1447 öğrenciyle yürütülen çalışmada öğrenci tipleri ile nomofobi ilişkisi araştırılmış ve kız öğrencilerin erkek

öğrencilere oranla daha nomofobik oldukları bulunmuştur (Buctot ve diğerleri, 2020). Lise öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada Altan (2019) da araştırma sonunda kız öğrencilerin çevrim içi olamama, bağımlılık ve bilgiye erişmeme alt faktörlerinden aldıkları puanların erkek öğrencilerden anlamlı bir şekilde fazla olduğunu saptamıştır. Nomofobi yaygınlığının, etkilerinin, bağımlı olduğu nedenlerin araştırıldığı aktif çalışma hayatında olan bireyler, üniversite öğrencilerine yönelik yapılan çalışmalarda da paralel sonuçlar elde edilmiştir. Hakkari (2018), meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin nomofobi düzeylerini incelediği çalışmasında kız öğrencilerin bağımlılık alt faktörü puan ortalamasının erkeklerin puan ortalamasından daha yüksek olduğu sonucunu elde etmiştir. Ancak diğer alt boyutlarda anlamlı bir fark bulunamamıştır. Erdem ve diğerleri (2016), nomofobinin üniversite öğrencileri ve kamu çalışanlarında yayılımını inceledikleri çalışmalarında kadınların erişilemeyen bilgi, bağımlılık ve iletişim kuramama alt faktörlerinden aldıkları puanların erkeklere oranla daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Yine üniversite öğrencilerinin nomofobi düzeylerinin belirlemeye yönelik araştırma yapan Yılmaz, Köse ve Doğru (2018), her iki cinsin de en yüksek puanı bağımlılık alt faktöründen aldıklarını ve onlarda kız öğrencilerin bilgi, bağımlılık ve iletişim kuramama alt faktörlerinden aldıkları puanların erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Kamu hastanelerinde çalışan hemşirelerle kişilik özellikleri ve nomofobi arasındaki ilişkiyi araştıran Uğuz (2019), kadın hemşirelerin tüm nomofobi alt faktörlerinden aldıkları puan ortalamalarının erkeklere oranla daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Yine Uğuz (2019), bu farkın iletişim kuramama ve bağımlılık alt faktöründe ileri düzeyde olduğunu çevrim içi olamama ve erişilemeyen bilgi alt faktörlerinde ise anlamlı düzeyde olduğunu belirtmiştir. SecurEnvoy (2012), tarafından yapılan çalışmada da kadınların akıllı telefonlara ulaşamama ve akıllı telefonlarını kullanama durumlarında erkeklerden daha kaygılı oldukları belirtilmiştir.

Nomofobi ölçeğinin geneline bakıldığında Yıldırım (2019), lise öğrencilerinin nomofobi düzeylerinin sosyodemografik değişkenlerle ilişkisini incelediği çalışmasında kız öğrencilerin nomofobi ortalamalarının erkek öğrencilere oranla anlamlı düzeyde yüksek olduğunu belirtmiştir Burucuoğlu (2017) da meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin nomofobi düzeylerini belirlemeye çalışmıştır. Çalışma sonunda kız öğrencilerin nomofobi ortalamalarının erkekler öğrencilerden yüksek olduğunu belirtmiştir. Yapılan diğer çalışmalarda Büyükçolpan (2019), Can (2019), Çağan (2019), Çelik ve Atilla (2018), Eren ve diğerleri (2020), Gezgin ve Çakır (2016), Kanmani ve diğerleri (2017), Matoza-Báez ve Carballo-Ramírez (2016), Prasad ve diğerleri (2017), Sharma ve diğerleri (2015), Turan ve İşçitürk (2018), Yıldırım ve diğerleri (2016), Yoğurtçu (2018) benzer sonuçlar elde etmişlerdir. Kızların erkeklere göre daha nomofobik davranışların sergilemesinin sebepleri arasında kızların iletişim kurmaya ve sosyalleşmeye daha fazla ihtiyaç duymaları olabilir. B. Chen ve diğerleri (2017) de kadınların akıllı cep telefonlarını sosyal medya ve iletişim kurmak için kullanırken erkeklerin daha çok oyun oynamak için kullandıklarını belirtmişlerdir. İletişim kuramamak ve sosyal medya kullanımı nomofobi alt faktörlerini oluşturmaktadır ve nomofobi düzeyinin belirlenmesinde önemli etkilere sahiptir. Bu nedenle kadınların nomofobi düzeyleri daha yüksek çıkabilir (Özden, 2019). Kadınların, sosyalleşmek adına cep telefonları kullanmaları akıllı cep telefonlarıyla ulaşılabilecek kadınsal türden içeriklerinde artmasını sağladığı düşünülmektedir. Artan içerikle birlikte kadın kullanıcılar iletişim kurmanın yanında sosyal ihtiyaçlarını da akıllı telefonlar üzerinden çok daha kolay giderebiliyor. İçerik artıkça orantılı bir şekilde kadınlar tarafından akıllı cep telefonlarına duyulan bağımlılığında arttığı düşünülmektedir. Sosyal medya uygulamalarında paylaşılan makyaj videoları, moda ve saç tasarım sayfaları özellikle kız öğrenciler için bağımlılığı arttıran türden içerikler olabilir.

Bu çalışmaların yanında nomofobi düzeyinin cinsiyete göre değişmediğini belirten çalışmalar da mevcuttur (Aktaş, 2019; Apak & Yaman, 2019; Bilkay, 2020; Dixit ve diğerleri, 2010; Ertan, 2019; Hoşgör, 2020; ; Öz, 2018; Pavithra ve diğerleri, 2015). Ayrıca alanyazında erkeklerin kadınlara oranla daha fazla nomofobik olduğunu belirten çalışmalar da yer almaktadır (Ercan & Tekin, 2019; Kwon ve diğerleri, 2013;). Yapılan çalışmalarda (örneğin Augner ve Hacker 2012; Büyükçolpan, 2019; Tavolacci ve diğerleri, 2015; Yildirim ve diğerleri, 2016) ağırlıklı olarak kadınların nomofobi düzeylerinin yüksek olduğu sonuçları elde edilmiş olsa da alanyazında cinsiyet faktörünün etkili olmadığını ya da erkeklerin daha fazla nomofobik olduğunu gösteren çalışmaların da (Jilisha, Venkatachalam, Menon, Olicka, 2019; Öztunç 2013; Takao, Takahashi & Kitamura, 2009) sayısının fazla olmasından ötürü cinsiyet faktörünün nomofobi üzerindeki etkilerinin araştırıldığı daha kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır.

Öğrencilerin LGS puanlarına göre akademik başarılarının cinsiyete göre farklılaşmadığı sonuçları elde edilmiştir. Yapılan çalışmalarda benzer sonuçlara rastlandığı görülmektedir. Tanır (2014), 8. sınıf öğrencilerinin SBS puanlarına bakarak fen ve teknoloji dersi başarılarını etkileyen değişkenleri tespit etmeyi amaçladığı çalışmasında cinsiyet ile öğrenci başarısı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonuçlarına ulaşmıştır. SBS puanları üzerinden öğrencilerin akademik başarılarının incelendiği başka bir araştırma Gündüver ve Gökdaş (2011) tarafından Van ilinin Gürpınar ilçesinde ortaokul 7 ve 8. sınıfta eğitim görmekte olan ve Seviye Belirleme Sınavına girmiş 393 öğrenciyle yapılmıştır. Çalışma yapılan ilçenin Van illeri arasında SBS başarısında en geride olduğunu belirten araştırmacılar öğrenci başarılarını etkileyen demografik değişkenleri incelemişlerdir ve öğrencilerin cinsiyetlerinin akademik başarılarını etkilemediğini belirtmişlerdir. Dursun ve Dede (2004), öğrencilerin matematik dersi başarısını etkileyen faktörleri öğretmen fikirleri doğrultusunda belirlemeye çalışmışlardır. Öğretmenlerden aldıkları dönütler doğrultusunda öğrenci

başarısını etkileyen en etkisiz faktörün cinsiyet olduğu en etkili faktörün ise dersin iyi dinlemesi olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Yine öğrencilerinin matematik dersindeki başarılarının kişisel değişkenlere göre incelendiği başka bir çalışmada Gaziantep ilinde öğrenim görmekte olan 600 öğrencinin cinsiyetlerinin matematik dersindeki başarı konusunda bir farklılık oluşturmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır (Akhan& Bindak, 2017). Alanyazında öğrenci cinsiyetinin akademik başarıyı etkilediğini söyleyen çalışmalar da yer almaktadır. Sosyo-ekonomik değişkenlerin öğrenci başarısına etkilerinin araştırıldığı bir çalışmada 6, 7 ve 8. sınıfta öğrenim görmekte olan 691 öğrenci ile oluşturulan çalışma grubunda yer alan erkek öğrencilerin not ortalamalarının kız öğrencilerden daha yüksek olduğu sonuçları elde edilmiştir (Aslanargun, Bozkurt & Sarıoğlu, 2016). Aksini söyleyerek kız öğrencilerinin akademik başarılarının daha yüksek olduğunu belirten çalışmalar da mevcuttur. Ateş (2008), ortaokul düzeyinde öğrenim gören 346 öğrencinin okuduğunu anlama düzeyleri ile Türkçe dersine ilişkin davranışları ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında kız öğrencilerin Türkçe dersi ve genel başarı puan ortalamaların aynı zamanda okuduğunu anlama puan ortalamalarının erkek öğrencilerden yüksek olduğunu saptamıştır. Ortaöğretim kademelerinde eğitim gören öğrencilerin motivasyonları ve duygusal zekaları ile okul başarısı arasındaki ilişkiyi araştıran başka bir çalışma da cinsiyet değişkeni üzerine yapılan analizlerde kız öğrencilerin akademik başarılarının erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirtilmiştir (Seyis, Yazıcı & Altun, 2013). Çalışmada elde edilen cinsiyet ve akademik başarı bulgusu alanyazındaki sonuçların bir kısmı ile tutarlılık gösterirken, diğer bir kısmı ile tutarlılık göstermemektedir. Bu sebeple cinsiyetin akademik başarıyı etkileyip etkilemediğini araştıran daha geniş örneklemler, çeşitli eğitim kademelerini kapsayan, kız ve erkek öğrencilerin öğrenme stillerindeki farklılıkları tespit edip öğrenme stillerinin akademik başarıya etkilerini araştıran çalışmaların yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Ortaokul öğrencilerinin ebeveyn eğitim durumlarına göre nomofobi ve alt faktör puanlarının farklılaşp farklılaşmadığına bakıldığında nomofobi ve alt faktör puanlarının anne-baba eğitim durumlarına göre farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Alanyazında ortaokul öğrencilerinin ebeveyn eğitim durumları ile nomofobi düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalara rastlanmamıştır. Diğer eğitim kademelerinde yapılan çalışmalarından birinde Yıldırım (2019), anne ve babası farklı eğitim durumuna sahip olan lise öğrencilerinin nomofobi düzeylerini incelemiş ve benzer sonuçlar elde etmiştir. Ebeveyn eğitim durumları ve öğrencilerin nomofobi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığını belirtmiştir. Üniversite öğrencileri ile çalışma yapan Öz (2018), Büyükçolpan (2019), Eren ve diğerleri (2020) de öğrencilerin anne-baba eğitim durumlarının nomofobi düzeyini etkilemediği sonuçlarına ulaşmışlardır. Ancak lise öğrencileri üzerine yapılan başka bir çalışmada Göktaş (2019), anne eğitim durumu ve nomofobi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtirken baba eğitim durumu ile nomofobi arasında ise anlamlı bir farklılık olduğunu ve baba eğitim düzeyi azaldıkça öğrencin daha fazla nomofobik olduğunu belirtmektedir.

Ebeveyn eğitim durumlarına göre öğrenci LGS puanlarının farklılık göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Alanyazında benzer sonuçlar olduğu görülmektedir ancak farklılık gösterdiğini düşünen çalışmalar da çokça mevcuttur. İlğan, Erdem, Yapar, aydın ve Aydemir (2012), Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin SBS puanlarının öğrenci velisinin ilgi durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını inceledikleri çalışmalarında ilkokul, ortaokul, lise, ön lisans ve üstünde eğitim almış velilerin öğrencilerin akademik yaşantısına gösterdiği ilginin farklılaşmadığını belirtmişlerdir. Aile uyumu ve öğrenci öz güveninin akademik başarıya etkilerinin 14-17 yaş aralığında bulunan 459 çocuk üzerinden araştırıldığı bir çalışmada yapılan analizler sonucunda anne ve baba eğitim düzeylerinin çocukların akademik başarılarını etkilemediği tespit edilmiştir (Soner, 2000). Güven (2019) ise ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarında anne-babanın beklentilerini ve çocuklarının

eğitimlerine katılım rollerini araştırdığı çalışmada öğrenci başarısını etkileyen birçok etkeni araştırmıştır. Çalışma sonunda öğrenci akademik başarısı ile ebeveyn eğitim seviyeleri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu belirtmiştir. 5. sınıf öğrencilerinin matematik başarısını etkileyen faktörlerin incelendiği başka bir çalışmada Yenilmez ve Duman (2008), anne ve babanın eğitim seviyesinin öğrenci başarısını doğrudan etkilediğini ve eğitim seviyesi düşük anne-babaların çocuklarıyla gerektiği kadar ilgilenmediklerini, ev ödevlerine zaman ayırmadıklarını belirtmişlerdir. Tanır (2008) da öğrenim düzeyi yüksek ebeveynlerin çocuklarının başarılarını güdülemede daha başarılı olduklarını belirtmiştir. Ebeveyn tutumlarının akademik başarıya etkileri konusunda sonuçların çeşitliliğinin örneklem seçiminden kaynaklandığı düşünülmektedir. İlkokul ve ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin okul yaşantılarında anne-babaların rolünün diğer kademelere oranla daha fazla olduğu bilinmektedir. Bu sebeple anne-baba eğitim düzeyinin akademik başarı üzerindeki etkilerine yönelik çalışmalar artmakta ve örneklem çeşitliliği çoğalmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin ebeveyn tutumlarına göre LGS puanlarının, nomofobi ve alt faktör puanlarının farklılaşp farklılaşmadığına bakıldığında LGS puanlarının, nomofobi ve alt faktör puanlarının anne-baba tutumlarına göre farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Ebeveyn tutumlarının öğrencilerin nomofobi düzeylerine etkilerinin incelendiği çalışmalara ulusal alanyazında rastlanmamıştır ancak yurtdışında yapılan çalışmaların birinde Bae (2015), demokratik aile tutumları ve nomofobi arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Akıllı telefon bağımlılığı üzerine yapılan çalışmalarda (örneğin Çetinkaya, 2019; Hayırcı & Sarı, 2020) ebeveyn tutumlarına yer veren araştırmacılar mevcuttur. Dirik (2016), ebeveyn tutumlarını ilgisiz, demokratik, otoriter ve koruyucu şeklinde ayrıştırdığı çalışmada lisede öğrenim görmekte olan 200 öğrencinin akıllı telefon bağımlılığını ve bu bağımlılıkla öz güvenleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin, ebeveyn tutumları ile akıllı telefon bağımlılığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığına

ulaşmıştır. Özellikle anne baba tutumlarının lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı üzerine etkilerini inceleyen S. Çetinkaya (2019) da aile tutumlarını bu çalışmayla benzer şekilde (demokratik, ihmalcı, otoriter, izin verici) ayırtmış ve araştırma sonunda ebeveyn tutumları ile akıllı telefon bağımlılığı arasında çok düşük düzeyde bir ilişki olduğunu bu ilişkinin istatistiksel açıdan anlamsız olduğunu belirtmiştir. Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıkları üzerine yapılan başka bir çalışmada ebeveyn tutumları ve akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki yukarıdaki çalışmalarla benzer sonuçlar vermiştir (Atıcı,2017). Aynı kademede yapılan diğer bir çalışma da ise akıllı telefon bağımlılığının, ebeveyn tutumlarını demokratik algılayan öğrencilerde düşük, aşırı koruyucu algılayan öğrencilerde ise anlamlı derecede yüksek olduğu belirtilmiştir (Hayırcı,2019).

Alanyazında ebeveyn tutumlarının akademik başarıya etkilerine bakıldığında bu çalışma ile örtüşen sonuçlar sınırlı sayıda yer alırken birçok çalışmada demokratik ebeveyn tutumunun akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Arcan (2006), düşük akademik başarıya sahip öğrencilerin ebeveyn tutumlarını orta ve yüksek akademik başarıya sahip öğrencilere oranla daha koruyucu ve otoriter algıladıklarını belirtmiştir. Yılmaz (2000), lise öğrencileri arasında demokratik ebeveyn tutumuna sahip öğrencilerin akademik motivasyonlarının, demokratik tutumu benimsememiş ailelerin çocuklarına göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Gökçedağ (2001), otoriter tutum ile lise öğrencilerinin akademik başarıları arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu belirtirken demokratik tutum ile akademik başarı arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Gelir (2009) ise bu çalışmayla benzer sonuçlar elde etmiş ve ebeveyn tutumlarına göre akademik başarının farklılaşmadığını tespit etmiştir. Ek olarak bu sonuçların alanyazındaki diğer çalışmalarla ters düşmesinin sebepleri arasında ebeveyn tutum ölçeğinin ülkemizin toplumsal düzeniyle uyuşmamasından kaynaklandığını da belirtmiştir. Nomofobi ve LGS puanları ile ebeveyn tutumları arasındaki

ilişkinin daha büyük örneklem üzerinde yeniden araştırılmasının gerekli olduğu ve yeni gelişen toplum düzenine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Ortaokul öğrencilerinin ebeveyn birlikte yaşam durumlarına bakıldığında öğrencilerin %88,2 (30)'sinin anne-babası ile birlikte yaşadığı 11,8 (4)'inin ise sadece anne ile yaşadıkları belirlenmiştir. Bu değerlerin birbirleriyle kıyaslanamayacak seviyede olması nedeniyle bu kategori analiz dışında bırakılmıştır.

Ortaokul öğrencilerinin günlük olarak akıllı telefonlarını kontrol etme sıklıklarına göre LGS puanlarının, nomofobi ve alt faktör puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında LGS puanlarının, nomofobi ve alt faktör puanlarının günlük olarak akıllı telefonlarını kontrol etme sıklıklarına göre farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Nomofobi düzeyinin ve LGS puanlarının (akademik başarı) günlük akıllı telefon kontrol etme sıklığına göre farklılaşmadığı bulgusu alanyazındaki diğer çalışmaların bulgularına ters düşmektedir. Üniversite öğrencilerinde nomofobi boyutlarını tespit etmeye çalışan Güler ve Veysikarani (2019), 320 öğrenciden %30,6 oranında öğrencinin telefonunu 10 dakikada bir kontrol ettiğini, 20 dakikada bir kontrol edenlerin %20,6 olduğunu, %18,8'inin 5 dakikada bir ve %17,2'sinin ise 30 dakikada bir telefonlarını kontrol ettiklerini belirtmişlerdir. Geriye kalan öğrencilerin %9,4'ü telefonlarını 1 saatte bir ve %3,4'ü de 2 saat ve üzerinde kontrol ettiklerini tespit etmişlerdir. Öğrencilerin telefon kontrol etme sayıları arttıkça nomofobi düzeylerinin arttığını gözlemlemişlerdir. Örneklemin üniversite seçildiği başka bir çalışmada 395 öğrencinin %27,3'ü günde 1-16 kez, %27,8'i günde 16-32 kez, %17,2'si günde 33-48 kez ve %27,6'sı da günde 49 kez ve üzeri akıllı telefonlarını kontrol ettikleri belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmada günlük akıllı telefon kontrol etme sıklıkları ile nomofobi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Günlük akıllı telefon kontrol etme sıklığı 33 ve üzerinde olanların nomofobi düzeylerinin 1-16 kez kontrol edenlerden daha fazla olduğu belirtilmiştir (Güllüce, Kaygın & Börekçi, 2019). Hoşgör, Tandoğan ve Hoşgör (2017)

de nomofobinin günlük akıllı telefon kullanma süresi ve akademik başarı üzerindeki etkisini inceledikleri çalışmalarında yaş ortalaması 16,51 olan öğrencilerin nomofobi ölçeği alt faktörlerinden sadece “Çevrimiçi Olamama” faktörünün günlük akıllı telefon kontrol süreleri üzerinde etkili olduğu sonucuna varmışlardır. Bu farklılıkların yaş ortalamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ortaokul ve daha alt kademelerde öğrenim gören çocuklar anne babaya üst kademelerde öğrenim gören çocuklara oranla daha fazla ihtiyaç duymaktalar aynı şekilde anne babalarda küçük yaş gruplarında yer alan çocuklarına karşı daha fazla koruma içgüdüğü ile hareket etmekte. Ne kadar bu yaş gruplarında da akıllı telefonu sosyal medya ve oyun için fazlaca kullanan öğrenciler mevcut olsa da bu öğrencilerin yanında halen telefonu sadece aile ile iletişim kurmak için taşıyan öğrencilerin üst kademedeki öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla olduğu düşünülmektedir. Ancak akıllı cep telefonu piyasası ilerledikçe önümüzdeki birkaç yıl içerisinde bu yaş gruplarında yer alan öğrencilerde de nomofobinin tüm boyutlarından benzer sonuçlar elde edileceği ön görülmektedir.

Akıllı telefon kullanım amaçları üzerine yapılan çalışmalar (örneğin Sırakaya, 2018; Yaman & Kavuncu, 2019;) genel anlamda çalışmamızın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Akıllı telefonlarını arama yapmak, ödev yapmak, veri toplamak ve müzik dinlemek için kullanan öğrencilerin akıllı telefonlarını arama yapmak, ödev yapmak, veri toplamak ve müzik dinlemek için kullanmayan öğrencilere göre LGS puanlarının, nomofobi ve alt faktörlerinden aldıkları puanların farklılık göstermediği görülmüştür. Akıllı telefonlarını mesaj atmak ve alışveriş yapmak için kullanan öğrencilerin erişilemeyen bilgi alt faktöründen aldıkları puanlar akıllı telefonlarını mesaj atmak ve alışveriş yapmak için kullanmayan öğrencilerin erişilemeyen bilgi alt faktöründen aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Akıllı telefonlarını internette surf yapmak için kullanan öğrencilerin bağımlılık alt faktöründen aldıkları puanlar akıllı telefonlarını internette surf yapmak için kullanmayan öğrencilerin bağımlılık alt faktöründen aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu tespit

edilmiştir. Benzer şekilde akıllı telefonlarını haberleri takip etmek için kullanan öğrencilerin iletişim kuramamak alt faktöründen aldıkları puanlar akıllı telefonlarını haberleri takip etmek için kullanmayan öğrencilerin iletişim kuramamak alt faktöründen aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yıldırım (2019), müzik dinlemek ve oyun oynamak amacıyla akıllı telefon kullandığını söyleyen öğrenciler ile müzik dinleme ve oyun oynama amacı olmayanlar arasında nomofobi düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığını belirtirken ders çalışma amacıyla akıllı telefon kullananların nomofobi düzeylerinin ders çalışmak için kullanmayanlara göre daha düşük olduğunu da belirtmiştir. Sosyal medyada gezinmek için akıllı telefon kullanan öğrencilerin nomofobi düzeylerinin ise sosyal medyada gezinmek amacıyla kullanmayan öğrencilere oranla anlamlı derecede yüksek olduğunu da belirtmiştir. Gökteş (2019) da sosyal medya kullanmak amaçlı internete giren öğrencilerin daha fazla nomofobik olduğu sonuçlarını elde etmiştir. Ortaokul öğrencileri ile çalışan Durak (2018), sosyal medya bağımlılığı ve nomofobik davranışlar arasında yüksek oranda bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Sırakaya (2018) ve Eren ve diğerleri (2020) ise oyun oynamak ve akademik çalışmalar yapmak için akıllı telefon kullanımının nomofobi seviyesini etkilemediğini tespit etmişlerdir. Sırakaya (2018) aynı zamanda akıllı telefonlarını gündemi takip etmek için kullanan öğrencilerin gündemi takip etmek için kullanamayanlara göre puan ortalamalarının yüksek olduğunu ancak bunun anlamlı olmadığını ve akıllı telefonlarını alışveriş yapmak için kullananların nomofobi düzeylerinin ise alışveriş yapmak için kullanmayanlara oranla anlamlı derecede yüksek olduğunu eklemiştir. Bu durum alışveriş uygulamalarının çoğalması, kampanya güncellemeleri yapması, kişiye özel indirimler uygulanması, sosyal medya ve mesajlaşma uygulamalarının çeşitlenmesi, yeni özellikler getirmesi ve bireyin gelişmeleri kaçırmaktan korkmasından kaynaklı duyduğu ilginin artmasıyla açıklanabilir. Bireyin piyasa fiyatından daha uyguna ürün alması, sosyal medya üzerinden gündemi takip etmesi, mesaj uygulamaları üzerinden daha rahat ve keyifli iletişim

kurması cep telefonundan aldığı keyfi arttırdığından nomofobi seviyesinin yükselmesine neden olduğu yönünde yorumlanabilir.

Akıllı telefon kullanım amaçları ve LGS puanları (akademik başarı) arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Ancak alanyazında yapılan çalışmalarda öğrencilerin sosyal medya kullanım süreleri ve sosyal medya bağımlılıkları artıkça akademik başarılarının düştüğünü (Kumcağız, Özdemir & Demir,2019), öğrencilerin ders çalışmaya daha az zaman ayırdıklarını, ödevlerini geciktirdiklerini ve sınav çalışmalarını son güne bırakarak akademik erteleme davranışı gösterdiklerini belirten çalışmalar mevcuttur (Gürültü,2016). Bu çalışmada sonuçların alanyazın ile paralellik göstermemesinin sebepleri arasında çalışma grubunun yaş ortalamasının etkili olduğu düşünülmektedir. Bu yaş grubundaki öğrencilerin çoğunluğunun günlük ve akademik yaşantılarında halen aile denetimi altında bulunmasından ötürü akademik başarılarını etkileyen olumsuz faktörlerin aile tarafından engellendiği sonuçlarına varılabilir. Bu sonucun elde edilmesindeki bir diğer sebepte daha önce belirtildiği gibi nomofobi her ne kadar bu yaş grubuna ulaşmış olsa da diğer eğitim kademelerine oranla bu yaş grubunda henüz nomofobi ve akıllı telefon bağımlılığı ile tanışmamış öğrencilerin daha fazla olduğu düşünülmektedir.

Akıllı telefonun en çok kullanıldığı yer üzerine alanyazında yer alan araştırmalar genel anlamda, çalışmamızın sonuçlarını doğrular niteliktedir. Akıllı telefonlarını en çok yatakta kullanan öğrencilerin erişilemeyen bilgi, bağımlılık alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar akıllı telefonlarını en çok yatakta kullanmayan öğrencilerin erişilemeyen bilgi, bağımlılık alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç alanyazındaki birçok çalışmayla paralellik göstermektedir (Akıllı ve Gezgin, 2016; Çağan, 2019; Göktaş, 2019; Hoşgör ve diğerleri, 2017; Sırakaya, 2018; Yıldırım, 2019). İngiltere’de yapılan bir araştırmada her on kişiden dokuzunun uyumadan önce sosyal ağda gezinmek, iletişim kurmak için geç saatlere kadar

telefon kullandıkları ve bunun sonucunda uykusuzluk problemi yaşadıkları ve yine araştırmaya katılanların çoğunluğunun gece yatmadan önce cep telefonlarını kontrol ettikleri saptanmıştır (Singh ve Yadav, 2015). Pavithra ve diğerleri (2015), gece yatmadan önce akıllı telefonla zaman geçirmenin nomofobik bireylerin karakteristik özelliklerinden biri olduğunu dile getirmişlerdir. Uyumadan önceki sürenin boş zaman olarak değerlendirilmesi, sosyal medya paylaşımların en çok akşam saatlerinde çoğalması ve birikmiş olmasının bu duruma sebep olabileceği düşünülmektedir. Akıllı telefonlarını en çok tuvalette kullanan öğrencilerin erişilmeyen bilgi, iletişim kuramamak alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar akıllı telefonlarını en çok tuvalette kullanmayan öğrencilerin erişilmeyen bilgi, iletişim kuramamak alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Alanyazında bu değişken üzerine yapılan bir çalışmaya rastlanmamıştır ancak ortaokul öğrencilerinde çıkan bu sonucun nomofobi araştırmalarında ele alınması gerektiği düşünülmektedir. Akıllı telefonlarını en çok aile fertleri arasındayken kullanmayan öğrencilerin bağımlılık alt faktöründen aldıkları puanlar akıllı telefonlarını en çok aile fertleri arasındayken kullanan öğrencilerin bağımlılık alt faktöründen aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar alanyazındaki gençlerin ve öğrencilerin yalnızken ve sıkıldıklarında daha çok akıllı telefon kullandıkları görüşünü doğrulamaktadır (Kanmani ve diğerleri, 2017; Yıldırım, 2019; Yoğurtçu, 2018). Bu sonuçlar bireyin okul ve aile hayatı dışında sosyal hayatının kısıtlı olmasının akıllı telefona duyduğu ihtiyacı arttırdığı yönünde yorumlanabilir. Akıllı telefonlarını en çok araç içinde ve yürürken kullanan öğrencilerin akıllı telefonlarını araç içinde ve yürürken kullanmayan öğrencilere göre LGS puanlarının, nomofobi ve alt faktörlerinden aldıkları puanların farklılık göstermediği görülmüştür. Lise öğrencileri üzerine yapılan çalışmada da toplu taşıma aracında akıllı telefon kullandığını söyleyen öğrenciler ile bu durumda kullanmadığını söyleyen öğrenciler arasında nomofobi düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit

edilmiştir (Yıldırım,2019). Alanyazında akıllı telefonların en çok kullanıldığı yer öğrencilerin LGS puanlarına(akademik başarı) etkilerini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak yatakta, araçta geçirilen süre kitap okuma, ezber yapma gibi faydalı aktiviteler değerlendirilerek akademik başarıya olumlu etkiler sağlayabilir. Bireylerin bu tür yerlerde geçirdikleri süreleri nasıl değerlendirdikleri nitel çalışmalarla incelenerek akademik başarıya etkileri tespit edilebilir ve farkındalık yaratılabilir.

Akıllı telefonlarının şarjlarını yanlarında taşıyan öğrencilerin iletişim kuramamak alt faktöründen ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar akıllı telefonlarının şarjlarını yanlarında taşımayan öğrencilerin iletişim kuramamak alt faktöründen ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Nomofobi ve nomofobinin bağlı olduğu değişkenlerin incelendiği birçok çalışmada benzer sonuçlar elde edildiği görülmüştür (Akıllı ve Gezgin, 2016; Çelik & Atilla, 2018; Hoşgör ve diğerleri, 2017; Polat, 2017; Sırakaya 2018; Yoğurtçu, 2018). Lise öğrencileri üzerine çalışan Göktaş (2019), yanında şarj cihazı bulunduran öğrencilerin nomofobi ve tüm alt faktörlerinin ortalamalarının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Üniversite öğrencileri üzerinde çalışan Turan ve İşçitürk (2018)'ün İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin nomofobi düzeylerini belirlemek amacıyla yürüttükleri çalışmada katılımcıların %82,4'ü telefonlarının şarjı bittiklerinde rahatsız olduklarını belirtmişlerdir. Güllüce ve diğerleri (2019) de yanında şarj cihazı bulunduran üniversite öğrencilerin nomofobi ve bağımlılık alt ölçeğinden aldıkları puanların yanında şarj cihazı bulundurmayan öğrencilerin puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Yanında şarj cihazı taşıma davranışı sıkça karşılaşılan bir nomofobi belirtisidir. Bireyler bu davranışı çoğunlukla iletişim kuramamaktan korktukları için sergilediklerini belirtmişlerdir. Yaşadığımız yüzyılda cep telefonları ihtiyaçtan duruma kullanılmaktan ziyade alışkanlıktan dolayı kullanır durumuna gelmiştir. Bireyler tüm iletişimlerini ve ihtiyaçlarını telefon üzerinden karşıladıkları ve duruma alıştıkları için cep

telefonlarının şarjının bitmesi veya herhangi bir sebepten ötürü kapanması bocalamalarına ve panik yapmalarına sebep olmaktadır. Ortaokul öğrencilerinin yanlarında şarj cihazı taşımalarının LGS puanlarını (akademik başarı) etkilemediği sonuçları elde edilmiş olsa da öğrencilerin şarjları bittiğinde yaşadıkları panik duygusunun hayatlarının her alanına etkileri olabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple bu değişkenin de daha detaylı incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca şarj cihazlarının hafif ve küçük olması taşınabilirliğini de kolaylaştıran bir etkidir (Göktaş, 2019). Bireylerin bu sebeple bu alışkanlıktan kurtulmak yerine yanında şarj cihazı taşımayı tercih ettikleri düşünülmektedir.

Uyurken akıllı telefonlarını yanlarında bulduran öğrencilerin erişilmeyen bilgi, bağımlılık alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlar uyurken akıllı telefonlarını yanlarında buldurmeyen öğrencilerin erişilmeyen bilgi, bağımlılık alt faktörlerinden ve nomofobi ölçeğinden aldıkları puanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Alanyazındaki birçok çalışmada kişilerin telefonlarını 24 saat açık tuttuklarını ve geceleri yanında bulundurduğunu belirtmektedir (Akıllı ve Gezgin, 2016; Bragazzi ve Puante, 2014; Güllüce ve diğerleri, 2019; Singh ve Yadav, 2015). Dixit ve diğerleri (2010), akıllı telefona sahip olan üniversite öğrencilerinin %73'ünün telefonlarını uyurken bile kapatmadıklarını ve ulaşabilecekleri bir yerde tuttuğunu tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada öğrencilerin %20'si akıllı telefonlarının ulaşabilecekleri bir yerde olmadığına ya da bataryası bittiğinde konsantrasyonlarının düştüğünü ve gerginlik yaşadıklarını belirtmişlerdir. Rosen ve diğerleri (2016) de üniversite öğrencilerinin yarısının telefonları açık halde uyuduklarını ve öğrencilerin geceleri en az bir kere uyanıp gelen mesaj ya da bildirimleri kontrol ettiklerini tespit etmişlerdir. Çalışmada bu durumun öğrencilerin uyku kalitesini bozacağını ve ertesi gün okulda öğrenme güçlüğü çekeceğini ve bu sebeple akademik yaşantısının olumsuz etkileneceği belirtilmiştir. Bu çalışmada uyurken akıllı telefonu yanında tutma davranışları ile ortaokul öğrencilerinin LGS puanları (akademik başarı) arasında bir ilişki tespit

edilememiştir. Ancak Erdem ve diğçerleri (2016), uyurken akıllı telefonlarını yanında tutan öğrencilerin sınavlara hazırlanma süreçlerinde sınırlı olan zamanlarının akıllı telefonla harcamaları ve akıllı telefon kullanırken zamanı kontrol edemedikleri için derslerine planladıklarından daha az vakit ayırmak zorunda kalmalarını sağlayabileceğini söylemektedir. Öğrencilerin akıllı telefonlarını uyurken bile yanında tutmalarının, gelen bildirim ya da mesajları görememe durumunda bir şeyleri kaçırabileceklerini düşünmeleri (Akıllı ve Gezgin, 2016) ve cep telefonu alışkanlık hissiyatının sebep olduğu düşünülmektedir. Bu değişkenin akademik başarıya olan etkilerinin nitel çalışmalarla desteklenerek araştırılması ve boyutlarının ortaya konulması alanyazın için faydalı olacaktır.

Öğrencilerin LGS puanları artıkça çevrim içi olamama alt faktöründen aldıkları puanların ise düşmekte olduğu görülmüştür. Bu sonuç akademik başarısı yüksek öğrencilerin sosyal medya ve diğçer ağlarda bulunan çevrim içi kimliklerine karşı bağılılıklarının daha az olduğuna yorumlanabilir. Yine çevrim içi kimliklere çok bağılı olmanın derslere ayrılan sürenin kısılmasına, ders çalışırken sosyal medya hesaplarına gelen bildirim ya da mesajları düşünerek endişe ve huzursuzluk duyulmasına sebep olarak akademik başarıyı düşürdüğü şeklinde de yorumlanabilir. Alanyazın incelendiğinde birçok çalışmada paralel sonuçlar elde edilmiş, nomofobinin akademik başarı üzerinde etkileri olduğu belirtilmiştir (Aman ve diğçerleri, 2015; Lepp, Barkley & Karpinski, 2014 Prasad ve diğçerleri, 2017). Bu çalışmada öğrencilerin LGS puanları üzerinden akademik başarıları ele alınırken alanyazında yer alan çalışmalar genellikle öğrencilerin Genel Ağırlıklı Not Ortalaması (GANO) üzerinden ele alınmıştır. Lise öğrencileri üzerinde çalışan Öz (2018), çevrim içi olamama faktörünün okul başarısını (GANO) doğrudan etkilediğini belirtmiştir. Fas'ın Kenitra şehrinde ortaokul ve lisede öğrenim görmekte olan 541 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen başka bir çalışmada nomofobinin akademik performansa etkisi ve nomofobiye alınan önlemler incelenmiştir. Çalışma sonunda nomofobinin alt faktörleri ile öğrencilerin akademik performansları arasında

negatif bir ilişki olduğu ve iyi akademik performansa sahip öğrencilerin akıllı telefonlarına ve sosyal medyalarına çok fazla bağlı olmadığı belirtilmiştir (Louragli, Ahami, Khadmaoui, Mamad & Lamrani, 2018). Üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmaların birinde Erdem ve diğerleri (2016), öğrencilerin nomofobi düzeylerinin akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Hoşgör (2020), üniversite öğrencilerin nomofobi düzeylerini etkileyen faktörleri ve nomofobinin ders performansları üzerindeki etkilerini incelemiştir. Sağlıkla ilgili farklı bölümlerde okuyan 258 öğrencinin nomofobi düzeylerinin ortalamasının üstünde çıktığını ve öğrencilerin derse odaklanma, öğrenme ve derse katılım düzeyleri üzerinde nomofobinin olumsuz yönde ve anlamlı etkisi olduğu sonuçları elde edilmiştir. Akıllı telefonsuz kalmanın yaydığı endişe ve korku yine telefonla sürekli vakit geçirmekten kaynaklanan uyku ve sağlık sorunları öğrencilerin derslere odaklanamamasına sebep olabilmektedir. Aynı şekilde sosyal medyayı ve mesajları takip etme isteği öğrencilerin ders çalışırken ve kitap okurken telefonlarını kontrol etme isteği uyandırmaktadır. Jacobsen ve Forste (2011) üniversite öğrencilerinin elektronik medya kullanımının akademik ve sosyal etkilerini araştırdıklarında öğrencilerin büyük çoğunluğunun ders çalışırken sosyal medyaya girdiklerini, video izlediklerini ve fotoğraflara bakarak zaman geçirdiklerini tespit etmişlerdir. Kardefelt-Winther (2014), akademik başarısı düşük öğrencilerin okul sorumluluklarından, akademik başarısızlığın getirdiği olumsuzluk yaratan hislerden ve gerçek hayata ilişkin sorumluluklardan kaçmak için akıllı telefonlarına yani nomofobiye sığınabileceklerini bu sebeple nomofobi ve akademik başarı arasında çift yönlü bir ilişki olabileceğini belirtmiştir. Akademik hayatta yaşanan başarısızlıkların, bu başarısızlıklarla gelen aile baskılarının yarattığı moral bozukluğu ve stresi unutmak, oyun ya da sosyal medya uygulamalarında popüler olarak akademik başarısızlığın yarattığı boşluğu tamamlamaya çalışmak akıllı cep telefonuna olan düşkünlüğü arttırıyor olabilir. Bu durumla ortaokul öğrencilerinin yaşlarının küçük olması ve ergenliklerinin başlangıcında olmaları sebebiyle daha çok karşılaşılaacağı

düşünülmektedir. Aksini belirterek nomofobinin akademik başarıyı etkilemediği savunan çalışmalarda mevcuttur (Akman, 2019). Ön lisans öğrencilerinin üzerinde nomofobiye inceleyen Karakuyu ve Ata (2019), öğrencilerin akademik ortalamaları ve nomofobi düzeyleri arasında bir ilişki olmadığını belirtmişlerdir. Lise öğrencileriyle çalışan Yıldırım (2019), istatistiksel açıdan öğrencilerin akademik başarıları ile nomofobi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonuçlarına ulaşmıştır. Ancak bu çalışmalar alanyazında azınlıktadır.

5.2.Öneriler

- Nomofobi yaş ortalamasının giderek düşerek temel eğitim çağına ulaştığı ve akademik başarıyı etkilediği görülmektedir. Öğrencilere, nomofobi ve etkileri konusunda bilinçlendirici seminerler düzenlenmelidir.
- Nomofobi düzeyleri yüksek öğrenciler tespit edilerek öğretmen, ebeveyn ve psikolojik danışman tarafından sportif ve sanatsal faaliyetlere yönlendirilmelidir.
- Öğrenciler yalnız kaldığı süreçlerde akıllı telefon kullanımlarını azaltacak aktiviteler ve faaliyetler konusunda bilgilendirilmelidir.
- Öğrencilerin cinsiyetlerinin nomofobi tutumlarını etkilediği düşünüldüğünden akıllı telefon kullanım amaçları cinsiyete göre nitel araştırmalarla ayrıştırılabilir ve cinsiyet değişkeni göz önüne alınarak bilgilendirme seminerleri hazırlanmalıdır.
- Öğrenciler, sürekli telefon taşıma ve telefonla uyumanın yaratacağı uykusuzluk problemleri, fiziksel ve psikososyal sağlık sorunları konusunda bilgilendirilmelidir.
- Ebeveyn tutumlarının ve ebeveyn eğitim durumlarının öğrencilerin akademik hayatlarına, nomofobiye ve diğer teknolojik bağımlılıklarına etkisinin derinlemesine incelenerek ebeveyn seminerleri gerçekleştirilmelidir.
- Akıllı telefonun en çok kullanıldığı yerler ve kullanım amaçları konusunda ebeveyn bilinçlendirme seminerleri yapılarak öğrencilerin akıllı telefon kullanımlarının ebeveyn tarafından denetlenmesi ve kontrol altına alınması sağlanabilir.

- Bu araştırma Bursa ili Nilüfer ilçesinde bulunan ortaokul kademesinde öğrenim gören 8. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklem sayısının çok düşük olması sonuçların genelleştirilmesini engellemektedir. Konuyla ilgili ortaokul hatta ilkokul öğrencilerini kapsayacak daha büyük örneklem üzerinde çalışmalar yapılabilir.
- Öğrencilerin nomofobi tutumları ile ilgili nitel araştırmalar yapılarak öğrencilerin akıllı telefonları neden kullanma ihtiyacı duydukları derinlemesine incelenebilir.
- Deneysel çalışmalar yapılarak öğrencilerin nomofobiye karşı farkındalığını artıracak seminer ve eğitim programları düzenlenebilir bu programların öğrenciler üzerindeki etkileri tespit edilebilir.
- Öğrencilerin ebeveynlerin katıldığı araştırmalar yapılarak ebeveynlerin nomofobi düzeyleri ve öğrencilerin nomofobi düzeyleri kıyaslayan çalışmalar yapılabilir. Ebeveynlerin, çocukları için rol model olmaları sağlanabilir.
- Ortaokul öğrencilerinin ebeveyn birlikte yaşam durumları örneklemin kısıtlı olması sebebiyle analiz dışında bırakılmıştır. Ebeveynlerin evli ya da boşanmış olmaları, ölmüş olmaları, uzakta olmaları çocukların ve ergenlerin davranışlarını, yönelişlerini, zayıf ve güçlü yanlarını ortaya çıkaracak bir etkidir. Bu sebeple bu değişkenin nomofobi ile olan ilişkisinin daha büyük örneklem üzerinde araştırılmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Adnan, M. & Gezgin, D. M. (2016). Modern Çağın Yeni Fobisi: Üniversite Öğrencileri Arasında Nomofobi Prevalansı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49(1),141-158.
- Ahmed, S., Pokhrel, N., Roy, S. ve Samuel, A. J. (2019). Impact of nomophobia: a non drugaddiction among students of physiotherapycourseusing an onlinecross-sectional survey. *Indian Journal of Psychiatry*, 61(1), 77-80.
- Akdemir, T. N. (2013). *İlköğretim öğrencilerinin Facebook tutumları ile akademik erteleme davranışları ve akademik başarıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yök Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Erişim No: 349965.)
- Akhan, Ş. & Bindak, R.(2017). Bazı Kişisel Değişkenlerin Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Başarısı Üzerindeki Etkisi: Bir Regresyon Modeli. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*,2(2), 5-17.
- Akıllı, K. G. & Gezgin, D. M.(2016). Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Farklı Davranış Örüntülerinin Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,40, 51-69.
- Akman, E. (2019). Akıllı Telefonsuz Kalma Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Öğrencileri Üzerinden Bir Değerlendirme. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7,(16), 256-275.
- Aktaş, Y.(2019). *Nomofobi düzeylerinin yaşam doyumu ve iş performansı üzerindeki etkisi: Kütahya kent merkezinde bir uygulama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya. tabanından erişildi (Erişim No: 619238.)
- Aktaş, Y. & Yılmaz, N. (2017).Üniversite Gençlerinin Yalnızlık Ve Utangaçlık Unsurları

Açısından Akıllı Telefon Bağımlılığı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*,3(1),85-100.

Alpar, R. (2010). Uygulamalı İstatistik Ve Geçerlik, Güvenirlik. Ankara: Detay Yayıncılık.

American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders. Arlington: American Psychiatric Publishing. *Indian J Psychiatry*, 55 (3), 220–223.

DOI NO: 10.4103 / 0019-5545.117131

Altan, B.(2019). *Nomofobi ile aleksitimi arasındaki ilişkide bilinçli farkındalık ve üst bilişin aracı rolünün incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aman, T., Shah, N., Hussain, A., Khan, A., Asif, S. ve Qazi, A. (2015). Effects of mobile phone use on the social and academic performance of students of a public sector medical college in Khyberpakhtunkhwa Pakistan. *The Kaohsiung Journal of Medical Sciences*, 8(1), 99-103.

Anlayışlı, C. & Serin, N. B. (2019). Lise Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Depresyonun Cinsiyet, Akademik Başarı ve İnternete Giriş Süreleri Açısından İncelenmesi. *Folklor/Edebiyat*, 25(97), 730-743.

DOI NO: <https://doi.org/10.22559/folklor.977>

Apak, E. & Yaman, Ö. M.(2019). Üniversite Öğrencilerinde Nomofobi Yaygınlığı ve Nomofobi ile Sosyal Fobi Arasındaki İlişki: Bingöl Üniversitesi Örnekleme. *Addicta: The Turkish Journal On Addictions*, 6(3), 609–627,

DOI NO: 10.15805/addicta.2019.6.3.0078

Arcan, K.(2006). *Özel okullara giden lise düzeyindeki ergenlerin, akademik başarıları ile algıladıkları anne-baba tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Arıcı, İ. (2007). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler(Ankara Örneği)*. (Yayımlanmamış doktora tezi).Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arısoy, Ö. (2009). İnternet bağımlılığı ve Tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 55–67
- Aslanargun, E., Bozkurt, S. & Sarioğlu, S. (2016). Sosyo Ekonomik Değişkenlerin Öğrencilerin Akademik Başarısı Üzerine Etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,9(3),214-234.
- Aşık, N. A. (2018). Aidiyet Duygusu ve Nomofobi İlişkisi: Turizm Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma.*Turizm ve Araştırma Dergisi*,7(2),24-42.
- Ateş, M. (2008). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeyleri İle Türkçe Dersine Karşı Tutumları Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. (Doktora Tezi). Yök Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Erişim No: 235252.)
- Atıcı, Ö. B.(2017). *Ergenlerin akıllı telefon bağımlılığı ve kontrol hissi düzeyleri arasında ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Augner, C. & Hacker, G. W. (2012). Associations Between Problematic Mobile Phone Use And Psychological Parameters İn Young Adults. *International Journal of Public Health*, 57(2), 437–441.
DOI NO: <https://doi.org/10.1007/s00038-011-0234-z>
- Bae, S. M. (2015). The Relationships Between Perceived Parenting Style, Learning Motivation, Friendship Satisfaction and The Addictive Use of Smartphones With Elementary School Students of South Korea: Using Multivariate Latent Growth Modeling. *School Psychology International*,36(5), 513–531.
DOI NO: <https://doi.org/10.1177/0143034315604017>

- Bahar, H., Özen, Y. & Gülaçtı, F. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyet Ve Branşa Göre Akademik Başarı Durumları İle Öğrenme Stilllerinin İncelenmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)* , 42 (1) , 69-86 .
DOI NO: 10.1501/Egifak_0000001138
- Bahl, R. R.& Deluliis, D. (2015). Nomophobia, (Ed.) Yan, Z., Encyclopedia of Mobile Phone Behavior. (3 Volumes), USA: IGI Global.
- Bal, E. & Balcı, Ş.(2020). Akıllı Cep Telefonu Bağımlılığı: Kişilik Özellikleri ve Kullanım Örüntülerinin Etkinliği Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7 ,(1), 369-394.
DOI NO: 10.17680/erciyesiletisim.654569
- Balcı, Ş. & Gülnar, B. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 6(1), 5-22.
- Başbakanlık (2002),.“Bilgi Toplumuna Doğru: Türkiye Bilişim Şurası Taslak Raporu”, Türkiye Bilişim Şurası, Ankara.
- Bayhan, V. (2013). Gençlik, Sosyal Medya ve İnternet Bağımlılığı. *Düşünce Dünyasında Türkiz Siyaset Ve Kültür Dergisi*, 4(23), 61-80.
- Bekar, T. (2018). *Üniversite Öğrencilerinde Teknoloji İle İlgili Bağımlılıklar Ve İlişkili Faktörler*. (Uzmanlık Tezi). Yök Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Erişim No: 497596.)
- Bekaroğlu, E. & Yılmaz, T. (2020). Nomofobi: Ayırıcı Tanı ve Tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(1), 131-142.
DOI NO: 10.18863/pgy.528897
- Bianchi, A. & Phillips, J. G. (2005). Psychological Predictors Of Problem Mobile Phone Use. *CyberPsychology & Behavior*, 8,(1), 39-51.

DOI NO: <https://doi.org/10.1089/cpb.2005.8.39>

Bilkay, S.(2020). *Pozitif psikolojik sermayenin çalışanların ilişki ağı kurma yeteneği üzerindeki etkisinde nomofobinin düzenleyici rolü: Havacılık sektöründe bir araştırma.* (DoktoraTezi). Yök Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Erişim No: 608328).

Binali, R. (2015). *Lise öğrencilerinin kişilik özellikleri ile internet bağımlılığı ve akademik başarı durumu arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Buctot, D. B, Kim, N. & Kim, S. H. (2020). The Role of Nomophobia and Smartphone Addiction in the Lifestyle Profiles of Junior and Senior High School Students in the Philippines. *Social Sciences & Humanities Open*,1-14.

Buldur, S. & Acar, M. (2018). Ortaokul Öğretmenlerinin Merkezi Sınavlara Yönelik Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(1), 321-330.
DOI NO: 10.24106/kefdergi.2546

Burucuoğlu, M. (2017). Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri Üzerinde Bir Araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2),482-489.

Bülbül H. ve Tunç T. (2018). Telefon Ve Oyun Bağımlılığı: Ölçek İncelemesi, Başlama Yaşı ve Başarıyla İlişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 9(21), 1-13.
DOI NO: 10.21076/vizyoner.431446

Büyükçolpan, H. (2019). *Üniversite öğrencilerinde nomofobi, bağlanma biçimleri, depresyon ve algılanan sosyal destek.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (14. Baskı).Ankara: PEGEM Akademi

Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi El kitabı* (18. baskı). Ankara: Pegem

Akademi.

Büyüköztürk, Ş. (2016). Sınavlar Üzerine Düşünceler. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi* 2016, 6 (2), 345-356.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz Ş. ve Demirel F. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.

Bragazzi, N. L. ve Del Puente, G. (2014). A Proposal For Including Nomophobia In The New DSM-V. *Psychology Research and Behavior Management*, 7, 155-160.

DOI NO: [10.2147/PRBM.S41386](https://doi.org/10.2147/PRBM.S41386)

Can, A. (2017). SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi. Ankara: Pegem Akademi.

Can, E. (2019). *Nomofobi ile online satın alma davranışı ilişkisinde mobil ticaret kullanımının rolü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Cengizhan, C. (2005). Öğrencilerin Bilgisayar Ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut: Bağımlılık. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22, 83-98.

Clayton, R.B., Leshner, G., Almond, A. (2015). The Extended Isel: The Impact of Iphone Separation on Cognition, Emotion, and Physiology. *Journal of Computer-Mediate Communication*, 20(2), 1-17.

Cheever, N. A., Rosen, L. D., Carrier, L. M. ve Chavez, A. (2014). Out Of Sight Is Not Out Of Mind: The Impact Of Restricting Wireless Mobile Device Use On Anxiety Levels Among Low, Moderate And High Users. *Computers in Human Behavior*, 37, 290-297.

DOI NO: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.05.002>

Chen, B., Liu, F., Ding, S., Ying, X., Wang, L., & Wen, Y. (2017). Gender Differences In Factors Associated With Smartphone Addiction: A Cross-Sectional Study Among Medical College Students. *BMC Psychiatry*, 17(1), 1–9.

DOI NO: <https://doi.org/10.1186/s12888-017-1503-z>

Chen, K., Chen, J. V., Yen, D. C. (2011). Dimensions Of Self-Efficacy İn The Study Of Smart Phone Acceptance. *Computer Standards & Interfaces* 33(4), 422–431.

Çağın, Ö. (2019). Lisede Öğrenim Gören Öğrencilerde Nomofobinin Algılanan Destekle İlişkisinin araştırılması. 3. Uluslararası 21. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi (pp. 526 540). Antalya.

Çakır, Ö. & Oğuz, E.(2017). Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,13(1), 418-429.

DOI NO: <http://dx.doi.org/10.17860/mersinefd.290711>

Çalış-Duman, M., & Aksoğan, M. (2018). Sosyal Medya Ve Akademik Başarı: İnönü Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Alan Araştırması. *Social Sciences Studies Journal* 4(18), 1624- 1638.

Çelik, Y. & Atilla, G.(2018). Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi, Duygu Düzenleme Güçlüğü Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Manavgat Myo Örneği. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*,5(26), 2628 2639.

Çetinkaya, M. (2013). *İlköğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının İncelenmesi*.

(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çetinkaya, S.(2019). *Algılanan anne baba tutumlarının ergenlerde akıllı telefon bağımlılığı ile ilişkisinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çubuk, A.(2019). *Ortaokul Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı, Fiziksel Aktivite Düzeyleri Ve*

- Akademik Başarı Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dam, H. (2008). Öğrencinin Okul Başarısında Aile Faktörü, *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7(14), 75-99.
- Deloitte (2017). Dijitalleşen Hayatımızda Mobil Teknolojilerin Yeri, Deloitte Global Mobil Kullanıcı Anketi, https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/technology-media-telecommunications/deloitte_gmcs_2017.pdf (Erişim Tarihi:25.12.2019)
- Deloitte (2019). Hayatımızın Merkezindeki Mobil Teknolojiler, Deloitte Global Mobil Kullanıcı Anketi, <https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/TR-GMCS-2019.html> (Erişim Tarihi:25.01.2020)
- Demirci, K., Orhan, H., Demirdağ, A., Akpınar, A. & Sert, H. (2014). Validity and Reliability of the Turkish Version of the Smartphone Addiction Scale in a Younger Population. *Bulletin Of Clinical Psychopharmacology*, 24(3), 226-235.
DOI NO: <https://doi.org/10.5455/bcp.20140710040824>
- Demirel, M., Demirel, D. H., & Serdar, E. (2017). Constraints And Perceived Freedom Levels İn The Leisure Of University Students. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 789-795.
DOI NO:10.14687/jhs.v14i1.4340
- Dirik, K.(2016). *Ergenlerde akıllı telefon bağımlılığı ile öz-güven arasındaki ilişkilerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dixit, S., Shukla, H., Bhagwat, A., Bindal, A., Goyal, A., Zaidi, A., & Shrivastava, A. (2010). A Study To Evaluate Mobile Phone Dependence Among Students Of A Medical College And Associated Hospital Of Central India. *Indian Journal of Community Medicine*, 35(2), 339-341.

DOI NO: [10.4103/0970-0218.66878](https://doi.org/10.4103/0970-0218.66878)

- Durak, H.Y. (2018). What Would You Do Without Your Smartphone? Adolescents' Social Media Usage, Locus Of Control, And Loneliness As A Predictor Of Nomophobia. *ADDICTA: The Turkish Journal on Addictions*, 5(2), 1-15.
- Durak, H. Y. & Seferoğlu, S. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanımları Ve Bağımlılık Düzeyleriyle İlgili Bir İnceleme. *Educational Technology Theory and Practice*, 8(1), 1-23.
- Dursun, Ş ve Dede, Y. (2004). Öğrencilerin Matematikte Başarısını Etkileyen Faktörler: Matematik Öğretmenlerinin Görüşleri Bakımından İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 217-230.
- E-Psikiyatri.com.(2012) Gençlerde Nomofobi Artıyor. <http://www.epsikiyatri.com/genclerde-nomofobi-artiyor-31316> .(Erişim Tarihi: 21.12.2019).
- Elmas, O., Kete, S., Hızlısoy, S.S. & Kumral, H.N., (2015). Teknolojik Cihaz Kullanım Alışkanlıklarının Okul Başarısı Üzerine Etkisi. *SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 49-54.
- Emir, Ö. M. (2011). *Çocuk Programlarının 60-72 Aylık Çocuk Davranışlarına Etkileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Ercan, Ö. & Tekin, N.(2019). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Nomofobi Düzeylerinin İncelenmesi. *Journal of Global Sport and Education Research*,2(1),24-34.
- Erdem, H., Kalkın, G., Türen, U. & Deniz, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21 (3), 923-936.
- Erdem, H., Türen, U. & Kalkın, G.(2017). Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusu(Nomofobi) Yayılımı:Türkiye'den Üniversite Öğrencileri ve Kamu Çalışanları Örneği. *Bilişim*

Teknolojileri Dergisi,10(1),1-12.

DOI NO: 10.17671/btd.30223

Eren, B., Kılıç, Z. N., Günal, S. E., Kırçalı, M. F., Özcanar, B. B., Topuzoğlu, A.(2020). Lise Öğrencilerinde Nomofobinin Ve İlişkili Etkenlerin Değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*,21(2), 133-140.

Ertan, G. (2019). *Mobil Telefonsuz Kalma Korkusunun (Nomofobi) İş Tatmini, İşe Bağlılık Ve Sosyal İzolasyon Üzerine Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ertemel, A. V. (2017). *The importance of unconscious mind for consumer engagement in the digital age: A model proposal*. In 22. Ulusal Pazarlama Kongresi (pp. 945–950). Trabzon, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Ertemel, A. V. & Aydın, G. (2018). Dijital Ekonomide Teknoloji Bağımlılığı ve Çözüm Önerileri. *Addicta: The Turkish Journal On Addictions*, 5(4), 665-690.
DOI NO: 10.15805/addicta.2018.5.4.0038

Eşitti Ş, (2015). Bilgi Çağında Problemlı İnternet Kullanımı ve Enformasyon Obezitesi: Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeğinin Üniversite Öğrencilerine Uygulanması, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2 (49), 75-97.

Finn, S. (1997). Origins Of Media Exposure: Linking Personality Traits To TV, Radio, Print, And Film Use. *Communication research*, 24(5), 507-529.

Gazioğlu, E. İ. , & Ergin, T., (2007). *Duygusal Zeka Bilişsel İşlevler ve İnternet Kullanımı* . II. Uluslararası Duygusal Zeka ve İletişim Sempozyumu (pp.206-217). İzmir, Turkey.

Gelir, E.(2009). *Ana baba tutumları, aile sosyal atomu ve cinsiyete göre ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin öğrenilmiş çaresizlik ve akademik başarılarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana

- Genç, E. (2005). *Development and validation of an instrument to evaluate science teachers' assessment beliefs and practice*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Florida Eyalet Üniversitesi, Florida.
- Gezgin, D. M. & Çakır, Ö. (2016). Analysis Of Nomofobic Behaviors Of Adolescents Regarding Various Factors. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 2504-2519.
DOI NO: <https://doi.org/10.14687/jhs.v13i2.3797>
- Gezgin, D. M., Şahin, Y. L. & Yıldırım, S. (2017). Sosyal Ağ Kullanıcılarının Nomofobi Düzeylerinin Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram Ve Uygulama*, 7,(1), 1-15.
- Gökler, M. E., Aydın, R., Ünal, E. & Metintaş, S. (2016). Sosyal Ortamlarda Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeğinin Türkçe Sürümünün Geçerlilik Ve Güvenilirliği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 53-59.
DOI NO: 10.5455/apd.195843
- Göktaş, H.(2019). *Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı, mobil telefon yoksunluğu korkusu (nomofobi) ve akademik başarıları arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Griffiths, M. D. (1995). Technological addictions. *Clinical Psychology Forum*, 71, 14–19.
- Griffiths, M. D. (1996). Gambling On The İnternet: A Brief Note. *Journal of Gambling Studies* 12, 471–473.
- Gupta, N., Garg, S., & Arora, K. (2016). Pattern Of Mobile Phone Usage And İts Effects On Psychological Health, Sleep, And Academic Performance İn Students Of A Medical University. *National Journal of Physiology, Pharmacy and Pharmacology*, 6(2), 132-139.
- Güler, E. Ö. & Veysikarani, D.(2019). Nomofobi Üzerine Bir Araştırma: Üniversite Öğrencileri Örneği. *Beykoz Akademi Dergisi*, 7(1), 75-88.

DOI NO: <https://doi.org/10.14514/BYK.m.26515393.2019.7/1.75-88>

Güllüce, A. Ç., Kaygın E. & Börekçi, N. E.(2019). Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyi İle Öznel İyi Olma Durumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Ardahan Örneği. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*,37(4),651-673.

DOI NO: <https://doi.org/10.17065/huniibf.482061>

Gündoğdu, D.(2006). *İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Kullanım Düzeyleri Ve Amaçları (Elazığ İli Örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Gündüver, A. & Gökdaş, İ.(2011). İlköğretim Öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınav Başarılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 30-47.

Güneş, N. A & Gücük, S. (2020). The Relationship Between Nomophobia Levels and Academic Successes in Medical Faculty Students. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 14(3), 396 - 402.

DOI NO: 10.21763/tjfmpe.691384.

Gürültü, E.(2016). *Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları Ve Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Güven, P.(2019). *İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının yordanmasında ana babanın akademik başarıya ilişkin beklentisi ve eğitime katılımının rolü*.

(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.

Hakkari, F.(2018).Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Belirlenmesi: Kırıkhan MYO Örneği. *Atlas Journal Dergisi*, 4(10), 786-797.

Han, S., Kim, K. J. ve Kim, J. H. (2017). Understanding Nomophobia: Structural Equation

- Modeling And Semantic Network Analysis Of Smartphone Separation Anxiety.
Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 20(7), 419-427.
- Haug, S., Castro, R. P., Kwon, M., Filler, A., Kowatschve, T., & Schaub, M. P. (2015).
Smartphone Use and Smartphone Addiction Among Young People in Switzerland.
Journal of behavioral Addictions, 4(4), 299-307.
- Hayırcı, B.(2019). *Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri ile sosyal kaygı ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Hayırcı, B. & Sarı, E.(2019). Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeyleri ile Sosyal Kaygı ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 61-79.
- Hoşgör, H., Tandoğan, Ö. & Hoşgör, D. G. (2017). Nomofobinin Günlük Akıllı Telefo Kullanım Süresi Ve Okul Başarısı Üzerindeki Etkisi: Sağlık Personeli Adayları Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(46),573-595.
- Hoşgör, H. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyini Etkileyen Faktörler ve Ders Performansları Üzerinde Nomofobinin Etkisi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*,15(25),145-175.
- Hürriyet. (2018). Akıllı Telefon Bağımlılığı Akademik Başarıyı Düşürüyor.
<https://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/akilli-telefon-bagimliliği-akademik-basariyidusuruyor-40711711> (Erişim Tarihi: 23.01.2020).
- İlğan, A., Erdem, M., Yapar, M., Aydın, S.& Aydemir, Ş. Ş. (2012). Veli İlgisi ve İlköğretim Öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavlarını (SBS) Yordama Düzeyi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*,2(2),1-17.
- Jacobsen, W.C. & Forste, R. (2010). The Wired Generation: Academic and Social Outcomes of Electronic Media Use Among University Students. *Cyberpsychology, Behavior, and*

Social Networking, 14(5),275-280.

DOI NO:10.1089/cyber.2010.0135.

Jilisha, G., Venkatachalam, J., Menon V. & Olickal J.J. (2019). Nomophobia: A Mixed Methods Study On Prevalence, Associated Factors, And Perception Among College Students İn Puducherry, India. *Indian J Psychol Med*, 41(6), 541-8.

Jinoh, C. (2014). Analysis of influence of smart phone addiction practice on ADHD symptoms of elementary school students. *Korean Review of Crisis and Emergency Management*, 10(5), 159-178.

Kahraman, İ. (2014). Merkezi Ortak Sınav Uygulamasının Etkilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Tunceli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 53-74.

Kanmani, A., Bhavani, U. & Maragatham, R.S. (2017). Nomophobia–An İnsight İnto İts Psychological Aspects İn İndia. *The International Journal of Indian Psychology*, 4(2), 5-15.

DOI NO: 18.01.041/20170402

Karaaslan, K. A. ve Budak, L. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Cep Telefonu Özelliklerini Kullanımlarının ve Gündelik İletişimlerine Etkisinin Araştırılması. *Journal of Yasar University*,26(7), 4548 – 4525.

Karakuyu, A. & Ata, F.(2019). Ön Lisans Öğrencilerinin Nomofobilerinin Bazı Değişkenlerce İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*,12(67), 908-915.

Kardefelt-Winther, D. (2014). A Conceptual And Methodological Critique Of İnternet Addiction Research: Towards A Model Of Compensatory İnternet Use. *Comput in Human Behav*, 31,351-354.

Kaur, A. & Sharma, P. (2015). A Descriptive Study To Assess The Risk Of Developing Nomophobia Among Students Of Selected Nursing Colleges Ludhiana, Punjab. *International Journal of Psychiatric Nursing*, 1(2), 1-6.

- Keskin, T., Ergan, M., Başkurt, F & Başkurt Z.(2018). Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Kullanımı ve Baş Ağrısı İlişkisi. *ADYÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 864-873.
- Kıraç, R. (2019). Nomofobinin Dikkat Eksikliğine Etkisi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14,(20), 1095-1114.
DOI NO: DOI: 10.26466/opus.605294
- Kızıltoprak, A. (2018). *Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı İle İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kim, J. H., Seo, M. & David, P. (2015). Alleviating Depression Only To Become Problematic Mobile Phone Users: Can Face-To-Face Communication Be The Antidote. *Computers in Human Behavior*, 51, 440-447.
- King, A. L. S., Valença A. M & Nardi A. E. (2010) Nomophobia: The Mobile Phone In Panic Dis.Order With Agoraphobia Reducing Phobias Or Worsening Of Dependence? *Cognitive and Behavioral Neurology* 23(1), 52–54.
- King, A.L.S., Valença, A.M., Silva, A.C.O., Baczynski, T., Carvalho, M.R. & Nardi, A. E. (2013). Nomophobia: Dependency On Virtual Environments Or Social Phobia? *Computers in Human Behavior*, 29 (1), 140-144.
- Koç,M., Avşaroğlu, S., Sezer, A. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları İle Problem Alanları Arasındaki İlişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 483-498.
- Krajewska-Kułek, E., Kułek, W., Stryzhak, A., Szpakow, A., Prokopowicz, W. & Marcinkowski, J. T. (2012). Problematic Mobile Phone Using Among The Polish And Belarusian University Students, A Comparative Study. *Progress in Health Sciences*, 2(1), 45-50.

- Kumcağız, H., Özdemir, T. Y. & Demir, Y.(2019). Effects of Social Media use on Academic Achievement and Peer Relation in Adolescence. *International Journal of Social Science Research*,8(2),1-17.
- Kuyucu,M. (2017). Gençlerde Akıllı Telefon Kullanımı Ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Sorunsalı: “Akıllı Telefon(Kolik)” Üniversite Gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, 7(14), 328-359.
- Küçükvardar, M. & Tıngöy, Ö. (2018). Teknoloji Bağımlılığının Semptomlar Temelinde İncelenmesi. *İletişim ve Bilişim Teknolojileri*, 9(35), 111-123.
DOI NO: 10.5824/1309-1581.2018.5.008.x
- Kwon, M., Kim, D. J., Cho, H. Ve Yang, S. (2013). The Smartphone Addiction Scale: Development and Validation of a Short Version for Adolescents. *PLoS ONE* 8(12), e83558.
DOI NO : <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0083558>
- Lee, Y. K., Chang, C. T., Lin, Y. & Cheng, Z. H. (2014). The Dark Side Of Smartphone Usage: Psychological Traits, Compulsive Behavior And Technostress. *Computers in Human Behavior*, 31, 373-383.
DOI NO: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.10.047>
- Lepp, A., Barkley, J. E. & Karpinski, A. C.(2014). The Relationship Between Cell Phone Use, Academic Performance, Anxiety, And Satisfaction With Life İn College Students. *Computers in Human Behavior*,31,343-350.
DOI NO: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.10.049>
- Ling, R., (2004) .The Mobile Connection: The Cell Phone’s Impact on Society. San Francisco: Morgan Kaufmann Publishers.
- Louragli, I., Ahami, A., Khadmaoui, A., Mammad, K. ve Lamrani, A. C. (2018). Evaluation of the nomophobia’s prevalence and its impact on schools performance among

- adolescents in Morocco. *Problems of Psychology in the 21st Century*, 12(2), 84-94.
- Matoza-Báez, C. M. & Carballo-Ramírez M. S.(2016). Nomophobia Levels On Medical Students From Paraguay, Year 2015, *CIMEL*,21(1),28-30.
- Minaz, A. ve Bozkurt, Ö. Ç. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Ve Kullanım Amaçlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(21), 268-286.
- Mythily, S., Qiu, S. & Winslow, M.(2008). Prevalence and Correlates of Excessive Internet Use among Youth in Singapore. *Annals Academy Of Medicine*,37(1),9-14.
- Ogunyemi, O. (2010). *Consumption and (in) appropriate use of mobile phone among teenage Africans in the UK*. Lincolnshire, England.
- Okuyan, C. B., Güner, P. D. & Güneş, S. U. (2019). Hemşirelik ve Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Belirlenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*,8,(4), 372-382.
- Oksman, V. & Turtiainen, J. (2004) Mobile Communication As A Social Stage. The Meanings Of Mobile Communicationg Teenagers İn Finland. *N Med Soc*, 6(3), 319-339.
- Ögel, K. (2012). İnternet Bağımlılığı. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Öz, H.(2018). *Üniversite okuyan genç yetişkinlerin mobil telefon yoksunluğu korkusu (nomofobi) ile kişilik tipleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öz, H. Ve Tortop, H. S. (2018). Üniversite Okuyan Genç Yetişkinlerin Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusu (Nomofobi) İle Kişilik Tipleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *E-Journal of New Media*,2(3), 156-159.
- DOI NO: 10.17932/IAU.EJNM.25480200.2018.2/3.146-159
- Öztunç, M. (2013). Analysis Of Problematic Mobile Phone Use, Feelings Of Shyness And

- Loneliness İn Accordance With Several Variables. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 456-466.
- Öztürk, D. (2007). *Bilgisayar Oyunlarının Çocukların Bilişsel ve Duyuşsal Gelişimleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Ozturk, O., Odabasioglu, G., Eraslan, D., Genc, Y., & Kalyoncu, A. (2007). Internet Bagimlilik: *Klinigi ve Tedavisi. Journal of Dependence*, 8(1), 36-41.
- Öztürk, U. C. (2015). Bağlantıda Kalmak Ya Da Kalmamak İşte Tüm Korku Bu: İnternetsiz Kalma Korkusu Ve Örgütsel Yansımaları. *Uluslararası Sosyal Aratırmalar Dergisi*, 8,(37), 629-638.
- Park, W. K. (2005). Mobile phone addiction. In *Mobile communications*. London: Springer
- Paul, L. L., & Lee, S. N. (2012). Impact Of İnternet Literacy, İnternet Addiction Symptoms, And İnternet Activities On Academic Performance. *Social Science Computer Review* 30(4), 403 -418.
- Pavithra M. B., Madhukumar S. ve Murthy M. (2015). A Study On Nomophobia – Mobile Phone Dependence, Among Students Of A Medical College In Bangalore. *National Journal of Community Medicine*, 6(2), 340-344.
- Pellowe, E. L., Cooper, A. & Mattingly, B. A. (2015). Are Smart Phones Inhibiting Smartness? Smart Phone Presence, Mobile Phone Anxiety, and Cognitive Performance. *Undergraduate Journal of Psychology*, 28(1), 20-25.
- Polat, R. (2017). Dijital Hastalık Olarak Nomofobi. *E-Journal of New Media*, 1(2), 164-172.
- Prasad, M., Patthi, B., Singla, A., Gupta, R., Saha, S., Kumar, J. K., Malhi, R. & Pandita, V.(2017). Nomophobia: A Cross-sectional Study to Assess Mobile Phone Usage Among Dental Students. *Journal Of Clinical And Diagnostic Research:JCDR*, 11(2), ZC34–ZC39.

- Randler, C., Lucia, W., Katharina, M., Demirhan, E., Horzum, M. B. & Beşoluk, Ş. (2016). Smartphone Addiction Proneness İn Relation To Sleep And Morningness Eveningness İn German Adolescents. *Journal of Behavioral Addictions*, 5,(3),465-473.
DOI NO: 10.1556/2006.5.2016.056
- Rosen, L., Carrier, L. M., Miller, A., Rokkum, J. & Ruiz, A. (2016). Sleeping With Technology: Cognitive, Affective, And Technology Usage Predictors Of Sleep Problems Among College Students. *Sleep Health*, 2(1), 49-56.
- Samaha, M. & Hawi, N. S. (2016). Relationships Among Smartphone Addiction, Stress, Academic Performance, And Satisfaction With Life. *Computers in Human Behavior*, 57 321-325.
DOI NO: <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2015.12.045>
- SecurEnvoy (2012). 66% Of The Population Suffer From Nomophobia The Fear Of Being Without Their Phone. <https://www.securenvoy.com/en-gb/blog/66-population-suffer-nomophobia-fear-being-without-their-phone> (Erişim Tarihi: 25.01.2020)
- Semerci, A.(2019). Nomophobia as the Predictor of Secondary School Students' Smartphone Addiction. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 8(3), 947-965
- Senbir, H. (2004). *Z son insan mı?*. İstanbul. Okuyan Us Yayınları,
- Senormanci O, Konkan R & Sungur M. Z. (2010). Internet Addiction And İts Cogni-Tive Behavioral Therapy. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(3), 261-268.
- Seyis, S., Yazıcı, H. & Altun, F. (2013).Ortaöğretim Öğrencilerinin Motivasyonları Ve Duygusal Zekaları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Milli Eğitim Dergisi*,43(197), 51-63.
- Sırakaya, M. (2018). Ön Lisans Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Akıllı Telefon Kullanım Durumlarına Göre İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi*

Dergisi, 14(2), 714-727.

- Singh, B., Gupta, R. & Garg, R. (2013). Mobile Phones; A Boon or Bane for Mankind? Behavior of Medical Students. *International Journal of Innovative Research and Development, 2(4), 196-205.*
- Singh, J. D. & Yadav, R. A. (2015). Health complications caused by excessive use of smartphones. *Global Journal of Multidisciplinary Studies, 4(2).*
- Sharma, N., Sharma, P., Sharma, N. & Wavare, R. R.(2015). Rising Concern Of Nomophobia Amongst Indian Medical Students. *International Journal of Research in Medical Sciences,3(3),705-707.*
DOI NO:10.5455/2320-6012.ijrms20150333
- Soner, O. (2000). Aile Uyumu, Öğrenci Özgüveni Ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğilim Bilimleri Dergisi, 12,249-260.*
- Soydan, Z.M. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ile Depresyon ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Stephenson, W. (1988). *The play theory of mass communica-tion.* NJ: Transaction Boks.
- Süler, M. (2016). *Akıllı Telefon Bağımlılığının Öznel Mutluluk Düzeyine Etkisinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Szpakow, A., Stryzhak, A. & Prokopowicz, W. (2011). Evaluation Of Threat Of Mobile Phone – Addition Among Belarusian University Students. *Progress in Health Sciences, 1(2), 96- 101.*
- Takao, M., Takahashi, S., & Kitamura, M. (2009). Addictive Personality And Problematic Mobile Phone Use. *CyberPsychology & Behavior, 12(5), 501-507*
- Tanır, H. (2014). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi başarılarının bazı*

değişkenler açısından incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Tavolacci, M. P., Meyrignac, G., Richard, L., Dechelotte, P., & Ladner, J. (2015).

Problematic Use Of Mobile Phone And Nomophobia Among French College Students. *The European Journal of Public Health*, 25(3), 72-088.

DOI NO: <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckv172.088>

Tekin, R. B.(2012). Economic Growth, Exports And Foreign Direct Investment In Least Developed Countries: A Panel Granger Causality Analysis. *Economic Modelling*, 29(3), 868-878.

DOI NO: <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2011.10.013>

TDK. (2019). Ocak 31, 2019 tarihinde <http://tdk.gov.tr> adresinden alındı.

Townsend, Anthony M. (2000). Life in the Real Time City: Mobile Telephones and Urban Metabolism. *Journal of Urban Technology*, 7(2), 85-104.

DOI NO: <https://doi.org/10.1080/713684114>

TÜİK (2018). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, www.tuik.gov.tr (Erişim Tarihi: 01.07.2018).

Turan, E. Z. ve İşçitürk, G. B. (2018). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 1930-1950.

DOI NO: 10.26466/opus.461523

Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı (TBMEP), (2019). Teknoloji Bağımlılığı, http://tbm.org.tr/media/kitaplar/TBM_ortaokul_teknoloji_icerik_web.pdf

(Erişim Tarihi: 05.05.2019)

Uğuz, G.(2019). *Kişilik özellikleri ve nomofobi ilişkisi: Kamu hastanelerinde çalışan*

- hemşireler ile bir araştırma. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.*
- Uysal, Ş., Özen, H. Ve Madenoğlu, C. (2016). Social Phobia in Higher Education: The Influence of Nomophobia on Social Phobia. *The Global Elearning Journal*, 5(2),1-8.
- Uza, C. D.(2019). *Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı Ve Nomofobi İle Mizaç Karakter Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yayımlanmamış uzmanlık tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.*
- Yaman, Z. & Kavuncu, B. (2019).Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun Ve Sosyal Ağ Kullanım Amacının Nomofobi Düzeyine Etkisi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2),555-570.
- Yang, S. C., & Tung, C. J. (2007). Comparison Of Internet Addicts And Non-Addicts İn Taiwanese High School. *Computers in Human Behavior*, 23(1),79-96.
- Yavuz, A. (2020). *Ortaöğretime Geçiş Sınavında Öğrenci Başarısını Etkileyen Etmenler. (Yüksek lisans Tez Projesi).*
- Yenilmez, K. & Duman, A. (2008). İlköğretimde Matematik Başarısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*,19, 251-268.
- Yeşilay,(2019). Teknoloji Bağımlılığı Nedir?,
<https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/teknoloji-bagimliliği> (Erişim Tarihi: 10.02.2019)
- Yıldırım, Ç. ve Correia A. P. (2015). Exploring The Dimensions Of Nomophobia: Development And Validation Of A Self-Reported Questionnaire. *Computers in Human Behavior*, 49, 130-137.
 DOI NO :<https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.02.059>.
- Yıldırım, Ç., Sumuer, E., Adnan M. & Yıldırım, S. (2016). A Growing Fear: Prevalence Of Nomophobia Among Turkish College Students. *Information Development*, 32(5),

1322-1331.

DOI: 10.1177/0266666915599025.

Yıldırım, O. (2019). *Ergenlerde akıllı telefondan yoksun kalma korkusu (Nomofobi) ile sosyodemografik değişkenler, temel psikolojik ihtiyaçlar, sürekli kaygı ve mutluluk arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Yıldırım, S. & Kişioğlu, A. N. (2018). Teknolojinin Getirdiği Yeni Hastalıklar: Nomofobi, Netlessfobi, FoMO. *SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(4), 473-480.

DOI NO: <https://doi.org/10.17343/sdutfd.380640>

Yılmaz, A.(2000). Anne -Baba Tutum Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 7(3),160-172.

Yılmaz, M., Köse, A. & Doğru, Y. B.(2018). Akıllı Telefondan Yoksun Kalmak: Nomofobi Üzerine Bir Araştırma. *Online Academic Journal of Information Technology*,9(35),31-47.

DOI NO: 10.5824/1309-1581.2018.5.003.x

Yoğurtçu, D. D. (2018). *The Relationship Between Five Factor Personality Traits And Nomophobia Levels Among University Students.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence Of A New Clinical Disorder. *Cyberpsychol Behavior*, 1, 237–244.

Yorulmaz, M., Kırac, R., & Sabırlı, H. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Nomofobinin Uyku Ertelemeye Etkisi. *Journal Of Social And Humanities Sciences Research*, 5,(27), 2988-2996.

Young, K. S. (2004). Internet Addiction. *American Behavioral Scientist*, 48, 402–441.

Yücelten, E.(2016). *Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Ve Akıllı Telefon*

Bağımlılığının Bağlanma Stilleri İle İlişkisinin İncelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yüksel, G. Ve Baytemir, K. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Kullanım Amaçları İle Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*,8(1), 1-20.

Wanga, L., Luo, J., Luo, J., Gao, W. & Kong, J.(2012).The Effect Of Internet Use On Adolescents' Lifestyles: A National Survey. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2007-2013.

DOI NO: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.04.007>

We Are Social. (2017). Digital in 2017 Global Overview. <https://wearesocial.com/special-reports/digital-in-2017-global-overview> (Erişim Tarihi:25.01.2020)

Ekler

EK1: Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Elinizdeki soru formları, bilimsel bir araştırmaya veri sağlamak amacıyla kullanılacaktır. Yanıtlarınız tamamen gizli kalacak ve yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Bu araştırma sonuçlarının güvenilir olması açısından sorulara içten ve gerçekçi yanıtlar vermeniz çok önemlidir. Hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. İsim yazmanıza gerek yoktur. Araştırmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

1. **Öğrenci Numaranızın Son İki Hanesi:**
2. **Cinsiyetiniz :** Erkek Kadın
3. **Anninizin Eğitim Durumu:** İlkokul Lise Üniversite
4. **Babanızın Eğitim Durumu:** İlkokul Lise Üniversite
5. **Anne-Babanızın size karşı tutumları:** İlgisiz Otoriter Koruyucu Demokratik
6. **Kiminle yaşıyorsunuz:** Anne Baba Anne ve baba birlikte
7. **Akıllı telefon sahibi misiniz? :** Evet Hayır **(Akıllı telefona sahipseniz aşağıdaki bölüme geçiniz.)**
8. **Günlük akıllı telefonu kontrol etme sıklığınız nedir? :** 1 dakika 5 dakika 10 dakika.
 15 dakika. 30 dakika. 60 dakika. 120 dakika Kontrol etmem.
9. **Akıllı telefon kullanma amacınız nedir? : (Kullandığınız uygulama alanlarını seçiniz)**
 Arama yapmak Mesaj Atmak İnternette Surf Yapmak Ödev ve Araştırma Oyun Alışveriş
 Haberler takip etmek Müzik dinlemek Veri depolamak Diğer:.....
10. **Çoğunlukla akıllı telefonu nerede kullanıyorsunuz?(Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)**
 Yatakta Sınıfta Araç içinde (araba, minibüs, otobüs, servis vb.) Yürürken Sinema ve Tiyatroda Aile fertleriyle birlikteyken Tuvalette
11. **Yanınızda akıllı telefonunuza ait şarj cihazı ya da powerbank taşıyor musunuz?**

Evet Hayır

12. Uyurken akıllı telefonunuzu yanınızda bulunduruyor musunuz?

Evet Hayır

EK2: Nomofobi Yaygınlığı Ölçeği

Nomofobi Yaygınlığı Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum.					Kesinlikle Katılıyorum.				
1) Akıllı telefonumdan sürekli olarak bilgiye erişemediğimde kendimi rahatsız hissedirim.										
2) Akıllı telefonumdan istediğim her an bilgiye bakamadığında canım sıkılır.										
3) Haberlere (örneğin neler olup bittiğine, hava durumuna ve diğer haberlere) akıllı telefonumdan ulaşamamak beni huzursuz yapar.										
4) Akıllı telefonumu ve telefonumun özelliklerini istediğim her an kullanamadığında rahatsız olurum.										
5) Akıllı telefonumun şarjının bitmesinden korkarım.										
6) Kontörüm (TL kredim) bittiğinde veya aylık kota sınırımı aştığında paniğe kapılırım.										
7) Telefonum çekmediğinde veya kablosuz İnternet bağlantısına erişemediğimde sürekli olarak sinyal olup olmadığını veya kablosuz erişim bağlantısı bulup bulamayacağımı kontrol ederim.										
8) Akıllı telefonumu kullanamadığında, bir yerlerde mahsur kalacağımdan korkarım.										
9) Akıllı telefonuma bir süre bakamadıysam, bakmak için güçlü bir istek hissedirim.										
10) Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Ailemle ve/veya arkadaşlarımla hemen iletişim kuramayacağım için kaygı duyarım.										
11) Ailem ve/veya arkadaşlarımla bana ulaşamayacakları için endişelenirim.										
12) Gelen aramaları ve mesajları alamayacağım için kendimi huzursuz hissedirim.										
13) Ailemle ve/veya arkadaşlarımla iletişim halinde olmadığım için endişelenirim.										
14) Birinin bana ulaşmaya çalışıp çalışmadığını bilemediğim için gerilirim.										
15) Ailem ve arkadaşlarımla olan bağlantım kesileceği için kendimi huzursuz hissedirim.										
16) Çevrimiçi kimliğinden kopacağım için gergin olurum.										
17) Sosyal medya ve diğer çevrimiçi ağlarda güncel kalamadığım için rahatsızlık duyarım.										
18) Bağlantılarımdan ve çevrimiçi ağlardan gelen güncelleme bildirimlerini takip edemediğim için kendimi tuhaf hissedirim.										
19) Elektronik postalarımı kontrol edemediğim için kendimi huzursuz hissedirim.										
20) Ne yapacağımı bilemiyor olacağımdan kendimi tuhaf hissedirim.										

Google Form Bağlantı Adresi:

[https://docs.google.com/forms/d/1i7flaq5MNAFMhB6JQIMVJ1wnQGKDJRRkuV-](https://docs.google.com/forms/d/1i7flaq5MNAFMhB6JQIMVJ1wnQGKDJRRkuV-6ITzclUM/edit)

[6ITzclUM/edit](https://docs.google.com/forms/d/1i7flaq5MNAFMhB6JQIMVJ1wnQGKDJRRkuV-6ITzclUM/edit)

EK3: Nomofobi Yaygınlığı Ölçeği Kullanım İzin Belgesi**NOMOFOBİ YAYGINLIğI ÖLÇEğİ İZİN BELGESİ**

Esra YILDIZ tarafından gerçekleştirilecek olan "Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Liseye Geçiş Sınavı (LGS) Puanları Arasındaki İlişkinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinde ve yüksek lisans tezinden üretilen çalışmalarda, tarafımızdan geliştirilen Nomofobi Yaygınlığı ölçeğinin kullanılmasına izin veriyorum.

ÖLÇEK SAHİBİNİN

UNVANI : Dr. Öğretim Üyesi

ADI SOYADI : Evren Şumuer

İMZA :

İŞ ADRESİ : Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Tekn. Eğitimi Bölümü
İzmit - Kocaeli

TELEFON : 0 262 303 24 17

E-POSTA : evren.sumuer@kocaeli.edu.tr

EK4: Uygulama İzin Formu(MEB)

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-86896125-605.01-20712172
Konu : Esra YILDIZ'ın Araştırma İzni

16.02.2021

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi : Millî Eğitim Bakanlığı'nın Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri Yönergesi
konulu 21/01/2020 tarih ve 1563891 (2020/2) sayılı Genelgesi.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Esra YILDIZ'ın "Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Liseye Geçiş Sınavı (LGS) Puanları Arasındaki İlişkinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışması, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü Genel Sekreterliğinin 20/10/2020 tarih ve 32232 sayılı yazıları ile bildirilmektedir.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Esra YILDIZ'ın "Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Liseye Geçiş Sınavı (LGS) Puanları Arasındaki İlişkinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışmasını Nilüfer ilçesi Özel Tunçsiper Ortaokulunda uygulama yapma isteği ilimizde oluşturulan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenerek değerlendirilmiştir. Araştırma ile ilgili çalışmanın **okul/kurumlardaki eğitim öğretim faaliyetleri aksatılmadan, araştırma formlarının aslı okul müdürlüklerince görülerek ve gönüllülük esası ile okul müdürlüklerinin gözetim ve sorumluluğunda ilgi Genelge çerçevesinde uygulanması ayrıca araştırma sonuçlarının Müdürlüğümüz ile paylaşılması** komisyonumuzca uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ahmet UZUN
İl Millî Eğitim Şube Müdürü

OLUR
Sabahattin DÜLGER
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

EK5: Uygulama İzin Formu(Okul Yönetimi)

T.C.
 ÖZEL TUNÇSİPER ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜ
 TEZ ÇALIŞMASI UYGULAMA İZİN FORMU

Esra YILDIZ tarafından gerçekleştirilecek olan "Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Liseye Geçiş Sınavı (LGS) Puanları Arasındaki İlişkinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezi ve yüksek lisans tezinden üretilen çalışmalar için kurumumuz da çalışma yapılmasına izin veriyorum.

ÖĞRENCİNİN

Adı Soyadı :Esra YILDIZ

Programı : Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Danışmanı : Doç. Dr. Şehnaz BALTACI GÖKTALAY

Uygulama Yapılmak İstenen Kurum: Özel Tunçsiper Ortaokulu

Uygulamanın Niteliği (kullanılacak yöntem, anket, vb.): Kişisel Bilgi Formu, Nomofobi Yaygınlığı Ölçeği

Uygulamanın Tarih Aralığı:06.05.2019-10.05.2019

Öğrenci Adı, Soyadı
 İmza, tarih

Okul Müdürü Adı, Soyadı
 İmza, tarih

EK6: Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Onay Belgesi

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULLARI
 (Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu)
TOPLANTI TUTANAĞI

OTURUM TARİHİ
31 Mayıs 2019

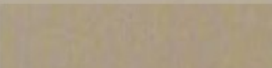
OTURUM SAYISI
2019-04

KARAR NO 5 : Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nden alınan Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Esra YILDIZ'ın "Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri İle Liseye Geçiş Sınavı (LGS) Puanları Arasındaki İlişkinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında uygulanacak ölçek sorularının değerlendirilmesine geçildi.

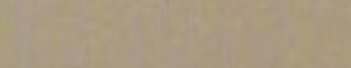
Yapılan görüşmeler sonunda; Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Esra YILDIZ'ın "Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri İle Liseye Geçiş Sınavı (LGS) Puanları Arasındaki İlişkinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında uygulanacak ölçek sorularının, fikri, hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğu başvuruçuya ait olmak üzere uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

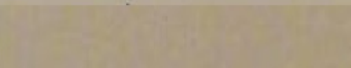
Prof. Dr. Feradun YILMAZ
Kurul Başkanı

Prof. Dr. Abamüslim AKDEMİR
Üye

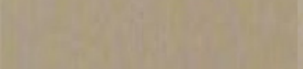
Prof. Dr. Doğan ŞENYUZ
Üye

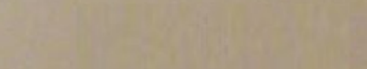
Prof. Dr. Ayşe OGUZLAR
Üye

Prof. Dr. Abdurrahman KURT
Üye

Prof. Gülay GÖĞÜŞ
Üye

Prof. Dr. Alev SINAR UĞURLU
Üye

Ek 7: Tez Çoğaltma ve Elektronik Yayımlama İzin Formu

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYINLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Esra YILDIZ
Tez Adı	ORTAOKUL 8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN NOMOFOBİ DÜZEYLERİ İLE LİSEYE GEÇİŞ SINAVI (LGS) PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SOSYO- DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
Enstitü	EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ana Bilim Dalı	BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLİĞİ
Tez Türü	YÜKSEK LİSANS
Tez Danışman(lar)ı	DOÇ. DR. Şehnaz BALTACI
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) İzni	☒ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum. ☐ Tezimin sadece içindikiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum. ☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum.
Yayımlama İzni	☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin veriyorum. ☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasının ertelenmesini istiyorum 1 Yıl ☐ 2 Yıl ☐ 3 Yıl ☐ ☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin vermiyorum

Hazırlamış olduğum tezimin yukarıda belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikrî mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

08.06.2021

Özgeçmiş

Doğum Yeri ve Yılı :

Öğrenim Gördüğü Kurumlar	: Başlama Yılı	Bitirme Yılı	Kurum Adı
Lisans	: 2013	2017	Uludağ Üniversitesi
Yüksek Lisans	: 2017	2020	Uludağ Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyi	: İngilizce – Orta		

Çalıştığı Kurumlar	: Başlama Yılı	Ayrılma Yılı	Kurum Adı
	2017	2019	Özel Tunçsiper Okulları
	2019	Devam	Uğur Okulları

Yurt Dışı Görevleri :

Kullandığı Burslar :

Aldığı Ödüller :

Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Topluluklar :

Editör veya Yayın Kurulu Üyeliği :

Yurt İçi ve Yurt Dışında Katıldığı Toplantılar :

Katıldığı Yurt İçi ve Yurt Dışı Bilimsel Toplantılar :

Yıldız, E., Yılmaz, İ. & Baltacı, Ş.(13-15 Haziran). *Öğretmenlerin Sanal Gerçekliğe Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. VI. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Akademik Çalışmalar Sempozyumunda sunuldu, Ankara, Türkiye.

Yılmaz, İ., Yıldız, E., & Baltacı, Ş.(13-15 Haziran). *Öğrencilerin Sanal Gerçekliğe Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. VI. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Akademik Çalışmalar Sempozyumunda sunuldu, Ankara, Türkiye.

Yayımlanan Çalışmalar :

Diğer Profesyonel Etkinlikler :